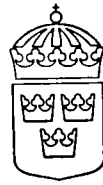

Regeringens proposition

1988/89:60

om kontroll genom teknisk provning och om
mätning

Prop.
1988/89:60

Regeringen förelägger riksdagen vad som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 17 november 1988 för de åtgärder och de ändamål som framgår av föredragandens hemställan.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Ivar Nordberg

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till en ny lag om kontroll genom teknisk provning och om mätning, som skall ersätta lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. och lagen (1974:897) om riksmätplatser m. m. Genom lagen ges en ram för teknisk provning för kontrolländamål och för mätning, utförd vid riksprovplatser, riksmätplatser och ackrediterade laboratorier. Lagen innehåller också vissa regler om skyldighet att godta vissa utländska provnings- och kontrollresultat i enlighet med en av EFTA-länderna i juni 1988 i Tammerfors undertecknad konvention om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse. I propositionen föreslås att riksdagen godkänner konventionen. Konventionen avses under förutsättning av godkännande i samtliga EFTA-länder träda i kraft den 1 januari 1990. Konventionen skall bana väg för överenskommelser mellan EFTA-länderna och EG på olika produktområden.

Förutom de av konventionen föranledda reglerna är den väsentliga sakliga nyheten i den nya lagen att det i Sverige införs ett system för ackreditering av laboratorier som är utformat enligt internationella riktlinjer. Ackreditering bedöms få väsentlig betydelse i det västeuropeiska samarbetet på provnings- och kontrollområdet. Bestämmelserna om ackreditering ersätter nuvarande regler om auktorisation för obligatorisk och frivillig kontroll samt auktorisation av mätplatser. Ackrediteringen skall handhas av statens mät- och provråd. Nuvarande regler om riksprovplatser och riksmätplatser överförs i huvudsak oförändrade i sak till den nya lagen. Tillsynsreglerna utvidgas i vissa hänseenden. Statens mät- och

provråd får tillsyn över riksprövsplatser, riksmätplatser och ackrediterade laboratorier.

Statens mät- och provråd bibehåller sin roll som central förvaltningsmyndighet för teknisk kontroll och mätteknik. Rådet omorganiseras till en myndighet av verkstyp ledd av en generaldirektör med en lekmannastyrelse. Till myndigheten knyts kvalificerad teknisk kompetens. Ackrediteringssystemet skall vara självfinansierande.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1989 utom vad gäller de av EFTA-konventionen föranledda bestämmelserna, som föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Propositionens lagförslag

Förslag till

Lag om kontroll genom teknisk provning och om mätning

Härigenom föreskrivs följande.

Organisationen för obligatorisk kontroll

1 § Med obligatorisk kontroll avses i denna lag sådan kontroll genom teknisk provning, analys eller annan liknande undersökning som

1. är föreskriven i lag eller annan författning, eller
2. åläggs någon genom beslut av en myndighet, eller
3. är förutsättning för att en ekonomisk förmån, ett tillstånd eller annat liknande skall ges enligt föreskrift i författning.

2 § För varje område för obligatorisk kontroll (kontrollområde) kan en riksprovplats utses.

Om det finns särskilda skäl, kan två eller flera riksprovplatser utses för samma kontrollområde.

Riksprovplatser utses av regeringen.

3 § Har en riksprovplats utsetts för ett kontrollområde, skall obligatorisk kontroll inom kontrollområdet utföras vid riksprovplatsen, om inte annat följer av föreskrifter eller av beslut i det särskilda fallet.

4 § För obligatorisk kontroll som inte skall utföras vid en riksprovplats kan föreskrivas att provning skall ske vid laboratorier som är ackrediterade enligt 12 §.

Organisationen för mätning

5 § Med riksmätplats avses en statlig myndighet som enligt denna lag har utsetts

att för viss storhet officiellt svara för sådan mätning som i förhållande till nationella mätnormaler eller vetenskapligt definierade måttenheter säkerställer riktigheten av mätningar som utförs inom landet,

att se till att dessa mätnormaler och måttenheter är anknutna till internationellt antagna enheter.

6 § En riksmätplats utses av regeringen för en eller flera storheter.

7 § Laboratorier som bedriver mätteknisk verksamhet kan ackrediteras enligt 12 § att utföra mätning som inte skall utföras vid en riksmätplats.

Riksprovplatsernas uppgifter

8 § Staten skall ha ett sådant inflytande över verksamheten och denna skall ha en sådan inriktning att riksprovplatsens oberoende ställning inte kan ifrågasättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om utförandet av den obligatoriska kontrollen och organisationen av verksamheten.

9 § En riksprovplats som skall utföra obligatorisk kontroll får vid kontrollen utnyttja provningsresultat från tillverkare eller andra med motsva-

rande ansvar för produkten, om detta medges i föreskrifter eller i beslut i det särskilda fallet.

Prop. 1988/89:60

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till en riksprövplats som är bolag eller annan juridisk person att besluta i ärende som rör myndighetsutövning och som gäller godkännande av personal, utrustning, förfarande, organisation, produkt eller anläggning eller fastställande av avgift för utförd kontroll.

11 § En riksprövplats kan anlitas för kontroll som det åligger en myndighet att själv utföra eller låta utföra eller som enligt internationell överenskommelse skall utföras i viss ordning.

Ackreditering av laboratorier

12 § Laboratorier kan få bekräftelse på sin kompetens att utföra en viss typ av provning eller mätning (ackreditering).

Statens mät- och provråd meddelar beslut om ackreditering och föreskriver de villkor som skall gälla för verksamheten.

13 § Ackreditering meddelas för viss tid eller tills vidare.

Statens mät- och provråd kan återkalla ackrediteringen om laboratoriet inte längre uppfyller fordringarna för ackreditering eller i något väsentligt hänseende bryter mot de villkor som gäller för verksamheten.

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om ackreditering av laboratorier.

Tillsyn

15 § Statens mät- och provråd utövar tillsyn över verksamhet enligt denna lag eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

16 § Statens mät- och provråd har rätt att hos de organ som omfattas av tillsynen på begäran få tillträde till lokaler samt upplysningar och handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

Avgifter m. m.

17 § Riksprövplatser och riksmätplatser får ta ut avgift för att täcka kostnaderna för obligatorisk kontroll och för utförda mätningar enligt vad regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer närmare föreskriver.

18 § Ackrediterade laboratorier skall betala avgift till statens mät- och provråd för att täcka kostnaderna för ackrediteringen och tillsynen.

19 § En riksprövplats skall lämna bidrag till statens mät- och provråds kostnader för dess verksamhet enligt denna lag.

Bidragets storlek fastställs av regeringen.

Sekretess

20 § Den som har tagit befattning med ett ärende enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han därvid fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Prop. 1988/89:60

Överklagande m. m.

21 § Statens mät- och provrads beslut i ackrediteringsärenden enligt 12 och 13 §§ och tillsynsärenden enligt 16 § får överklagas hos kammarrätten.

Bestämmelserna i 23–25 §§ förvaltningslagen (1986:223) om hur beslut överklagas skall tillämpas också i fråga om beslut enligt 10 § av bolag eller annan juridisk person.

22 § Återkallar statens mät- och provråd en ackreditering enligt 13 § andra stycket får rådet besluta att återkallelsen skall gälla med omedelbar verkan.

Godtagande av vissa utländska provningsresultat m. m.

23 § Bestämmelserna i 24–28 §§ gäller provningsresultat och bevis om överensstämmelse som omfattas av den inom den Europeiska frihandels-sammanslutningen gällande konventionen om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse, vilken undertecknades i Tammerfors den 15 juni 1988.

24 § Myndigheter och andra organ, vilka, genom godkännanden eller liknande beslut för vilka provningsresultat ligger till grund, medger att en produkt får föras ut på marknaden eller användas, skall därvid utan förnyad undersökning godta provningsresultat från de ackrediterade provningslaboratorier som anges av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

25 § Om det för en viss sektor finns ett avtal, som har tagits upp i bilaga III till konventionen, skall myndigheter och andra organ, vilka genom godkännande eller liknande beslut medger att en produkt får föras ut på marknaden eller användas, utan förnyad undersökning godta provningsresultat och bevis om överensstämmelse från de organ som anges av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

26 § Skyldighet enligt 24 eller 25 § att godta ett visst provningsresultat eller bevis om överensstämmelse skall inte hindra myndigheter och andra organ, vilka genom godkännande eller liknande beslut medger att en produkt får föras ut på marknaden eller användas, från att i rimlig omfattning göra stickprov.

Skyldighet enligt 24 eller 25 § att godta ett visst provningsresultat eller bevis om överensstämmelse skall inte gälla, om det finns skälig anledning att anta att provningsresultatet eller beviset är ofullständigt eller felaktigt.

27 § Om det är nödvändigt för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, egendom eller miljö, får utan hinder av 24 eller 25 § tillämpas bestämmelser i författning om återkallelse av en vara eller om förbud mot marknadsföring av en vara.

28 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underrättelseskyldighet i den utsträckning som följer av konventionen.

Övergångsbestämmelser

Prop. 1988/89:60

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om 1–22 §§, den 1 juli 1989, då lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. och lagen (1974:897) om riksmätplatser m. m. skall upphöra att gälla, och i övrigt den dag som regeringen bestämmer.

2. Om det i lag eller annan författning hänvisas till bestämmelser som ersätts genom bestämmelserna i den nya lagen, skall i stället de nya bestämmelserna tillämpas.

3. Bestämmelserna om ackrediterade laboratorier tillämpas på mätplatser som har auktoriserats enligt lagen (1974:897) om riksmätplatser m. m. I fråga om tidigare auktoriserade provplatser för obligatorisk eller frivillig kontroll tillämpas dock äldre bestämmelser intill dess statens mät- och provråd har beslutat om ackreditering enligt den nya lagen.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 november 1988

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden S. Andersson, Bodström, Göransson, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Hultström, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Nordberg, Engström, Freivalds, Wallström

Föredragande: statsrådet Nordberg

Proposition om kontroll genom teknisk provning och om mätning

1 Inledning

Statens ansvar för säkerhet till liv, hälsa och egendom medför att staten ofta ställer säkerhetskrav på produkter, som kan vålla skada. Begreppet produkter används här i mycket vid mening. Hur väl produkterna uppfyller kraven bestäms genom provning och kontroll. Med provning menas bestämning av egenskaper hos ett objekt och med kontroll bestämning av huruvida objektet uppfyller de krav varemot kontrollen sker.

Statens behov av kontroll av att produkter fyller ställda krav kan tillgodoses på olika sätt. Ett sätt är låta kontrollen ske på tillverkarens ansvar. Därvid anses det ofta nödvändigt att på något sätt övervaka att detta görs på ett korrekt sätt. I andra fall utförs provning och kontroll av fristående organ. I Sverige är det vanligt att den provning och kontroll som staten anser nödvändig utförs av myndigheter eller av enskilda organ på statens vägnar. En organisatorisk ram för sådan provning och kontroll finns sedan mitten av 1970-talet i det s.k. riksprovplatssystemet, som innebär att för särskilda kontrollområden kan utses ett organ, *riksprovplats*, som med monopolställning utför av staten ålagd provning inom detta område. Normalt handhar också riksprovplatsen kontrollen, vilket alltså innebär att riksprovplatsen avgör om produkten skall godkännas eller inte. Nuvarande bestämmelser om riksprovplatser finns i lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m., som den 1 februari 1986 ersatte äldre lagstiftning från 1974. Genom den nya lagen öppnades möjlighet att för obligatorisk kontroll även utse *auktoriserade provplatser*. Lagen ger, liksom äldre lagstiftning, även möjlighet att auktorisera provplatser för frivillig provning. Det är normalt de föreskrivande myndigheterna som var och en inom sitt område beslutar om

vilka former som skall väljas för provning och kontroll. På många områden har, ofta sedan lång tid tillbaka, byggts upp särskilda kontrollordningar och en betydande del av den svenska obligatoriska kontrollen sker utanför riksprövningsplatsystemet. Central förvaltningsmyndighet för frågor om teknisk kontroll och mätteknik är statens mät- och provråd (MPR).

Frågor om teknisk provning och kontroll har fått en alltmer betydelsefull roll i den internationella handeln. Om provning och kontroll måste upprepas i varje land dit en produkt säljs, försvåras handeln och produkterna blir dyrare. I arbetet med att avveckla s. k. tekniska handelshinder ingår att försöka åstadkomma ömsesidiga godtaganden av provnings- och kontrollresultat i olika länder. Denna fråga har varit föremål för ett omfattande och aktivt internationellt arbete under senare år, bl. a. i Västeuropa. I överläggningarna mellan EFTA och EG om ett fördjupat samarbete spelar frågan en viktig roll.

Inom EFTA pågår ett samordningsarbete, som avses ligga till grund för överenskommelser med EG inom olika områden. Ett viktigt steg i detta samordningsarbete är den EFTA-konvention om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse, som undertecknades i Tammerfors den 15 juni 1988 och som under förutsättning att den då godkänts av samtliga EFTA-länder avses träda i kraft den 1 januari 1990.

Ett samordningsarbete pågår även mellan de nordiska länderna. I februari 1987 antog Nordiska ministerrådet (samarbetsministrarna) ett samarbetsprogram för avskaffande av handelshinder i Norden, vilket bl. a. gäller avlägsnande av tekniska handelshinder. I det följande kommer jag också att beröra frågan om åtgärder för att genomföra detta program inom Sverige.

Jag har samrått med statsrådet Gradin i fråga om EFTA-konventionen, liksom i fråga om det nordiska samarbetsprogrammet om undanröjande av tekniska handelshinder och dess genomförande.

Efter bemyndigande av regeringen den 20 februari 1986 tillkallade dåvarande chefen för industridepartementet, statsrådet Peterson, den 25 februari 1986 en särskild utredare med uppgift att kartlägga den internationella utvecklingen inom området kontroll genom teknisk provning och att ta ställning till behovet av förändringar i det svenska systemet för provning och kontroll och myndighetsorganisationen inom detta område (direktören Alexej Pellijeff). Utredningen (I 1986:01, den s. k. kontrollformsutredningen) redovisade i januari 1988 sitt uppdrag i betänkandet (SOU 1988:6) Provning och kontroll i internationell samverkan. Utredaren föreslog bl. a. att i det svenska systemet skulle införas ett system för ackreditering av laboratorier enligt internationell modell, vilket skulle ersätta auktorisationen för obligatorisk och frivillig kontroll. Systemet skulle handhas av MPR, som enligt utredaren borde omorganiseras. Utredaren lade fram förslag till ändringar i lagstiftningen om obligatorisk kontroll. En sammanfattning av utredarens förslag samt dennes lagförslag bör fogas till detta protokoll som *bilaga 1*.

Utredarens förslag har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna och en sammanställning av remissvaren bör fogas till detta protokoll som *bilaga 2*.

Texten till den tidigare nämnda EFTA-konventionen med därtill hörande protokoll om konventionens tillämpning på furstendömet Liechtenstein, jämte svensk översättning, bör fogas till detta protokoll som *bilaga 3*.

Regeringen beslutade den 27 oktober 1988 att inhämta lagrådets yttrande över ett inom industridepartementet upprättat förslag till lag om kontroll genom teknisk provning och mätning. Det till lagrådet remitterade lagförslaget bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 4* och lagrådets yttrande över förslaget som *bilaga 5*.

Lagrådet har i sitt yttrande (bilaga 5) i allt väsentligt godtagit förslagen i sak utom ifråga om det andra stycket i 9 § i det till lagrådet remitterade förslaget med lag om kontroll genom teknisk provning och mätning. Lagrådet har avstyrkt detta stycke i paragrafen eftersom det enligt lagrådets mening inte finns något behov av att i lagen reglera det inbördes förhållandet mellan en riksprovplats och en tillverkare och eftersom en sådan reglering i vart fall inte kan vara så knapphändig som den föreslagna. Beträffande några paragrafer har lagrådet föreslagit ändringar och kompletteringar av i huvudsak förtydligande karaktär. Lagrådet har också föreslagit att andra stycket i 26 § i det till lagrådet remitterade förslaget bildar en särskild paragraf eftersom detta stycke reglerar en helt annan situation än den som avses i paragrafens första stycke. Vid sin genomgång av konventionen har lagrådet slutligen funnit att konventionens artikel 2.4 kräver en föreskrift om undantag från de i lagrådsremissen föreslagna bestämmelserna om skyldigheter enligt konventionen.

Jag har inte haft något att erinra mot lagrådets förslag och har därför vidtagit de ändringar och kompletteringar som lagrådet har föreslagit.

2 Allmänna utgångspunkter

2.1 Kontrollformsutredningen

Tillsättandet av kontrollformsutredningen år 1986 skedde mot bakgrund av den betydelsefulla roll som frågor om provning och kontroll fått i den internationella handeln. Särskild uppmärksamhet har frågorna fått i det europeiska harmoniseringsarbetet, både internt inom EG i arbetet med den inre marknaden och i det fördjupade EFTA/EG-samarbetet. I detta samarbete har, sedan tullarna i Västeuropa i stort sett är borta, ansträngningarna i ökad omfattning riktats mot de icke-tariffära handelshindren. I den s.k. Luxemburgdeklarationen från 1984 drogs riktlinjer upp för ett fördjupat och utvidgat samarbete mellan EFTA och EG inom och vid sidan av frihandelsavtalen. Som särskilt angelägna områden nämndes där harmonisering av standarder och tekniska föreskrifter som ett medel att undanröja tekniska handelshinder. Riksdagen antog våren 1988 en ändring i EFTA-konventionen för att göra informationsproceduren för tekniska föreskrifter bindande mellan medlemsländerna (prop. 1987/88:119, UU 34, rskr. 237, SFS 1988:568). Förhandlingar pågår nu mellan EFTAländerna och EG om en överenskommelse om samarbete på området

tekniska föreskrifter. Riksdagen har våren 1988 även godkänt riktlinjer för Sveriges medverkan i ett brett västeuropeiskt samarbete, vilka innebär att vi skall gå vidare i det nordiska samarbetet och stärka EFTA, samtidigt som vi skall bredda och fördjupa samarbetet med EG så långt detta är förenligt med neutralitetspolitiken (prop. 1987/88:66, UU:24, rskr. 245).

I kontrollformsutredningens betänkande (SOU 1988:6) Provning och kontroll i internationell samverkan slår utredaren fast att hans överväganden främst har sin utgångspunkt i det fördjupade EFTA/EG-samarbetet. I uppdraget ingick att kartlägga den internationella utvecklingen och ta ställning till om det mot bakgrund av denna utveckling behövdes några förändringar i det svenska systemet för provning och kontroll. Vidare skulle utredaren ta ställning till myndighetsorganisationen inom detta område.

Utredaren har funnit att den svenska organisationen på provningsområdet, med statens provningsanstalt (SP) som nationellt provningsorgan och riksprövplatser för obligatorisk kontroll, inte behöver förändras. Däremot kan dessa organ för att få sina provningsresultat internationellt godtagna behöva styrka att de uppfyller vissa allmänna krav på provningsorgan som kommer att gälla som europeiska standarder. Motsvarande gäller också andra svenska provningsorgan, som vill få sina provningsresultat internationellt godtagna. Utredaren har också funnit att tillsynen över riksprövplatserna behöver ha en mer teknisk inriktning och förstärkas. En viktig slutsats som utredaren har dragit är vidare att den svenska ordningen för provning och kontroll bör kompletteras med ett system för frivillig ackreditering av provningsorgan enligt internationell modell. Systemet bör handhas av MPR och ersätta den nuvarande auktorisationen för obligatorisk och frivillig kontroll. Som en följd därav föreslår utredaren att MPR omorganiseras.

Med anledning av den förändrade tillsynen av riksprövplatserna och införandet av ett ackrediteringssystem har utredaren föreslagit ändringar i lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. och lagen (1974:897) om riksmätplatser m. m.

Utredarens slutsatser har fått stöd av de flesta remissinstanserna och jag anser att förslagen bör genomföras i huvudsak på angivet sätt. Den lämpligaste lagtekniska lösningen anser jag vara att samla lagbestämmelserna om riksprövplatser, riksmätplatser och ackrediterade laboratorier i en ny lag, benämnd lagen om kontroll genom teknisk provning och om mätning, som ersätter de nyss nämnda lagarna.

De sakliga ändringarna i lagstiftningen gäller framför allt införandet av regler om ackreditering av laboratorier, vilka skall ligga till grund för ett ackrediteringssystem av det slag som redan finns eller håller på att byggas upp utomlands. För att förstå varför en sådan åtgärd behövs från svensk sida är det nödvändigt att sätta in frågan om ackreditering i ett större sammanhang. Det grundläggande syftet med ackreditering är att bidra till att säkerställa kvalitet hos provnings- och kontrollresultat. Att kvalitet och reproducerbarhet säkerställs är i sin tur en förutsättning för att få till stånd ömsesidigt godtagande av provnings- och kontrollresultat över gränserna så att omprovning och omkontroll kan undvikas. Det krävs emellertid

också andra förutsättningar. För att visa var frågan om ackreditering kommer in och hur ackreditering kan användas behövs en redogörelse för det samlade frågekomplexet.

2.2 Provning, kontroll och ackreditering

Med *provning* avses en undersökning för att bestämma en produkts egenskaper. Provningsrapporten dokumenteras i ett provningsprotokoll med mätdata eller i en provningsrapport, som förutom mätdata innehåller något utlåtande.

Med *kontroll* menas en undersökning, ofta med hjälp av provning, för att bestämma om en produkt fyller ställda krav. Kraven kan vara rättsligt bindande enligt lag eller någon annan föreskrift. Kraven kan också återfinnas i en frivillig regel, t. ex. i en standard.

En kontroll kan göras många gånger under en produkts livscykel och kan vara frivillig eller ålagd av staten. Det är framför allt den förhandskontroll av farliga produkter som görs före marknadsföringen som har betydelse från handelshindersynpunkt. Strävandena att få till stånd ömsesidiga godtaganden gäller främst sådan kontroll. Kontroll till följd av nationella krav som tillämpas i ett senare led och som rör t. ex. hur maskiner eller anläggningar skall installeras eller handhas har inte motsvarande betydelse för handeln. För återkommande kontroll som kan göras under den tid en produkt eller anläggning är i bruk och som kan vara ålagd av staten (i Sverige t. ex. i fråga om bilar och personbussar) gäller detsamma liksom för den marknadskontroll som många myndigheter utövar inom sitt ansvarsområde.

Det finns skäl att understryka betydelsen av det nyss sagda. Även inom EG (se närmare avsnitt 2.5) gäller att användningen av en produkt, som i och för sig får försälas fritt inom EG, i vissa sammanhang kan förhindras genom t. ex. särskilda regler till skydd för arbetsmiljön.

Jag vill för tydlighetens skull också framhålla att frågan om godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse har stor betydelse också för annan provning och kontroll än sådan som har direkt intresse för staten från säkerhetssynpunkt. Åtgärder som ökar förtroendet för provningsresultat och bevis om överensstämmelse har stor och ökande betydelse för handeln, eftersom i många fall köpare och andra intressenter vill ha så goda garantier som möjligt för att produkten uppfyller uppställda krav och ofta kräver att detta styrkes i lämplig form.

För massproducerade artiklar sker kontroll vanligen som typkontroll av enstaka exemplar. En typkontroll kan kompletteras med tillverkningskontroll och typefterkontroll.

En kontroll mynnar ut i ett ställningstagande (godtagande eller underkännande) huruvida produkten uppfyller de krav som kontrollen gäller. Ett godtagande kan *verifieras* på olika sätt. Verifikationen kan ha formen av ett dokument (intyg, certifikat, myndighetsgodkännande m. m.) men kan också ske genom märkning av produkten. Om tillverkaren själv utför kontrollen sker verifikationen genom en s. k. *försäkran om överensstämmelse*. En ofta använd term med samma innebörd är *tillverkardeklaration*.

Utförs kontrollen av ett fristående organ sker verifikation i form av ett intyg eller formellt beslut om godkännande. Fattas beslutet, efter en rättsligt tvingande kontroll, av en myndighet (eller ett annat organ med myndighetsbefogenheter) talar man om *myndighetsgodkännande*. Fattas beslutet i annat fall av ett fristående organ, talar man om *certifiering av överensstämmelse*, vanligen kallad certifiering. Produktkraven finns då oftast i en standard eller liknande dokument.

En verksamhet som fått en allt mer betydelsefull roll för den internationella handeln är standardisering. Med *standarder* avses vissa regler som skall underlätta framställning, distribution och användning av varor och tjänster. Med standard kan man också mena det dokument där en sådan regel preciseras. Standardisering kan bedrivas på olika nivåer; över gränserna (internationell och regional standardisering), inom ett land (nationell standardisering) eller inom en bransch eller ett företag (bransch- och företagsstandardisering). Standardiseringsorganen är som regel enskilda organ med oberoende ställning.

Standardiseringsverksamhet tillkom ursprungligen för att tillgodose näringslivets behov och har mycket stor betydelse för industri och handel. En standard är principiellt sett en frivillig överenskommelse som tas fram i samverkan mellan berörda intressenter. Standardiseringsverksamhetens funktion har emellertid efter hand vidgats i Sverige och andra länder. Svenska myndigheter utnyttjar i ökande omfattning standarder i fullgörandet av sina uppgifter att skydda liv, hälsa, miljö och egendom. Bestämmelser om farliga produkter anknuter ofta till standarder, vilket betyder att standardens innehåll helt eller delvis även kan bli offentligrättsligt. De juridiska konsekvenserna blir beroende av hur denna anknytning görs. Strävandena att harmonisera bestämmelser mellan olika länder har i hög grad ökat standardiseringens betydelse för myndigheter och andra offentliga organ. Särskilt stor betydelse har standardiseringsverksamheten fått i det europeiska harmoniseringsarbetet.

Som nämntes har frågan om säkerställande av kvalitet hos provnings- och kontrollresultat fått ökande betydelse. Termen kvalitet uttrycker förmågan hos en produkt eller tjänst att tillfredsställa förväntade eller uttalade behov. *Kvalitetssäkring* är ett sammanfattande namn på utformningen av åtgärder för att säkerställa och ge tilltro till kvaliteten på en verksamhet. Med kvalitetsstyrning menar man de operativa metoder och aktiviteter som tillämpas för att kvalitetskraven skall kunna uppfyllas och med kvalitetssystem den organisatoriska struktur, det ansvar och de resurser som finns för att leda och styra kvalitetsverksamheten. Ett sådant system skall vara dokumenterat i en kvalitetsmanual, som skall täcka samtliga kvalitetsaspekter och kunna användas både internt och externt. Det internationella standardiseringsorganet ISO har utarbetat generella krav för kvalitetssystem (ISO 9000-serien) och vissa certifieringsorgan erbjuder certifiering av kvalitetssystem mot sådana standarder.

För att säkerställa kvalitet i provningsverksamhet krävs att åtskilliga krav uppfylls. För att möjliggöra ömsesidiga godtaganden av provningsresultat krävs garantier för att samma mätdata erhålls om samma produkt provas på olika håll. Tekniskt uttrycks detta med att *reproducerbarheten*

skall vara godtagbar. För detta krävs inte bara att laboratorierna har kompetent personal och lämplig utrustning och iakttar "god laboratorie-sed" utan också att det finns väldefinierade provningsmetoder och att laboratorierna tolkar och tillämpar dessa på ett likartat sätt.

En teknik som används för att förbättra möjligheterna till reproducerbarhet är *ackreditering* av provningsorgan. Ackreditering meddelas av ett särskilt ackrediteringsorgan efter genomförd utvärdering av att provningsorganet uppfyller de villkor som gäller för de provningar för vilka ackrediteringen meddelas. I utvärderingen skall ingå en teknisk bedömning utförd av personer med särskilda kvalifikationer. Under den tid ackrediteringen varar står laboratoriet under regelbunden tillsyn av ackrediteringsorganet.

En ackreditering tar uteslutande sikte på att ett laboratorium besitter kompetens att utföra viss provning eller vissa slag av provningar och mätningar. Den kan avse fristående laboratorier och laboratorier inom företag. Vissa certifieringar av företags kvalitetssystem kan komma att förutsätta att laboratoriet är ackrediterat. Någon sådan skillnad mellan obligatorisk och frivillig provning som förekommer i den svenska lagstiftningen görs inte.

Av ökande betydelse för det internationella samarbetet inom området provning och kontroll är vid sidan av den omfattande direkta samverkan på provningsinstitutionsnivå, det samarbete som håller på att byggas upp mellan olika nationella ackrediteringsorgan. Det finns således mellan vissa sådana organ bilaterala avtal av innebörd att ackrediteringsorganen är eniga om att deras system är likvärdiga och att därför en ackreditering i det ena landet kan anses ha motsvarande förtroendeskapande förmåga i det andra. Ett avtal av denna innebörd har nyligen träffats mellan statens mät- och provråd och det danska nationella ackrediteringsorganet. Inom Norden finns ett samarbetsprogram från år 1987 för avskaffande av tekniska handelshinder som bl. a. innebär att behöriga organ i de nordiska länderna såvitt möjligt skall godta provning och kontroll som har utförts i ett annat nordiskt land. Detta program behandlas längre fram (avsnitt 2.8 och 3.5).

I många länder utförs den kontroll, som i Sverige traditionellt har skett i form av offentligrättslig myndighetskontroll, av privaträttsliga certifieringsorgan. Någon enhetlig ställning har dock sällan certifieringsorganen i dessa länder. Det har då varit naturligt för staten att söka skapa garantier för att de verkar på ett korrekt sätt och öka tilltron utomlands till certifieringarna. I bl. a. Storbritannien förekommer en i statlig regi bedriven *ackreditering av certifieringsorgan*, där förfarandet liknar det som används vid ackreditering av provningsorgan. En motsvarande verksamhet finns eller håller på att byggas upp i flera andra länder.

Av stor betydelse för det europeiska harmoniseringsarbetet är att det har tagits fram två dokument med allmänna krav för provningsorgan, ackrediteringsorgan och certifieringsorgan, vars innehåll inom kort på uppdrag av både EG och EFTA kommer att fastställas som sju europeiska standarder. Dessa standarder innehåller allmänna kriterier för

1. provningslaboratoriernas verksamhet (EN 45001)
2. bedömning av provningslaboratorier (EN 45002)
3. organ som ackrediterar provningslaboratorier (EN 45003)

4. organ som certifierar produkter (EN 45011)
5. organ som certifierar kvalitetssystem (EN 45012)
6. organ som certifierar personal för viss kvalitetskontroll (EN 45013)
7. försäkringar om överensstämmelse (EN 45014)

Kriterierna i EN 45001 – 45003 är avsedda att användas såväl vid formella ackrediteringar som vid utseende av officiella provningsorgan (jfr de svenska riksprovplatserna).

2.3 Ömsesidiga godtaganden av provnings- och kontrollresultat

Som nämndes i inledningen har arbetet med att åstadkomma ömsesidiga godtaganden av provnings- och kontrollresultat intensifierats under senare år. Frågan har bl. a. ägnats stor uppmärksamhet i det fördjupade samarbetet mellan EG och EFTA. Den har också tagits upp inom GATT, och i Norden genomförs ett program för avveckling av tekniska handelshinder, där ett väsentligt inslag är att ny provning och kontroll skall undvikas.

Det har länge funnits överenskommelser om ömsesidigt godtagande av provnings- och kontrollresultat inom begränsade områden. EFTA har här gjort en pionjärsats. Redan i slutet av 1960-talet tillkom på EFTA:s initiativ en rad överenskommelser om ömsesidigt erkännande av provningsresultat. Dessa överenskommelser har stått öppna för anslutning även från stater utanför EFTA. Möjligheten har utnyttjats av flera EG-stater och andra europeiska länder. Sju olika överenskommelser har ingåtts mellan ansvariga myndigheter i olika länder om att godta varandras provnings- och besiktningresultat.

Likaså på EFTA:s initiativ har tillkommit två konventioner om kontroll och märkning av ädelmetaller resp. om inspektionsförfarandet vid läkemedelsframställning.

Även om sålunda vissa framsteg gjorts har det dock i praktiken varit svårt att annat än i begränsad utsträckning få till stånd sådana överenskommelser. Till en början krävs en politisk vilja att godta utländska resultat men det krävs också att importländerna har förtroende för den provning och kontroll som har utförts i ett annat land. Erfarenheten har visat att överenskommelser på politisk nivå utan underbyggnad i tekniska realiteter inte fungerar tillfredsställande. Det måste säkerställas att provning och kontroll av samma produkt i olika länder också i praktiken ger samma resultat. Hur mycket som krävs av samverkan på teknisk nivå kan variera från område till område. Det är nödvändigheten av förtroendeskapande åtgärder som har uppmärksamats i det arbete som EG har bedrivit på senare år och som är bakgrund till de åtgärder EG nu vidtar för att få till stånd fungerande arrangemang (se närmare avsnitt 2.5). Som delvis har framgått av det tidigare har EFTA i allt väsentligt anslutit sig till EG:s synsätt i dessa frågor och förutsättningar bedöms därför finnas att på olika områden ha arrangemang som omfattar både EG- och EFTA-länderna. Den tidigare nämnda EFTA-konventionen är att se som ett steg i denna samverkan.

Det är viktigt att hålla isär termerna provning och kontroll vid en analys av hur ömsesidigt godtagande av resultat skall åstadkommas. Lättast är av naturliga skäl att godta varandras provningsresultat. Vad som krävs är att provningsmetoderna är harmoniserade och att godtagbar reproducerbarhet kan verifieras. Hittillsvarande internationellt samarbete bygger på direkt samverkan mellan provningsorgan, vilket medför förtroende för varandras kompetens och resultat. En sådan samverkan kan dock av naturliga skäl ske främst mellan stora nationella provningsorgan. Den förtroendeskapande åtgärd som i övrigt främst kan komma i fråga är ackreditering. Som nämntes finns nu gemensamma europeiska kriterier för såväl provnings- som ackrediteringsverksamhet. Ett godtagande av i utlandet genomförd provning medför att behovet av omprovning, som kan vara tidsödande och kostsam, bortfaller. Detta kan innebära ett avsevärt framsteg i arbetet med att avveckla handelshinder. Ännu fördelaktigare är emellertid om man kan godta utomlands genomförd kontroll, dvs. godta utländska verifikationer eller, med den term som används i EFTA-konventionen, bevis om överensstämmelse. Häri innefattas myndighetsgodkännanden, certifieringar, tillverkardeklarationer och andra bevis om överensstämmelse med ställda krav.

För att godta utländska verifikationer krävs först och främst förtroende för att de provningsresultat som ligger till grund för kontrollen är korrekta. För att en utomlands utförd kontroll – av att där gällande produktkrav är uppfyllda – skall medge marknadstillträde i det egna landet måste dessutom ytterligare förutsättningar vara uppfyllda:

- Produktkraven måste vara harmoniserade mellan länderna.
- Reglerna om vilka verifikationer som godtas måste vara harmoniserade.
- Det måste finnas förtroende för verifikationerna.

Det finns skäl att understryka att, även om man inom EG och EFTA är överens om de allmänna principerna för att uppnå ett ömsesidigt godtagande av kontrollresultat, det gäller att sektor för sektor åstadkomma arrangemang som gör detta möjligt i praktiken. Man måste sektor för sektor uppfylla de angivna förutsättningarna. Det råder enighet om att arrangemang för ömsesidigt godtagande av kontrollresultat måste vara sektorsanpassade, eftersom förhållandena varierar så mycket mellan olika sektorer.

Bestämmandet av produktkrav gäller vilka krav som skall ställas i säkerhetshänsende. Om Sverige skall leva upp till riktlinjerna för det europeiska samarbetet, måste en allmän utgångspunkt vara att svenska produktkrav i möjligaste mån skall harmoniseras med dem som gäller i Västeuropa. Hur långt man från svensk sida därvid är beredd att gå måste avgöras från fall till fall inom varje sektor. Väsentligt är att svenska myndigheter aktivt följer och vid behov deltar i det europeiska harmoniseringsarbetet. Erfarenheterna visar att den som tidigt lägger fram förslag och synpunkter har goda möjligheter att få dem beaktade. En tydlig utveckling är att harmonisering av produktkrav på detaljnivå i starkt ökande utsträckning kommer att bygga på gemensamma standarder.

Innan jag går in på mina förslag vill jag ge en kort bakgrund med en beskrivning av provnings- och kontrollverksamheten i Sverige och lagstiftningen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning. En fyllig beskrivning finns i kontrollformsutredningens betänkande s. 57–84.

Att produkter uppfyller de krav som tillverkare/säljare eller köpare uppställer kan kontrolleras genom egen provningsverksamhet eller genom uppdrag till fristående provningsorgan. Om kontrollen gäller att produkten uppfyller kraven i en standard eller jämförbart dokument, kan certifiering ske av något organ som erbjuder sådana tjänster. Provningsverksamhet av nu avsett slag är frivillig och inte reglerad i författning.

Bland certifieringsorgan kan nämnas SIS-Standardiseringskommisionen i Sverige, som vid sidan av standardiseringsverksamhet också administrerar ett certifieringssystem, där produkter som överensstämmer med standard får förses med SIS inregistrerade varumärke. Någon egen provningsverksamhet har inte SIS, utan den underliggande provningen utförs på annat håll, t. ex. vid SP. Det finns också myndigheter som tillhandahåller frivilliga certifieringstjänster. Dit hör SP (P-märkning), sjöfartsverket (godkännande av fritidsbåtar) och trafiksäkerhetsverket (godkännande av bilbarnstolar). Den nyligen beslutade kontrollordningen för elektrisk materiel (prop. 1987/88:82, NU 30, rskr. 219) innebär att riksprovplatsen SEMKO:s kontroll i fråga om huvuddelen av elmaterielen kommer att utmytna i ett beslut som till sin innebörd är en certifiering.

Vad gäller provningsresurser finns betydande sådana hos de svenska företagen. Storföretagen har som regel egna laboratorier för att täcka sina behov och det finns också fristående provningsföretag, som erbjuder sina tjänster på kommersiell basis. En samlad prov- och mätteknisk resurs finns hos SP, som enligt sin instruktion är landets offentliga provningsanstalt och skall utföra provningar, undersökningar och tekniska utvärderingar av material och konstruktioner. Provningsanstalten skall också bedriva teknisk-vetenskaplig forskning inom sitt område m. m.

När staten ställer krav på särskilda egenskaper hos en produkt är det vanligt att staten också föreskriver kontroll av att kraven är uppfyllda. I en sådan kontroll ingår ofta krav på provning. För kontroll genom teknisk provning som är föreskriven i författning eller ålagd genom särskilt beslut eller som har vissa rättsverkningar (obligatorisk kontroll) finns särskilda regler i lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m., som trädde i kraft den 1 februari 1986. Lagen anvisar en organisatorisk form för provningsverksamhet, som i nyss angivna mening är tvingande för enskilda. Syftet med lagstiftningen är att få till stånd samordning av provningsresurser och skapa garantier för att verksamheten bedrivs kompetent, korrekt och så rationellt som möjligt. Vidare öppnas möjligheter för en god erfarenhetsåterföring från provningsorganen till de myndigheter som föreskriver att kontroll genom teknisk provning skall äga rum. Lagen reglerar alltså inte *vad* som skall provas, *när* provningen skall ske eller *hur* den skall gå till. Enligt lagen kan för obligatorisk kontroll utses

riksprovplatser, som inom sina områden principiellt har monopol på provning för obligatorisk kontroll, och auktoriserade provplatser för obligatorisk kontroll. Riksprovplatser och auktoriserade provplatser utses för särskilda kontrollområden. Lagen ger också möjlighet att auktorisera provningsorgan för frivillig kontroll.

I den proposition till riksdagen som låg till grund för 1985 års lag görs vissa allmänna uttalanden om utformningen av kontrollsystem, där bl. a. betydelsen av att utnyttja företagens egna kontrollåtgärder framhålls (prop. 1985/86:27 s. 7–9).

Riksprovplatssystemet tillkom på 1970-talet, då också ett motsvarande system, riksmätplatssystemet, tillskapades för mätteknisk normalie hållning och kalibrering. Innan en mätutrustning kan användas för sitt ändamål måste den kalibreras, vilket innebär att den jämförs med en normal eller med annan bättre kalibrerad mätutrustning. Normalen skall i sin tur vara kalibrerad mot en bättre definierad normal ända fram till enhetens fysikaliska definition. Genom detta hierarkiskt uppbyggda kalibreringssystem blir måttenheten tillgänglig vid mättillfället.

För att mätresultat skall kunna tolkas entydigt oberoende av var och när mätningarna har utförts måste man ha en metrologisk organisation som både håller normaler på olika noggrannhetsnivåer och ansvarar för att dessa normaler är spårbart kalibrerade mot normaler på högre noggrannhetsnivåer. I sista hand skall ett visst kalibreringsresultat alltid kunna spåras till en och samma internationellt antagna definition av tillhörande måttenhet.

Grundläggande bestämmelser om riksprovplats- och riksmätplatssystemen gavs i lagen (1974:896) om riksprovplatser m. m. (numera ersatt med 1985 års lag om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m.) resp. lagen (1974:897) om riksmätplatser m. m. Systemen administrerades av statens provningsanstalt. Den 1 juli 1983 avskildes en viss del av provningsanstalten för att bilda en ny myndighet, statens mät- och provråd. MPR övertog rollen som central förvaltningsmyndighet för officiell provning och mätteknik och det är numera MPR som administrerar riksprovplats- och riksmätplatssystemen.

När 1974 års riksprovplatslag ersattes med 1985 års lag om obligatorisk kontroll var huvudsyftet att erbjuda flexiblare organisationsformer för tvingande provning. Det skedde främst genom att möjlighet öppnades för auktorisation av provningsorgan för obligatorisk kontroll, vilket inte var möjligt enligt 1974 års lag. Samtidigt behölls tidigare möjlighet att efter beslut av regeringen auktorisera för frivillig provning inom ett visst område.

För riksprovplatser gäller, för att säkra deras oberoende ställning, att det allmänna skall ha ett bestämmande inflytande över verksamheten. Vidare krävs sakkunskap och objektivitet. Såväl myndigheter som helt eller delvis statsägda aktiebolag har utsetts till riksprovplatser för ett 20-tal kontrollområden.

På auktoriserade provplatser ställs motsvarande krav på sakkunskap och objektivitet men inte på oberoende ställning. Såväl tillverkares egna laboratorier som fristående laboratorier kan auktoriseras.

Beslut att utse riksprövplats fattas av regeringen på förslag av MPR, som bereder frågan. Beslut att auktorisera ett provningslaboratorium fattas av MPR. Regeringen måste dock först ha fattat beslut att auktorisation får ske inom ett visst område. Auktorisation har hittills meddelats i mycket begränsad utsträckning. Vilka riksprövplatser och kontrollområden för auktorisation som finns framgår av förordningen (1985:1107) om riksprövplatser och auktoriserade provplatser m. m. (ändrad senast 1988:1008). SP är riksprövplats för flera kontrollområden, men riksprövplatsverksamheten omfattar inte mer än totalt omkring 15% av anstaltens verksamhet. En betydande del av provningen för obligatorisk kontroll sker vid sidan av riksprövplatssystemet.

Enligt förordningen (1985:1106) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. får MPR meddela föreskrifter om verksamheten vid riksprövplatser och auktoriserade provplatser som inte är myndigheter. För myndigheter som är riksprövplatser eller auktoriserade provplatser utfärdar MPR allmänna råd. MPR skall vidare utöva tillsyn över verksamheten vid riksprövplatser som inte är statliga myndigheter och över auktoriserade provningsorgan. Uppgiften att vara tillsynsmyndighet för riksprövplatserna har inte förenats med några formella maktbefogenheter av det slag som kräver uttryckligt lagstöd. Tillsynen har alltså ansetts kunna utövas i samverkan med riksprövplatserna.

Riksmätplatser utses av regeringen på förslag av MPR. De är myndigheter som skall officiellt säkerställa riktigheten av mätningar av vissa storheter genom att vidmakthålla nationella normaler och se till att dessa är internationellt spårbara. Beslut att auktorisera mätplatser fattas av MPR efter en teknisk bedömning som följer ett internationellt mönster. MPR:s krav är harmoniserade med motsvarande västeuropeiska krav och anknyter till förfaranden som har vidare internationell tillämpning. Till riksmätplatslagen kompletterande regeringsföreskrifter finns i förordningen (1974:899) om riksmätplatser m. m.

2.5 Provning och kontroll inom EG

Behovet att stärka arbetet med att åstadkomma en enhetlig marknad tilldelades år 1985 av EG högsta prioritet. EG-rådet antog detta år en vitbok med prioriterade områden och riktlinjer för vilka beslut som behöver fattas för att avskaffa hindren för bl. a. varors och tjänsters rörlighet över gränserna i syfte att före utgången av år 1992 ha uppnått en enhetlig inre marknad.

Ett fritt varuutbyte förutsätter likartade produktkrav. Någon total harmonisering krävs dock inte inom EG, eftersom man arbetar med den på Romfördraget grundade principen att en produkt som fritt får säljas i ett EG-land också skall få säljas i övriga EG-länder, om inte särskilda skäl kan åberopas för motsatsen. I vissa fall, framför allt i fråga om produkter som medför särskilda risker, krävs dock en legal harmonisering. En sådan förutses nu normalt ske enligt EG:s s. k. nya metod. Denna innebär följande:

- som bindande rättsregler gäller tämligen allmänt hållna säkerhetskrav.
- utformningen av de tekniska specifikationer som skall säkerställa att produkter uppfyller direktivens säkerhetskrav överläts på de europeiska standardiseringsorganen,
- de tekniska specifikationerna behåller sin status av frivilliga standarder.
- produkter tillverkade enligt harmoniserade standarder presumeras uppfylla direktivets säkerhetskrav men även andra utföranden godtas, om det kan visas att produkterna uppfyller säkerhetskraven.

Lagstiftningstekniken att standarder presumeras uppfylla säkerhetskraven innebär att standarderna får vissa rättsverkningar på så sätt att de förutsätts uppfylla föreskrifternas krav. Det finns dock utrymme för en myndighet att i det enskilda fallet pröva detta.

Den nya metoden anger följande alternativa sätt att verifiera att en produkt uppfyller ställda krav (vilka som får användas för bestämda produkter avgörs i det särskilda EG-direktivet för dessa produkter):

- intyg och märkning av fristående organ,
- provningsintyg från fristående organ (framför allt avsett för produkter som inte är tillverkade enligt standard),
- försäkran om överensstämmelse utfärdad av tillverkare eller importör varvid krav om övervakning kan föreskrivas,
- andra former för verifiering, i undantagsfall krav på myndighetsgodkännande.

De nationella fristående organ som får utfärda bevis om överensstämmelse skall vara kungjordade till kommissionen och övriga EG-länder. De skall fullgöra sitt arbete enligt internationellt vedertagen praxis (jfr de tidigare nämnda EG-dokumenterna, som tagits fram efter tillkomsten av den nya metoden). Medlemsländerna har ansvaret för att anmälda organ följer överenskomna regler och rekommendationer.

Inom EG kan man se en medveten strävan att begränsa de offentlighetsrättsliga inslagen i sådan provning och kontroll som föregår marknadsföring av produkter. Det yttersta ansvaret för att inga farliga produkter finns på marknaden har den enskilda staten, som måste ha metoder att övervaka detta. Däremot skall statlig generell "förhandskontroll" innan produkterna förs ut på marknaden undvikas. Det betyder dock inte att provning och kontroll före marknadsföringen kan underlåtas. Som framgår av det tidigare förutsätter tvärtom EG:s nya metod att det vid marknadsföringen på visst sätt skall ha verifierats att säkerhetskraven är uppfyllda. Detta kan ske på olika sätt och vad som skall gälla i ett visst fall bestäms i varje direktiv. Huvudprincipen är att produkter som inte har tillverkats enligt standard skall ha kontrollerats av ett utomstående kvalificerat provningsorgan, medan tillverkaren i fråga om produkter som har tillverkats enligt standard skall kunna välja mellan tillverkardeklaration och certifiering. Av stor vikt är principen att obligatorisk kontroll genom utomstående så långt som möjligt bör undvikas och förbehållas högriskprodukter.

Tillverkardeklaration skall således vara tillåten i så många fall som möjligt. En tydlig tendens är emellertid att någon form av insyn från något kontrollorgan hos en tillverkare ofta kan komma att krävas för att denne skall få använda tillverkardeklaration som verifieringsmetod. I det sam-

manhanget kan t. ex. krav på övervakning av kvalitetssystem eller ackreditering av laboratorier bli aktuella.

I harmoniseringsarbetet spelar således de europeiska standardiseringsorganen (CEN och CENELEC) en betydelsefull roll. I dessa deltar även Sverige och andra EFTA-länder genom sina nationella standardiseringsorgan. CEN och CENELEC arbetar framför allt med att ta fram standarder men tjänar också som gemensamma europeiska fora för standardiseringsfrågor. Inom EG har lanserats tanken på att skapa ett motsvarande gemensamt europeiskt forum för frågor om provning och certifiering med brett deltagande från berörda intressenter. Ett stort symposium kring denna fråga arrangerades av EG-kommissionen i juni 1988, varvid enighet nåddes om behovet av ett sådant forum.

Jag vill slutligen erinra om vad jag nämnde under avsnitt 2.2 om att användningen av en produkt som i och för sig är godkänd för fri cirkulation även inom EG kan förhindras i vissa sammanhang, t. ex. genom krav i särskilda arbetsmiljöregler. För att undvika missförstånd vill jag framhålla att ett utvidgat EFTA/EG-samarbete inom området kontroll genom teknisk provning inte behöver påverka Sveriges möjligheter att upprätthålla regler till skydd för arbetsmiljön.

2.6 EFTA/EG-samarbete inom området kontroll genom teknisk provning

Jag har redan i det tidigare kommit in på EFTA/EG-samarbetet inom området kontroll genom teknisk provning. Redan i Luxemburgdeklarationen nämndes detta område som angeläget för samarbete och frågan har vid EFTA:s ministermöten följts uppmärksamt. De politiska viljeytringarna har följts upp dels genom regelbundna möten på hög tjänstemannanivå mellan EFTA-länderna och EG-kommissionen, dels genom möten på expertnivå.

Vid gemensamma EFTA/EG-möten görs regelbundet genomgångar beträffande tekniska handelshinder på olika produktområden, främst sådana där direktiv enligt nya metoden föreligger, samtidigt som man drar upp riktlinjerna för vidare samarbete. Viktiga inslag är:

- ömsesidig information på ett så tidigt stadium som möjligt om vilka direktiv som planeras,
- informationsutbyte om standardisering,
- förslag till arrangemang för ömsesidigt godtagande av provnings- och kontrollresultat.

En betydelsefull grund för samarbetet med EG har lagts i och med att EFTA i januari 1988 antagit en policy om provning och kontroll som nära ansluter till EG:s synsätt och genom ingåendet av den konvention om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse som nu föreläggs riksdagen för godkännande.

En svårighet i samarbetet för att nå gemensamma EFTA/EG-lösningar är att EFTA- resp. EG-ländernas legala grund för sin interna samordning är olika.

För EG-ländernas del innebär tillämpningen av Romfördraget en rätts-

lig skyldighet att inte förhindra marknadsföring och försäljning av varor som är lagligen producerade och marknadsförda i ett EG-land. Vidare är EG-länderna skyldiga att tillämpa EG-direktiv med krav på produkter. Ofta innehåller sådana direktiv provnings- och certifieringsarrangemang. Inom EG finns särskilda procedurer för konfliktlösning. I sista hand avgörs konflikter av EG-domstolen i Luxemburg, som prövar olika åtgärders förenlighet med Romfördraget.

För EFTA-länderna finns inte några motsvarande gemensamma skyldigheter och inget domstolsorgan för konfliktlösning. Obligatorisk provning och kontroll av produkter inkl. produktkrav regleras genom separat lagstiftning i varje enskilt EFTA-land.

För EFTA-ländernas del kräver ett fördjupat samarbete med EG en inbördes samordning av systemen för provning och kontroll. Flera åtgärder för att åstadkomma en sådan har vidtagits under senare tid. Den nyss nämnda EFTA-policyen tjänar detta syfte. Av stor betydelse är också den tidigare nämnda EFTA-konventionen, som jag återkommer till i följande avsnitt. Denna är utformad som en ramkonvention, som skall kompletteras med sektorsvisa överenskommelser. De senare avses ligga till grund för överenskommelser med EG på motsvarande sektorer. Förutsättningarna för detta är givetvis att EG:s och EFTA:s regleringar både vad gäller produktkrav och kontrollprocedurer är i huvudsak desamma inom dessa sektorer. Konventionen innehåller också regler om konfliktlösning. Syftet är att konventionen för EFTA-länderna skall utgöra en legal grund inom detta område, som till viss del motsvarar den rättsordning som gäller för EG-länderna.

Tillskapandet av ett gemensamt europeiskt organ för provning och certifiering, kan få stor betydelse för EFTA/EG-samarbetet. Om ett sådant organ bildas, kan provnings- och kontrollfrågor inom EG komma att lösas på annat sätt än genom bestämmelser i direktiv. För EFTA och EG gemensamma arrangemang för godtagande av provnings- och kontrollresultat inom olika sektorer bör kunna komma till stånd och fungera inom ramen för ett sådant organ. Samordningsfrågan skulle då kunna få en för EFTA-länderna tillfredsställande lösning.

2.7 EFTA-konventionen om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse

Vid EFTA:s ministermöte i Tammerfors i juni 1988 undertecknades den EFTA-konvention om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse som genom denna proposition underställs riksdagen för godkännande. Konventionstexten framgår av bilaga 3.

Konventionens bakgrund och syfte framgår av föregående avsnitt. Den är uppbyggd som en ramöverenskommelse, som skall fyllas ut med sektorsöverenskommelser. Dessa skall föras in i bilaga III till konventionen, se artikel 2.2. Enligt artikel 1.1 gäller konventionen alla produkter som är föremål för tvingande krav i fråga om provning eller bevis om överensstämmelse, innan de får föras ut på marknaden eller användas.

De grundläggande skyldigheterna om godtagande av provningsresultat

och bevis om överensstämmelse finns i artikel 2. Enligt artiklarna 2.1 och 2.2 är staterna skyldiga att, när de godkänner en produkt eller medger att den får föras ut på marknaden eller användas, se till att de organ som handhar frågan inom statens territorium utan förnyad undersökning godtar och erkänner som likvärda med sina egna de provningsresultat och bevis om överensstämmelse vilka omfattas av artiklarna.

Det finns en viktig skillnad mellan de fall som anges i artikel 2.1 resp. 2.2. Enligt artikel 2.1 finns det nämligen en redan på ramöverenskommelsen grundad skyldighet att godta vissa provningsresultat, medan artikel 2.2 föreskriver skyldighet att godta provningsresultat och bevis om överensstämmelse från behöriga nationella organ i enlighet med vad som närmare bestäms i någon sektorsöverenskommelse under konventionen. Den senare skyldigheten förutsätter således att det för den aktuella produkten träffas en särskild överenskommelse som förs in i konventionens bilaga III.

Skyldigheten enligt artikel 2.1 gäller provningsresultat från provningsorgan som är ackrediterade i enlighet med kriterier fastslagna i vissa dokument, som räknas upp i bilaga II till konventionen. Dessa dokument kommer att ersättas med den nya europastandard om ackreditering m. m. som snart kommer att bli fastställd.

Skyldigheterna enligt artiklarna 2.1 och 2.2 har vissa begränsningar. För det första utgör de enligt artikel 2.4 inte hinder för att i rimlig omfattning företa stickprov. Ett visst provningsresultat eller bevis behöver för det andra enligt artikel 3.1 inte godtas när det finns skälig anledning anta att det är ofullständigt eller felaktigt. Enligt artikel 3.2 får för det tredje staterna också vidta åtgärder för att förbjuda eller återkalla en produkt från marknaden, även om den är provad och kontrollerad i ett annat EFTA-land, om det är nödvändigt för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, egendom eller miljö. Åtgärder enligt artiklarna 3.1 och 3.2 får dock enligt artikel 3.3 inte vara godtyckliga eller diskriminerande eller innebära någon förtäckt begränsning av handeln.

De ackrediterade provningsorgan, vars provningsresultat skall godtas enligt artikel 2.1, liksom de behöriga organ, vars provningsresultat eller bevis om överensstämmelse skall godtas enligt artikel 2.2, skall bekräftas av den permanenta kommitté som inrättas genom konventionen och föras in i en förteckning, som skall utgöra bilaga IV till konventionen. Det åligger varje enskild stat att till kommittén anmäla de organ som efter bekräftelse skall föras upp på förteckningen. Staterna har sedan också skyldighet att informera kommittén om olika förhållanden beträffande organ som finns på förteckningen.

Enligt artikel 4 skall staterna vidta skäliga åtgärder för att få vissa andra organ än dem som omfattas av artikel 2 att följa reglerna i konventionen.

Artiklarna 5–7 gäller sektorsöverenskommelser.

Artiklarna 8 och 9 gäller inrättande av en permanent kommitté och beskriver dess uppgifter.

Den permanenta kommittén skall bl. a. granska tillämpningen av sektorsöverenskommelser och på begäran undersöka fall där undantagsreglerna i artikel 3 åberopats. Genom majoritetsbeslut får kommittén rekommendera en fördragslutande stat lämpliga åtgärder i sådana fall.

I artikel 10 finns en tvistelösningsklausul. En tvist beträffande en fråga som rör tillämpningen av konventionen skall i första hand lösas av de berörda parterna. Lyckas inte detta kan endera parten hänskjuta frågan till den permanenta kommittén, vilken skall söka bilägga tvisten. Om inte heller detta lyckas kan endera parten begära att frågan hänskjuts till en panel. Kommittén kan på grundval av panelens rapport ge en eller flera fördragsslutande stater rätt att underlåta att uppfylla sådana åtaganden i konventionen som kommittén finner lämpligt.

Den permanenta kommittén, i vilken var och en av de fördragsslutande staterna har en röst, verkar genom enhälliga beslut och rekommendationer utom i några fall. Dessa fall anges i artiklarna 9.2, 9.3 och 10.4. Majoritetsbeslut enligt artikel 10.4 kan, som nyss framhållits, ytterst innebära att övriga länders förpliktelse att uppfylla sina åtaganden enligt konventionen i förhållande till ett annat land upphävs. Även frågor om bekräftelse eller uteslutning av ett provningslaboratorium eller ett behörigt organ kan avgöras genom majoritetsbeslut.

Artiklarna 11–15 innehåller sedvanliga slutbestämmelser. Konventionen avses träda i kraft den 1 januari 1990 under förutsättning att den då har godkänts av alla de fördragsslutande staterna. I annat fall träder konventionen i kraft den första dagen i den andra månaden efter den månad då det sista godkännandeinstrumentet deponerats.

Ett särskilt protokoll har upprättats, enligt vilket konventionen skall tillämpas även på furstendömet Liechtenstein, så länge Liechtenstein ingår i en tullunion med Schweiz och detta land är part i konventionen. Enligt protokollet, som ingår i propositionens bilaga 3, företräds Liechtenstein av Schweiz.

Sveriges skyldigheter enligt konventionen ges enligt min mening lämpligen genomslag i svensk rätt genom regler i den nya lagen om kontroll genom teknisk provning och om mätning, riktade till de myndigheter och andra organ som godkänner eller på annat sätt medger att en produkt får marknadsföras eller användas i Sverige. Jag återkommer till denna fråga i avsnitt 3.2.3.

2.8 Det nordiska samarbetsprogrammet för avskaffande av tekniska handelshinder.

Vid ett möte mellan de nordiska utrikeshandelsministrarna i december 1983 inleddes en diskussion om hur man skulle kunna intensificera arbetet med att avveckla handelshinder mellan de nordiska länderna. Under de följande åren genomfördes nationella kartläggningar av de handelshinder som anmälts av näringslivet i resp. länder och vissa förslag till åtgärder, utarbetade av olika nordiska samarbetsorgan.

Nordiska ministerrådet (samarbetsministrarna) antog i februari 1987 ett samarbetsprogram för avskaffande av handelshinder i Norden. Såvitt gäller tekniska handelshinder innebär detta i korthet följande.

Som en allmän utgångspunkt gäller att det nordiska samarbetet för att avveckla handelshinder i största möjliga utsträckning bör bedrivas i överensstämmelse med det internationella och europeiska samarbetet och att

resultaten av detta samarbete skall utnyttjas. Vidare bör man samarbeta aktivt för att främja användandet av samordnade nordiska föreskrifter och standarder som underlag för internationellt och europeiskt samarbete. I programmet konstateras att avvägningen mellan hänsyn till fri varuhandel och hänsyn till säkerhet, hälsa, miljö- och konsumentskydd m. m. normalt inte bör ge upphov till svårigheter på grund av den stora överensstämmelse som finns i de nordiska ländernas syn på dessa frågor.

Ömsesidigt erkännande

Enligt programmet bör målet för samarbetet vara att varor från ett nordiskt land utan hinder skall kunna marknadsföras också i de andra nordiska länderna. En förutsättning för detta är att de föreskrifter som gäller för varorna är likvärdiga. Kraven rörande säkerhet, hälsa, miljö- och konsumentskydd i de nordiska länderna är också i allmänhet baserade på samma grundläggande förutsättningar. Avvikelser mellan reglerna i föreskrifter och standarder är normalt inte av principiell karaktär. På samma sätt gäller att provningsorganens tekniska kompetens och pålitlighet normalt ligger på samma nivå.

Nordiskt samarbete om avveckling av tekniska handelshinder skall därför bygga på principer om ömsesidigt erkännande av provningsresultat och godkännande av varor. När det gäller likvärdiga föreskrifter bör de nationella myndigheterna godkänna kontroll eller provning som har utförts i ett annat nordiskt land. Detta innebär att behöriga organ i de nordiska länderna så vitt möjligt för importerade varor skall erkänna

a) provningsresultat i form av provningsprotokoll, godkännandemärkning och certifikat, utfärdade av nationellt behörigt organ i annat nordiskt land, förutsatt att dessa provningsresultat grundar sig på regler som gäller inom det importerande landets område samt

b) egendeklarationer från leverantörer i ett annat nordiskt land under samma villkor som motsvarande egendeklarationer från inhemska leverantörer.

Om detta undantagsvis inte är möjligt, skall myndigheter på begäran motivera varför förnyad kontroll eller provning är nödvändig.

Samordning av föreskrifter

I vissa fall är kraven beträffande säkerhet, hälsa, miljö- och konsumentskydd inte likvärdiga i länderna. När det sålunda finns principiella skillnader mellan nationella föreskrifter och standarder syftar samarbetsprogrammet till att kraven samordnas så långt det är möjligt och under hänsynstagande till de nordiska ländernas internationella förpliktelser. De nordiska samarbetsorganens verksamhet skall inriktas på att i största möjliga omfattning också bidra till undanröjande av tekniska handelshinder mellan länderna.

Uppföljning

Den nordiska ämbetsmannakommittén för handelspolitiska frågor skall under Nordiska ministerrådet ha övergripande ansvar för att frågor om

handelshinder beaktas i det nordiska samarbetet. Den skall bl. a. vidta åtgärder så att konkreta problem med handelshinder kan behandlas med kort varsel. Det gäller särskilt fall då en myndighet i ett nordiskt land inte kan godkänna kontroll eller provning i ett annat nordiskt land. En särskild styrgrupp för tekniska handelshinder har skapats under ämbetsmannakommittén. Konkreta handelshinder som inte kan lösas av ämbetsmannakommittén skall föreläggas Nordiska ministerrådet.

Förebyggande av nya handelshinder

Nya och ändrade lagar och andra författningar leder ofta till handelshinder mellan länderna. Myndigheter som överväger att införa åtgärder som kan påverka handeln bör enligt samarbetsprogrammet därför först underrätta motsvarande myndigheter i de andra nordiska länderna. Detta bör ske muntligen eller skriftligen på ett så tidigt stadium att man inte bundit sig för bestämda lösningar.

3. Mina förslag

3.1 Godkännande av konvention mellan EFTA-länderna

Mitt förslag: Riksdagen godkänner konventionen mellan EFTA-länderna om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse samt protokollet om konventionens tillämpning på Liechtenstein.

Utredarens förslag: Frågan har inte berörts av utredaren.

Skälen för mitt förslag: Regeringen har vid flera tillfällen, bl. a. i propositionen 1987/88:66 om Sverige och den västeuropeiska integrationen, redogjort för den vikt regeringen fäster vid ett fördjupat samarbete med EG och den roll avskaffandet av tekniska handelshinder spelar i arbetet för att uppnå en gemensam varumarknad i Västeuropa.

Inom ramen för det fördjupade EFTA/EG-samarbetet har diskussioner förts om ett mer formaliserat samarbete på området provning och certifiering. I de gemensamma slutsatserna från EFTA-ministrarnas möte med företrädare för EG-kommissionen i Tammerfors den 15 juni 1988 anges att ett samarbete mellan EFTA-EG beträffande ömsesidigt godtagande av provningsresultat och certifiering är ett område där konkreta resultat snarast bör nås. EFTA-konventionen välkomnas också som ett steg i förberedelserna för att inleda förhandlingar om ram- och sektorsöverenskommelser med EG. Det betonades att sådana överenskommelser skulle utgöra en viktig utvidgning av det pågående fruktbara samarbetet mellan EFTA och EG i fråga om standardisering och tekniska föreskrifter.

Som jag tidigare nämnt (avsnittet 2.6), kräver ett fördjupat samarbete med EG först en inbördes samordning mellan EFTA-länderna av systemen för godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse. Un-

der år 1987 har därför ett intensivt arbete härmed pågått inom EFTA. Som ett resultat härav antog EFTA:s råd den 20 januari 1988 en EFTA-policy på området och vid EFTA:s ministermöte i Tammerfors den 15 juni undertecknades konventionen om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse. I det föregående (avsnitt 2.7) har jag redogjort för konventionens innehåll. Dess lydelse i engelsk originaltext och i svensk översättning framgår av bilaga 3.

Konventionen är en ramkonvention som syftar till att ge en legal grund för att mellan EFTA-länderna kunna ömsesidigt godta provningsresultat och bevis om överensstämmelse på villkor som anges i konventionen.

Därutöver skall konventionen utgöra en legal grund för EFTA-länderna för sektorsöverenskommelser, främst på sådana områden där obligatoriska provnings- och certifieringsarrangemang fastlagts i EG-direktiv. Dessa överenskommelser avses ligga till grund för överenskommelser med EG inom motsvarande sektorer.

Konventionen är sålunda viktig för strävandena att uppnå en gemensam varumarknad i Västeuropa. Som jag längre fram (avsnitt 3.5) skall utveckla, ger den också nya möjligheter att förverkliga det nordiska samarbetsprogrammet för undanröjande av tekniska handelshinder. Enligt min mening är det angeläget att den ratificeras av Sverige. Eftersom konventionen förutsätter lagstiftning, krävs härför att den underställs riksdagen för godkännande. Protokoll om konventionens tillämpning på Liechtenstein bör också underställas riksdagen.

3.2 En ny lag om kontroll genom teknisk provning och om mätning

3.2.1 Ett nytt ackrediteringssystem

Mitt förslag: Ett nytt system för frivillig ackreditering av laboratorier baserat på gängse internationella regler inrättas och ersätter nuvarande system med auktorisation för obligatorisk och frivillig kontroll. Systemet omfattar ackreditering av såväl provningslaboratorier som mättekniska laboratorier. Systemet skall liksom nuvarande auktorisation handhas av MPR.

Utredarens förslag: Överensstämmer i stort sett med mitt förslag.

Remissinstanserna: Nästan samtliga remissinstanser tillstyrker att ett ackrediteringssystem av det slag som utredaren föreslår inrättas. Ett fåtal, bl. a. riksrevisionsverket och Sveriges Elektroindustrieförening avstyrker. Ett antal remissinstanser framhåller vikten av att utnyttja befintlig kompetens, bl. a. hos riksprovplatserna, och att väl fungerande system inte onödigtvis bryts sönder. Många understryker att det nya systemet måste byggas upp successivt. Arbetskyddsstyrelsen avstyrker att, som utredaren föreslagit, ackreditering sker efter viss metod och vill att ackreditering sker efter objektområdesprincipen.

Skälen för mitt förslag: De lagregler som i dag finns om auktorisation av

provplatser och mätplatser i lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. resp. lagen om riksmätplatser m. m. är relativt allmänt hållna och fylls ut genom bestämmelser i författningar av lägre dignitet. Hur systemen fungerar har beskrivits i avsnitt 2.4. Motsvarande avses gälla även i fortsättningen, vilket innebär att de sakliga förändringarna i lagstiftningen är av relativt begränsad karaktär. Det är dock enligt min mening nödvändigt att översiktligt redogöra för hur det nya systemet är tänkt att fungera i praktiken och ange skillnaderna i förhållande till hittillsvarande system för att förklara varför ändringarna bör ske.

Den fortsatta redogörelsen rör i allt väsentligt ackreditering av provningsorgan men är tillämplig även vid ackreditering av mätorgan. Utredarens förslag vad gäller mätsidan syftar till att få samma terminologi som på provningssidan och undvika onödiga skillnader i förhållande till denna. Några egentliga skillnader i sak i förhållande till vad som nu gäller är inte avsedda med hänsyn till att man på mätsidan redan i dag är anpassad till vad som är internationellt brukligt. Några svårigheter att tillämpa det nya systemet på mätorganen finns därför inte.

En fråga som har tagits upp av några remissinstanser gäller termen "ackreditering". RRV anser uttrycket olämpligt. Frågan behandlas av utredaren (s. 45 i utredarens betänkande). För egen del kan jag instämma i utredarens uppfattning att det behövs en speciell term för det särskilda, väl definierade förfarande som på engelska betecknas "accreditation". I ISO/IEC Guide 2 (1986), som innehåller definitioner av begrepp inom området provning och kontroll, finns en inofficiell översättning av vissa nyckelord till bl. a. svenska. Där har man valt termen ackreditering.

En annan terminologisk fråga gäller beteckningen på de organ som ackrediteras. Jag har där stannat för "laboratorium" som en gemensam beteckning för provnings- och mättningsorgan. Denna term används således i en vid mening och med samma innebörd som det engelska "laboratory".

Syftet med ackreditering och de grundläggande dragen i förfarandet framgår av avsnitt 2.2. Jag delar utredarens uppfattning, som fått stöd av de allra flesta remissinstanserna, att det behövs ett svenskt ackrediterings-system som uppfyller de internationella krav som inom kort kommer att fastställas som europeisk standard. Några remissinstanser har ansett att myndigheterna själva skulle kunna administrera ackrediteringssystem inom sitt verksamhetsområde utan något centralt nationellt ackrediteringsorgan. För egen del anser jag det klart att det i Sverige, liksom i övriga länder med ackrediteringssystem, bör finnas ett nationellt organ med särskild kompetens på området. Som har framgått tidigare kan det komma att bli aktuellt att genom ytterligare samarbetsavtal knyta samman ackrediteringssystem i olika länder vilket i praktiken förutsätter ett sådant organ.

En utförlig redogörelse för ackreditering av provnings- och mättekniska laboratorier finns i bilaga 4 till utredarens betänkande. De generella krav som ställs på ett ackrediteringsorgan innebär huvudsakligen att detta skall:

- vara ett rättsligt definierat organ,
- ha ett system för utarbetande och revidering av ackrediteringskrav baserade på god teknisk grund,

- ha fast anställd personal med lämpliga kvalifikationer och erfarenheter,
- ha fastställda regler och tillvägagångssätt för bedömning och tillsyn av laboratorier,
- ha tillgång till en lämplig grupp experter för teknisk bedömning och rådgivning,
- ha fastställda regler och tillvägagångssätt för ackreditering och återkallande av sådan ackreditering,
- ha fastställda rutiner för olika tekniska och administrativa frågor inom ackrediteringsverksamheten,
- ha kvalitetssystem för den egna verksamheten.

Jag delar utredarens bedömning att det behövs en omorganisation av MPR och en förändring av verksamheten i vissa avscenden för att MPR skall uppfylla nyss nämnda krav, men att en god utgångspunkt finns i nuvarande auktorisationssystem. I det nya ackrediteringssystemet bör finnas rådgivande tekniska kommittéer för olika områden. För bedömning av laboratoriernas tekniska kompetens bör anlitas utomstående specialister med laboratorieerfarenhet. Antalet fast anställda hos ackrediteringsorganet kan därmed begränsas. I ackrediteringsförfarandet bör utnyttjas teknisk kompetens och provnings- och mätteknisk erfarenhet hos SP, riksprövplatser, riksmätplatser, universitet, högskolor, forskningsinstitut och andra organ. Även från företagsvärlden kan motsvarande kompetens och erfarenhet utnyttjas. Vid behov bör även utländska experter kunna anlitas.

Ackreditering bör enligt internationell förebild avse viss provning eller typ av provning som preciseras så noga som möjligt, bl.a. genom att provningsmetoder anges. Ingen skillnad görs på provningar för obligatorisk och frivillig kontroll. Med tillgången till ett system som på angivet vis säkerställer den tekniska kompetensen hos laboratorierna bortfaller behovet av en särskild ordning för laboratorier för obligatorisk kontroll. Auktorisation för sådan kontroll – som blev möjlig först år 1986 – har hittills förekommit endast i begränsad omfattning. Den nya ordningen innebär att ackreditering är frivillig och öppen för alla laboratorier, som uppfyller ställda krav men att en myndighet kan föreskriva att för viss obligatorisk kontroll provning skall ha skett hos ackrediterat laboratorium.

Ackreditering enligt det nya systemet innebär således att laboratoriet förklaras kompetent att utföra visst slag av provning, som skall vara specificerad så noga som möjligt med angivande av provningsmetoder. Vilken provning som kan komma i fråga för ackreditering bör varje teknisk kommitté ta ställning till på tekniska grunder. I princip skall systemet vara öppet för all tekniskt godtagbar provningsverksamhet som man önskar få ackrediterad. Detta hindrar inte att systemet måste byggas upp successivt och att därvid av praktiska skäl en prioritering måste göras med hänsyn till resurserna. Hur dessa prioriteringar skall göras måste avgöras i samråd med intressenterna i systemet, t. ex. de myndigheter som inom ett visst område vill kräva provningsresultat från ackrediterade laboratorier. Vad som händer internationellt inom olika områden kan också få stor betydelse för vad som skall prioriteras. Om ett laboratorium behöver ackreditering för att få sina provningsresultat godtaga utomlands, är det

viktigt att ackrediteringsorganet på ett effektivt sätt kan tillhandahålla den efterfrågade tjänsten. En viktig princip är att alla provningsorgan som uppfyller de krav som ackrediteringsorganet ställer för ackreditering också skall ha rätt att efter ansökan bli ackrediterade. Någon behovsprövning grundad på en bedömning av marknaden får alltså inte komma i fråga. Systemet skall vara konkurrensneutralt.

Ackrediteringssystemet är helt frivilligt. Några lagregler som styr verksamheten utom i begränsade avseenden anser jag inte behövas. Som jag återkommer till i specialmotiveringen bör lagbestämmelserna dock på några punkter kompletteras i förhållande till utredningsförslaget. Givetvis underkastar sig den som begär ackreditering de villkor som gäller. Någon sanktion mot laboratoriet utöver möjligheten att återkalla ackrediteringen vid brott mot dessa villkor anser jag inte behövas. Tillsynen skall utövas i enlighet med internationella regler och framväxande praxis.

Närmare bestämmelser om ackreditering bör således utfärdas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer (i praktiken MPR). Jag vill erinra om att ackrediteringsverksamhet genom de dokument som jag tidigare har beskrivit har fått ett internationellt regelsystem att följa och att det svenska systemet förutsätts följa dessa regler.

3.2.2 Riksprovplatserna m. m.

Mitt förslag: Möjligheten att ha en riksprovplats för ett visst kontrollområde behålls. Riksprovplatserna skall uppfylla de internationella krav som ställs på provningsorgan och skall stå under tillsyn av MPR. Riksprovplatserna kan därmed vid behov få en formell bekräftelse av MPR om att de uppfyller de internationella kraven. Något hinder för en riksprovplats att begära en formell ackreditering finns inte. SP är landets offentliga provningsanstalt och bör därför ha en särställning.

Utredarens förslag: Överensstämmer i stort sett med mitt förslag.

Remissinstanserna: Flertalet har inga erinringar mot utredarens förslag. NO tar upp synpunkter på monopolställningen. Kommerskollegiet förordar en översyn av myndighetsfunktionerna på provningsområdet och ifrågasätter behov av riksprovplatser i framtiden. SAF menar att det svenska riksprovplatssystemet inte stämmer med det europeiska integrationsarbetet. Industriförbundet uttrycker liknande tveksamhet.

Utredarens förslag om en utökad teknisk tillsyn tillstyrks av nästan samtliga remissorgan som berör frågan. Riksrevisionsverket anser att tillsynen bör omfatta riksprovplatser som inte är myndigheter. SP anser att den mät- och provningstekniska nivån löpande säkerställs i det internationella samarbetet och att tillsynsfrågan bör skjutas på framtiden. SEMKO anser att behovet av utökad tillsyn är mindre för riksprovplatser.

Den av utredaren berörda frågan om hur nationella provningsorgan skall visa att de uppfyller internationella kriterier tas upp av vissa remiss-

organ. SEMKO anser att riksprövsplatserna i deras funktion som riksprövsplats bör ligga utanför ett svenskt ackrediteringssystem. SP ger uttryck för samma uppfattning. MPR:s uppfattning är att det svenska auktorisations-systemet i dag innefattar såväl riksprövsplatser som auktoriserade prov- och mätplatser. En särskild ackreditering av riksprövsplatserna anser MPR vara obefogad. MPR framhåller samtidigt, att ingen skillnad bör finnas vid tillsynen av riksprövsplatser och auktoriserade provplatser i framtiden. AB Svensk Bilprovning menar att om en senare formell ackreditering skulle visa sig ändamålsenlig, bolaget för sin del inte har något emot en sådan åtgärd.

Skälen för mitt förslag: 1985 års riksprövsplatslagstiftning föregicks av en utvärdering av riksprövsplatssystemet, som visade att detta i stort sett hade fungerat väl. Syftet med den nya lagen var, som tidigare nämnts, främst att göra systemet mer flexibelt genom att införa möjligheten till auktorisation för obligatorisk kontroll. Utredaren har funnit att ingenting hindrar att man i Sverige behåller möjligheten att för särskilda kontrollområden ha riksprövsplatser med monopol på provning för obligatorisk kontroll inom ett visst område. Jag delar denna uppfattning.

En särskild fråga som kommer upp i samband med anpassningen av det svenska kontrollsystemet till internationella förhållanden är emellertid relationerna mellan riksprövsplatssystemet och det nya ackrediteringssystemet. Jag delar utredarens uppfattning att riksprövsplatssystemet utan särskilda svårigheter kan finnas parallellt med ett helt frivilligt ackrediteringssystem, där provningsorganen ackrediteras utan hänsyn till om provningen skall utnyttjas för obligatorisk kontroll eller inte. Helt klart ökar de nya reglerna flexibiliteten när det gäller att utforma en lämplig kontrollordning. Att en riksprövsplats finns för ett kontrollområde innebär givetvis att det kommersiella underlaget för ackrediterade laboratoriers verksamhet minskar inom området, eftersom riksprövsplatsen har monopol på provning för obligatorisk kontroll, när sådan provning skall göras av ett utomstående organ. Ingenting hindrar dock att ackreditering sker av laboratorier som begär det för att styrka sin kompetens att utföra viss provning inom ett sådant kontrollområde. Ett större utnyttjande i framtiden av företagens egenkontroll genom att tillverkardeklarationer godtas som alternativ till riksprövsplatskontroll kan också öka underlaget för certifiering av kvalitetssystem och för ackreditering inom dessa områden. Frågan om det inom ett visst kontrollområde är motiverat med ett organ, som har monopolställning för obligatorisk tredjepartskontroll, får avgöras från fall till fall mot bakgrund av de skäl som ligger bakom införandet av riksprövsplatssystemet.

Från svensk synpunkt är det väsentligt att de svenska riksprövsplatsernas provningsresultat i framtiden kan godtas i andra länder i minst samma utsträckning som i dag. Av det tidigare har framgått att de internationella krav som ställs på ackrediterade laboratorier även skall tillämpas på vad som kallas utsedda (eng.:designated) laboratorier, till vilken kategori riksprövsplatserna får räknas. Det innebär bl.a. vissa krav i frågan om tillsyn, till vilken fråga jag strax återkommer.

Utredaren har tagit upp frågan om möjligheten att formellt ackreditera

riksprovplatserna, om någon formell bekräftelse på deras kompetens skulle krävas för utländskt godtagande av deras provningsresultat. Riksprovplatserna är redan i stor utsträckning internationellt etablerade och har ett fungerande, ofta avtalsbundet, samarbete som gör att deras resultat normalt godtas utan någon formell bekräftelse av ett utomstående organ. Frågan om formell bekräftelse kan dock komma att få ökad betydelse i det internationella samarbetet och har betydelse för tillämpningen av den tidigare behandlade EFTA-konventionen. Skyldigheten i artikel 2.1 att godta provningsresultat gäller enligt konventionstexten provningsresultat från provningsorgan, som är ackrediterade enligt internationella kriterier. Ackrediteringssystemet medger i och för sig att riksprovplatserna behandlas formellt på samma sätt som andra provningsorgan. De intar emellertid i den svenska ordningen en särställning och jag anser att i första hand en annan metod bör användas för att styrka att riksprovplatserna uppfyller de internationella kriterierna för provningsorgan. Regeringen bör i författning ange att riksprovplatserna skall uppfylla dessa kriterier och ge MPR i uppgift att övervaka detta genom en tekniskt inriktad tillsynsverksamhet av den art som utredaren har föreslagit. Tillsynen bör utformas med de internationella kriterierna som utgångspunkt och möjliggöra för MPR att, om så behövs, ge en formell bekräftelse av att dessa kriterier är uppfyllda. Tillsynen bör anpassas efter förhållandena vid de enskilda riksprovplatserna och deras särskilda kompetens inom resp. verksamhetsområde.

De särskilda reglerna för riksprovplatser gäller för dem i deras egenskap av riksprovplatser för obligatorisk kontroll. De kan vid sidan av provning för obligatorisk kontroll också utföra frivillig provning på uppdragsbasis i den mån deras opartiskhet och oberoende ställning inte därigenom kan sättas i fråga. En riksprovplats kan därvid naturligtvis ha nytta av det förtroende för deras kompetens som egenskapen av riksprovplats kan medföra. Inget hindrar emellertid att en riksprovplats som vill styrka sin kompetens för viss provning blir ackrediterad för denna. I anslutning till detta kan nämnas att SEMKO, som är riksprovplats för elektrisk materiel, enligt nuvarande ordning är auktoriserad för frivillig provning av bildskärmar.

Jag vill slutligen nämna att de frågor som rör relationerna mellan ackrediteringssystemet och riksprovplatserna också i hög grad rör relationerna mellan ackrediteringssystemet och SP.

SP är enligt sin instruktion landets offentliga provningsanstalt och skall bl. a. utföra provningar, undersökningar och tekniska utvärderingar av material och konstruktioner och därmed förenad verksamhet. Som också framgår av instruktionen är SP riksprovplats för vissa provningsområden. Denna verksamhet utgör dock endast en liten del av provningsanstaltens totala verksamhet. Det är väsentligt att svenska provningsresultat godtas i andra länder. Jag har tidigare pekat på att provnings och kontrollordningar utvecklas och är under uppbyggnad i Europa. Det är ännu oklart hur stora centrala nationella laboratorier kommer att behandlas i förhållande till ackrediteringssystemen. Det finns indikationer att vissa länder kan komma att hävda att nationella laboratorier har en särställning och inte formellt behöver ackrediteras medan andra länder menar att nationella laboratorier

skall kunna och bör formellt ackrediteras. Detta berör i hög grad statens provningsanstalt och när det gäller dess uppgifter för provning och mätning.

De nationella laboratoriernas ställning i internationella provnings- och kontrollordningar är en fråga för alla EFTA- resp. EG-länder och även andra länder i ett vidare internationellt perspektiv. I internationella ömsesidighetsförhållanden är det ett svenskt intresse att höga krav ställs på teknisk kompetens hos såväl svenska som utländska laboratorier och att denna kompetens verifieras på ett betryggande sätt.

SP:s roll som nationell resurs på området prov- och mätteknik är fastlagd i SP:s instruktion. SP är också etablerad, såväl nationellt som internationellt, som en central provnings- och mätteknisk institution och har ingått ett flertal internationella överenskommelser om ömsesidigt erkännande av provningsresultat inom en rad områden. Jag anser att SP, liksom riksprövsplatserna, har en särställning i det svenska systemet och att det för närvarande inte är befogat med ytterligare tillsyn över SP utöver vad jag tidigare föreslagit skall gälla för riksprövsplats- och riksmätplatsverksamheten. Har överenskommelse eller avtal träffats inom viss sektor, t.ex. i samarbete mellan myndigheter och parterna på arbetsmarknaden, om frivillig teknisk kontroll genom ackrediterade organ skall givetvis den överenskomna ordningen följas.

Skulle behov uppkomma att ytterligare belägga kvaliteten i resultaten från SP:s provnings- och mättingsverksamhet för att SP:s provningsresultat skall kunna godtas internationellt, bör SP efter samråd med MPR anmäla detta till regeringen. Jag anser att det är angeläget att det svenska systemet anpassas till de internationella krav som kan komma att ställas när det gäller att verifiera nationella provningsorgans kompetens. I detta sammanhang är det viktigt att hävda svenska säkerhetsnivåer. Vidare måste kraven på svenska och utländska provningssystem vara likvärdiga. Då situationen beträffande internationella krav klarnar kan det således bli aktuellt att fatta kompletterande beslut beträffande SP.

3.2.3 Godtagande av utländska provningsresultat m. m. till följd av EFTA-konventionen om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse

Mitt förslag: I den nya lagen tas in regler som med svensk rätt införlivar bestämmelserna i EFTA-konventionen om skyldighet att godta vissa utländska provningsresultat och bevis om överensstämmelse.

Utredarens förslag: Frågan har inte berörts av utredaren.

Skälen för mitt förslag: Konventionen har behandlats i avsnitt 2.7 och 3.1. Konventionstexten finns i bilaga 3. Som framgått av det tidigare anser jag att skyldigheten att inom Sverige utan förnyad undersökning godta vissa provningsresultat och bevis om överensstämmelse bör regleras ge-

nom bestämmelser i den nya lagen om kontroll genom teknisk provning och mätning. Denna skyldighet gäller dels provningsresultat från utländska ackrediterade provningsorgan som är upptagna på förteckningen i bilaga IV till konventionen, dels provningsresultat och bevis om överensstämmelse i enlighet med sektorsöverenskommelser under konventionen. Lämpligen bör den nämnda förteckningen och ändringar i den efter hand kungöras i författning.

Vad som bör tas in i lagen är regler som ålägger svenska myndigheter och andra organ, som genom godkännande eller annan åtgärd som förutsätter provning medger att en produkt får föras ut på den svenska marknaden eller användas i Sverige, att därvid godta dels provningsresultat från de utländska ackrediterade provningsorgan som finns upptagna på förteckningen, dels de provningsresultat och bevis om överensstämmelse som närmare anges i en sektorsöverenskommelse under konventionen. Vidare bör i lagen tas in såväl konventionens regel om rätt att oavsett nyssnämnda åligganden företa stickprov som den undantagsbestämmelse, enligt vilken skyldigheten att godta utländska resultat bortfaller när det finns skälig anledning anta att de inte är korrekta. Konventionens klargörande bestämmelse om att godtagna provningsresultat eller bevis om överensstämmelse inte utgör hinder för ingrepp mot de berörda varorna i ett senare skede, om så är befogat av säkerhetsskäl, bör likaså tas in i lagen. Övriga behövliga författningsbestämmelser bör kunna ges i annan ordning. Vad som i konventionen sägs om förbud att vidta vissa säkerhetsåtgärder på ett godtyckligt eller diskriminerande sätt torde inte kräva uttrycklig författningsreglering. Jag återkommer till dessa frågor i specialmotiveringen.

3.2.4 Ikraftträdande

Mitt förslag: Lagen bör träda i kraft den 1 juli 1989 med undantag för de bestämmelser som föranleds av EFTA-konventionen. Dessa bör träda i kraft samtidigt med konventionen. Det bör ankomma på regeringen att bestämma därom.

Utredarens förslag: Överensstämmer med mitt förslag, utredaren tar dock ej upp frågan om bestämmelser till följd av EFTA-konventionen.

Remissinstanserna: Inga särskilda synpunkter.

Skälen för mitt förslag: Som utredaren föreslagit bör de lagändringar som inte föranleds av EFTA-konventionen träda i kraft den 1 juli 1989, då också en ny organisation för MPR förutsätts vara genomförd. Som utredaren föreslår bör i fråga om tidigare auktoriserade provplatser äldre regler tills vidare tillämpas. Efter hand bör hela det tidigare auktorisationssystemet kunna integreras i den nya ordningen. Den av regeringen nyligen öppnade möjligheten att auktorisera laboratorier för kontroll av vatten och som syftar till att förbättra kontrollen av utsläpp i miljön, bör kunna förberedas på sådant sätt att laboratorierna kan integreras i den nya ordningen.

Som framgått av det föregående avses EFTA-konventionen träda i kraft

den 1 januari 1990. Förutsättningen härför är emellertid att samtliga fördragsslutande stater före denna dag har deponerat sina godkännandeinstrument hos den svenska regeringen, som enligt konventionen är depositarie. I annat fall träder konventionen i kraft den första dagen i den andra månaden efter deponering av det sista godkännandeinstrumentet. De av lagens bestämmelser som är föranledda av konventionen bör träda i kraft samtidigt med denna. Med hänsyn till det anförda förordar jag att ikraftträdandet får ske den dag regeringen bestämmer.

3.3 Statens mät- och provråd

3.3.1 Behov av en central förvaltningsmyndighet för teknisk kontroll och mätteknik

Mitt förslag: MPR skall vara central förvaltningsmyndighet för teknisk kontroll och mätteknik.

Utredarens förslag: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker utredarens förslag. SP avstyrker att MPR tillsammans med ackrediteringsuppgiften skall ha uppgifter som central förvaltningsmyndighet. SP framhåller att anstalten har generell mätteknisk och provningsteknisk kompetens och enligt sin instruktion arbetar som expertorgan och myndigheternas rådgivare. Statskontoret och RRV menar att MPR kan avvecklas och uppgifterna överföras till resp. föreskrivande myndighet.

Skälen för mitt förslag: Statens mät- och provråd har i dag uppgifter som central förvaltningsmyndighet för teknisk kontroll och mätteknik. MPR bildades 1983 genom att enheterna mät- och provcentrum bröts ut ur SP till en fristående förvaltningsmyndighet. Syftet var att undanröja den dubbelroll SP haft som dels förvaltningsmyndighet dels som tekniskt provande organ. SP bibehöll sin roll som landets offentliga provningsanstalt.

I MPR:s nuvarande uppgifter som central förvaltningsmyndighet ingår sammanfattningsvis att bereda ärenden om utseende av riksprövplatser och riksmätplatser och ha tillsyn över dessa, redovisa kostnader m. m. för riksmätplatserna samt administrera statens bidrag till dessa. Vidare skall MPR utfärda föreskrifter, ge råd till myndigheter m. fl. samt fastställa vissa taxor.

Jag föreslår att MPR även fortsättningsvis får en roll som central förvaltningsmyndighet för teknisk kontroll och mätteknik. Därtill skall MPR administrera det nya ackrediteringssystemet. Ett effektivt och rationellt resursutnyttjande talar emot en splittring av MPR:s funktioner på flera olika organ. Den internationella utvecklingen – särskilt i Europa – gör, enligt min mening, det också angeläget att bibehålla och förstärka den centrala förvaltningsmyndigheten för teknisk kontroll och mätteknik. Det är viktigt att det finns ett forum som olika intressenter i Sverige och andra länder kan vända sig till i olika frågor på dessa områden. I forumfunk-

tionen ligger också att lotsa frågor m. m. vidare till berörd myndighet eller organisation och att inte behöva lösa varje problem självt. I t. ex. specifika provnings- eller mättekniska frågor skall myndigheten givetvis hänvisa till ansvarigt organ. SP har jämte övriga riksprovplatser en lång erfarenhet av provningsfrågor och kvalificerad kompetens som givetvis skall utnyttjas. Likaså finns stor kompetens att utnyttja hos de föreskrivande myndigheterna inom deras resp. ansvarsområden.

Det har rätt viss oklarhet om MPR:s uppgifter i förhållande till andra myndigheter och organ inom riksprovplatssystemet och särskilt i förhållande till SP. I avsnitt 3.2.2 har jag redogjort för ackrediteringssystemet och riksprovplatserna samt SP. SP är enligt sin instruktion landets offentliga provningsanstalt och skall på uppdrag utföra provningar och tekniska utvärderingar. SP har endast en mindre del obligatorisk kontroll. SP är också riksmätplats för nio av landets 13 storheter eller begreppsområden. Vidare har SP en relativt omfattande forsknings och utvecklingsverksamhet. SP har liksom riksprovplatserna i övrigt sedan länge internationellt samarbete och formella överenskommelser med motsvarande provningsorgan i andra länder. SP har dessutom ett väl etablerat internationellt samarbete inom mätteknikområdet. Det är därför angeläget att tillsynen över riksprovplats- och riksmätplatsfunktioner också hos SP anpassas på ett rimligt sätt till dessa organs särskilda kompetens på sina resp. områden.

Som riktlinjer anser jag bör gälla att den centrala förvaltningsmyndigheten, MPR, skall ägna sig åt generella och principiella frågor på sitt verksamhetsområde. MPR skall ha en samordnande funktion för nationella och internationella frågor om teknisk kontroll och mätning inom sitt verksamhetsområde. Härvid förutsätts ett nära samarbete mellan MPR och berörda myndigheter och organ. MPR skall också ge allmänna råd och utfärda föreskrifter inom området för den nya lagen. En viktig uppgift för MPR är att bevaka och delta i övergripande internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde. Själva det tekniska samarbetet på visst område bör skötas av experter hos berörda myndigheter eller organ. SP och riksprovplatserna bör alltså liksom hittills bedriva tekniskt internationellt samarbete inom sina ansvarsområden för provning och i förekommande fall mätteknik samt kunna bistå MPR och andra myndigheter med teknisk kompetens. Vidare har SP en rådgivande roll på sina resp. teknikområden. Med ett nära samarbete mellan de berörda organen ser jag inte att det skall behöva bli gränsdragningsproblem.

Mitt förslag:

- MPR omorganiseras från nämndmyndighet till en myndighet av verkstyp ledd av en generaldirektör och med en lekmanstyrelse,
- verksamheterna vid mät- och provcentrum samordnas med varandra,
- rådgivande tekniska kommittéer knyts till myndigheten,
- sakkunniga experter, s. k. bedömare, anlitas av myndigheten,
- MPR inrättar ett kvalitetssystem för den egna verksamheten,
- kompetensen hos statens provningsanstalt, riksprovplatser, riksmätplatser och andra expertorgan tillvaratas.

Utredarens förslag: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Utredarens förslag tillstyrks av i stort sett samtliga remissinstanser.

Skälen för mitt förslag: Den nuvarande organisatoriska strukturen vid MPR är följande. Rådet leds av en styrelse. Styrelsens ordförande är chef för myndigheten. Övriga ledamöter i styrelsen är ordförande i provnämnden resp. mätnämnden. Verksamheten är organiserad i två enheter, mätcentrum och provcentrum samt ett kansli. En av enhetscheferna är också kanslichef. Vid myndigheten finns två nämnder, mätnämnden och provnämnden, vardera med tio ledamöter. Dessa får i styrelsens ställe fatta beslut inom sina fackområden. I praktiken är det huvudsakligen anslagsfrågor samt vissa andra för mät- och provområdena gemensamma frågor som har behandlats i styrelsen. Kanslichefen beslutar i frågor som inte ankommer på styrelsen.

Den nuvarande ordningen har visat sig administrativt tungrodd och är enligt min mening onödigt komplicerad för en myndighet av MPR:s storlek. Vidare anser jag liksom utredaren att när nu MPR skall handha ett nytt ackrediteringssystem och utöva en kvalificerad teknisk tillsyn över riksprovplatser och riksmätplatser betyder detta en väsentligt förändrad verksamhet. Detta måste avspeglas i MPR:s organisation och kompetens.

Jag föreslår därför nu riktlinjer för MPR:s organisation. Jag avser att återkomma till regeringen med förslag att tillsätta en organisationskommitté med uppgift att vidareutveckla dessa riktlinjer och utarbeta ett mer detaljerat förslag till ändrad organisation m. m.

Jag föreslår att MPR omorganiseras från nämndmyndighet till en myndighet av verkstyp ledd av en generaldirektör med en lekmanstyrelse i enlighet med prop. 1986/87:99 om ledning av den statliga förvaltningen. Nuvarande provnämnden och mätnämnden upphör. Rådgivande tekniska kommittéer med kvalificerad teknisk expertis knyts till myndighetsverksamheten. Fristående sakkunniga tekniska experter, s. k. bedömare, anlitas av myndigheten för bedömning och tillsyn av laboratoriers tekniska kompetens m. m. enligt internationella riktlinjer. Det är viktigt att tillvarata tillgänglig kompetens hos bl. a. SP, riksprovplatser, riksmätplatser, universitet och högskolor och andra expertorgan. Detta måste ske på ett sådant sätt att objektiviteten i ackrediterings- och tillsynsförfarandena inte kan

ifrågasättas. Ett ökat nordiskt, europeiskt och vidare internationellt samarbete och ömsesidigt utnyttjande av varandras experter bör främjas. Slutligen bör MPR ha ett kvalitetssystem för den egna verksamheten. Det är viktigt att den nya organisationen görs så flexibel och rationell som möjligt och att den nya verksamheten kan byggas upp successivt.

3.3.3 Finansiering

Mitt förslag: Ackrediteringssystemet skall vara självfinansierande genom avgifter baserade på kostnaderna för ackreditering inkl. teknisk tillsyn. Nuvarande finansiering av MPR:s centrala myndighetsverksamhet med en avgift på omsättningen i den obligatoriska kontrollen hos riksprovplatserna skall bibehållas. MPR bör fortsatt fastställa avgifterna för obligatorisk kontroll hos vissa riksprovplatser. Nuvarande anslagskonstruktion bibehålls.

Utredarens förslag: Överensstämmer med mitt förslag såvitt avser ackrediteringssystemet. I övrigt går utredaren inte närmare in på finansieringsfrågorna.

Remissinstanserna: Instämmer i att ackrediteringssystemet bör vara självbärande. AB Svensk Bilprovning anser att nuvarande finansieringskonstruktion är felaktig och bör bli föremål för ingående överväganden. SP och SEMKO framhåller att riksprovplatsavgifterna ej får finansiera ackrediteringsverksamhet. SEMKO anser att det är olämpligt att MPR fastställer de avgifter på vilka huvuddelen av MPR:s intäkter i dag grundar sig.

Skälen för mitt förslag: MPR finansieras dels med en avgift för närvarande motsvarande 0,75% av riksprovplatsernas omsättning i obligatorisk kontroll, dels med avgifter från auktoriserade mät- och provplatser, dels med övriga uppdragsintäkter. För innevarande budgetår beräknas rådets totala verksamhet till ca 10 milj. kr., varav ca 70% eller 7 milj. kr. är central myndighetsverksamhet och 30% uppdragsverksamhet dvs. i huvudsak intäkter från auktorisationsverksamhet.

Auktorisationsverksamheten är självbärande. Enligt min mening finns det inte anledning att anta annat än att även ackrediteringsverksamheten bör vara självbärande.

Beträffande omsättningsavgiften från riksprovplatserna kan naturligtvis diskuteras hur MPR:s centrala myndighetsfunktioner bör finansieras. Jag anser det emellertid naturligt och riktigt att det är de som utnyttjar systemet som skall bidra till dess finansiering. Procentsatsen, för närvarande 0,75%, för avgiftsuttag är densamma för samtliga riksprovplatser. De totala avgifterna från resp. riksprovplatser blir dock olika beroende på att omsättningen från obligatorisk kontroll varierar kraftigt mellan riksprovplatserna. Ju högre omsättning desto större nominellt bidrag. Eftersom jag föreslår att MPR skall bibehålla sin roll som central förvaltningsmyndighet ser jag inte någon anledning att ändra nuvarande finansieringsordning för

MPR:s centrala myndighetsfunktion. Riksprovplatsernas bidrag bör också finansiera den utbyggda tekniska tillsynen av riksprovplatserna. Annan avgift bör i normalfallet inte ifrågakomma för sistnämnda funktion. Ackrediteringssystemet och eventuell annan uppdragsverksamhet skall vara självfinansierande.

Jag föreslår vidare att MPR tills vidare bibehåller uppgiften att fastställa avgifterna hos vissa riksprovplatser som inte är myndigheter eftersom dessa i motsats till myndigheterna inte själva kan besluta om sina avgifter. Det är viktigt att det finns effektiva rutiner för detta hos MPR.

Sammanfattningsvis föreslår jag att befintlig anslagskonstruktion med ett 1 000 kr. reservationsanslag och bidrag till verksamheten vid riksmätplatserna bibehålls.

3.4 Ackreditering av certifieringsorgan

Mitt förslag: En bedömning av det framtida behovet av ackreditering av certifieringsorgan bör anstå i avvaktan på den av regeringen nyligen tillsatta standardiseringsutredningen som också fått i uppdrag att studera denna fråga.

Utredarens förslag: Utredaren konstaterar att de internationella riktlinjerna antagna av EFTA och EG också innehåller krav på certifieringsorgan. Utredaren anser det för tidigt att ta ställning till om någon motsvarande kompetensbekräftelse av svenska certifieringsorgan kommer att behövas. Om så blir fallet bör enligt utredaren även denna typ av ackrediteringar handhas av MPR.

Remissinstanserna: Ett fåtal remissinstanser yttrar sig i frågan och dessa intar en avvaktande hållning.

Skälen för mitt förslag: De av EFTA- och EG-länderna antagna internationella kriterierna för certifieringsorgan gäller såväl organ som bedriver privaträttslig certifieringsverksamhet som organ som utfärdar myndighetsgodkännanden. Det innebär för svenskt vidkommande att såväl myndigheter som riksprovplatser som fattar beslut om godkännande, liksom övriga certifieringsorgan, måste uppfylla kriterierna för att kunna delta i internationella arrangemang om ömsesidigt godtagande. Jag delar utredarens slutsats att det är för tidigt att ta ställning till om det kommer att behövas formell kompetensbekräftelse av svenska certifieringsorgan. Frågan behöver ses över ytterligare. Jag har därför givit den nyligen tillsatta standardiseringsutredningen i uppdrag att i ljuset av den europeiska utvecklingen, också bedöma statens roll i certifieringsverksamhet och därvid också frågan om ackreditering av certifieringsorgan.

3.5 Genomförandet i Sverige av det nordiska samarbetsprogrammet för undanröjande av tekniska handelshinder

Min bedömning: På många områden har svenska sektorsmyndigheter redan möjlighet att inom sina sektorer utforma regler på ett sådant sätt att

ytterligare godkännanden av produkter från de övriga nordiska länderna inte behövs. Det är angeläget att dessa möjligheter tas till vara. Regeringen kommer med uppmärksamhet att följa detta arbete och att vid behov tillse att nödvändiga föreskrifter ges i lag eller förordning. EFTA-konventionen ger nya möjligheter att förverkliga det nordiska samarbetsprogrammet.

Skälen för min bedömning: Jag har i det föregående (avsnitt 2.8) lämnat en redogörelse för det nordiska samarbetsprogrammet för avskaffande av tekniska handelshinder i Norden. Det är i detta sammanhang naturligt att också beröra frågan om åtgärder för att genomföra programmet inom Sverige. Därvid vill jag till en början erinra om vilka åtgärder som redan vidtagits.

Regeringen har beslutat, dels den 4 juni 1987 att uppdra åt kommerskollegium att informera det svenska näringslivet om samarbetsprogrammet, dels den 24 september samma år att för kännedom överlämna programmet till föreskrivande myndigheter. Liknande åtgärder har företagits i de andra länderna. Vidare har sedan november 1987 gällt bestämmelser om bl. a. skyldighet att underrätta vederbörande organ i övriga nordiska länder om pågående arbete med tekniska föreskrifter. Dessa bestämmelser finns nu i förordningen (1988:569) om skyldighet för myndigheter att lämna underrettelser om vissa föreskrifter m. m.

Det nordiska samarbetsprogrammet är inte direkt rättsligt bindande för svenska myndigheter, vilka har att tillämpa svenska produktkrav och normer för provning och kontroll. I det fortsatta arbetet med att förverkliga programmet måste man därför finna lämpliga former för att konkretisera programmets allmänna mål. För detta kan inte anvisas någon generell lösning.

De krav som avses i samarbetsprogrammet kan vara av flera olika slag. Det kan gälla såväl krav på produktens utformning, i många fall krav på hur provningen skall ske samt i förekommande fall krav på kontroll av att kraven är uppfyllda och provningsresultaten godkända. Reglerna kan vara av olika rättslig valör; de kan återfinnas i lag eller regeringsförordning lika väl som i myndighetsföreskrifter. För att förverkliga samarbetsprogrammet kan det därför enligt mitt bedömande ofta vara lämpligt att gå fram sektor för sektor. Regelbeståndet i vårt land och de övriga nordiska länderna måste då inventeras och de olika ländernas regler jämföras.

Inom samarbetsprogrammets ram bedrivs det för närvarande ett arbete med att företa en sådan inventering som nyss sagts. På grundval härav upprättas förteckningar över regler som bedöms vara likvärdiga.

I många fall skall det närmare utformandet av föreskrifter för provning och kontroll göras av sektorsmyndigheterna själva. I den mån de nordiska reglerna befins likvärdiga kan då myndigheterna själva vidta de åtgärder som behövs för att förverkliga samarbetsprogrammets syften. Härvid står olika möjligheter till buds.

Ett tillvägagångssätt kan vara att utnyttja en i ett annat nordiskt land företagen kontroll genom att undanta på detta sätt kontrollerade produkter från krav på svenskt godkännande. Ett annat sätt är att avstå från krav på formellt myndighetsgodkännande och i stället utforma reglerna på sådant sätt att produkter som certifierats i ett annat nordiskt land presumeras

uppfylla ställda krav. Det sistnämnda tillvägagångssättet används inom EG.

Prop. 1988/89:60

I betydande utsträckning – och detta gäller också där de nordiska ländernas regler bedöms ej vara likvärdiga – fordras för samarbetsprogrammets förverkligande särskilda insatser för att harmonisera reglerna i de olika länderna.

Jag vill här slutligen erinra om att EFTA-konventionen om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse är en ramöverenskommelse, som skall fyllas ut med sektorsöverenskommelser. För att en sådan sektorsöverenskommelse skall omfattas av konventionens regler krävs enligt konventionens artikel 7.1 i fråga om anslutning inte mera än att behöriga organ från tre fördragsslutande stater är medlemmar av överenskommelsen. EFTA-konventionen ger därför också en ram som kan användas för att genomföra åtgärder inom det nordiska samarbetsprogrammet.

Det är angeläget att svenska myndigheter vidtar åtgärder för att genomföra det nordiska samarbetsprogrammet. Myndigheterna bör därför utnyttja de tillvägagångssätt som angetts ovan för att undanröja handelshinder för produkter från andra nordiska länder där likvärdiga regler gäller.

Regeringen kommer för egen del att utnyttja de möjligheter som finns inom ramen för dess befogenheter. Det kan bl. a. längre fram bli aktuellt att genom förordning ge berörda myndigheter närmare direktiv. Om det visar sig att programmets genomförande behöver åtgärder som förutsätter riksdagens medverkan kommer regeringen att framlägga nödvändiga förslag.

4. Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom industridepartementet upprättats förslag till lag om kontroll genom teknisk provning och om mätning.

5. Specialmotivering

5.1 Lag om kontroll genom teknisk provning och om mätning

Den nya lagen om kontroll genom teknisk provning och om mätning ersätter lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. och lagen (1974:897) om riksmätplatser m. m. De bägge äldre lagarna ersätts med en ny lag, som är gemensam för teknisk provning och mätning. Härigenom förbättras överskådligheten i regelsystemet och några sakliga skäl för att även i fortsättningen ha två separata lagar finns knappast. Till övervägande del har innehållet i de äldre lagarna varit gemensamt. Den centrala förvaltningsmyndigheten, statens mät- och provråd, är gemensam för de organ som utövar kontroll genom teknisk provning eller

mätning. Bestämmelserna om avgifter, tillsyn och överklagande är också i huvudsak likartade. Det nya systemet för frivillig ackreditering av laboratorier, som ersätter det nuvarande systemet med auktorisation för obligatorisk och frivillig kontroll omfattar ackreditering av såväl provningslaboratorier som mättekniska laboratorier. Detta innebär att de föreslagna förändringarna i det organisatoriska systemet för den tekniska kontrollen i lika hög grad berör organisationen för den tekniska provningen som organisationen för mätning. Detta medför också att bestämmelserna om ackreditering av laboratorier är gemensamma för de bägge områdena.

I likhet med de båda äldre lagarna innehåller den nya lagen en organisatorisk ram för den verksamhet som gäller teknisk provning och mätning för kontroll eller annat ändamål som behöver tillförlitliga mät- och provresultat. Syftet med lagstiftningen är liksom tidigare att få till stånd en samordning av provnings- och mätresurserna och att skapa garantier för att det finns en kontrollverksamhet som bedrivs kompetent, korrekt och så rationellt som möjligt. Lagen reglerar således inte vad som skall kontrolleras genom provning eller mätning, när eller hur ofta provningen eller mätningen skall äga rum eller hur den skall gå till. Sådan kontroll kan vara frivillig eller obligatorisk. Innebörden av obligatorisk kontroll framgår av 1 §. I fråga om sådan kontroll är det de föreskrivande myndigheterna som beslutar om kontrollformer och kontrollnivåer. Omfattningen och utformningen av kontrollen beslutas inte av provnings- eller mätningsorganen, utan dessa skall utföra den obligatoriska kontrollen på det sätt som angivits i föreskriften eller i beslutet. En annan sak är att innehållet därvid kan vara så allmänt att tillämpningen lämnar stort utrymme för den som provar eller mäter.

Organisationen för obligatorisk kontroll

1 § Med obligatorisk kontroll avses i denna lag sådan kontroll genom teknisk provning, analys eller annan liknande undersökning som

1. är föreskriven i lag eller annan författning, eller
2. åläggs någon genom beslut av en myndighet, eller
3. är förutsättning för att en ekonomisk förmån, ett tillstånd eller annat liknande skall ges enligt föreskrift i författning.

Paragrafen motsvarar 1 § lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. och anger vad som avses med begreppet obligatorisk kontroll.

Enligt första punkten omfattar begreppet sådan teknisk provning, analys eller annan liknande undersökning som det på grund av en bestämmelse i lag eller annan författning föreligger en skyldighet att utföra. Det måste alltså enligt lagrummets första punkt vara fråga om en rättslig skyldighet att utföra kontrollen, vilket överensstämmer med vad som gäller enligt lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m.

Enligt andra punkten avses också sådan kontroll som åläggs någon genom beslut i varje särskilt fall. Däremot utgör inte den kontroll som utförs av den beslutande myndigheten såsom tillsynsmyndighet över den genom beslutet tillåtna anläggningen eller verksamheten obligatorisk kontroll i lagens mening.

Enligt tredje punkten omfattar lagen slutligen sådan kontroll som är förutsättning för att en ekonomisk förmån, tillstånd eller annat liknande skall ges enligt föreskrift i författning, t. ex. då den föreskrivna kontrollen utgör en förutsättning för att erhålla statsbidrag. En viktig begränsning är att den förmån som skall uppnås skall vara författningsreglerad.

2 § För varje område för obligatorisk kontroll (kontrollområde) kan en riksprovplats utses.

Om det finns särskilda skäl, kan två eller flera riksprovplatser utses för samma kontrollområde.

Riksprovplatser utses av regeringen.

— — —
I likhet med vad som gäller enligt lagen om obligatorisk kontroll för teknisk provning m. m. (2 §) kan en riksprovplats utses för varje särskilt område för obligatorisk kontroll, s. k. kontrollområde. Bestämmelsen motsvarar således den gällande regleringen och innebär att endast en riksprovplats kan utses för visst varu- eller objektområde. De olika riksprovplatsernas ansvar för den obligatoriska kontrollen inom de olika kontrollområdena för vilka de är utsedda som provningsorgan, har fördelats på så sätt att var och en av dem har ansvar för ett visst definierat kontrollområde. I riksprovplatsens ansvar ingår sedan att bedriva verksamheten riksomfattande och med anpassning till det totala behovet inom provplatsens objektområden, vilket har fört med sig att en riksprovplats kan få bedriva verksamhet på flera olika orter i landet.

I paragrafens andra stycke anges att två eller flera riksprovplatser kan utses för samma kontrollområde, där det föreligger särskilda skäl. Avsikten är att detta är en undantagsbestämmelse som skall användas restriktivt, när det någon gång kan visa sig ändamålsenligt. Konkurrens mellan riksprovplatser bör inte förekomma utan i sådana fall förutsätts det att det sker en regional uppdelning av verksamheten.

Enligt gällande ordning föreskriver regeringen på vilka kontrollområden lagen är tillämplig och utser riksprovplatser enligt förordningen (1985:1107) om riksprovplatser och auktoriserade provplatser m. m. I det tredje stycket i paragrafen anges att regeringen fortsättningsvis också skall utse riksprovplatser.

I lagtexten anges att en riksprovplats kan utses för varje kontrollområde. Detta möjliggör att nytillkommande kontrollområden kan inordnas i systemet med riksprovplatser. Som anförts ovan är det de föreskrivande myndigheterna som beslutar om kontrollformer och kontrollnivåer. Ett inordnande av ett kontrollområde i systemet med riksprovplatser förutsätter givetvis att en lämplig riksprovplats utses. Beredningen av sådana frågor ankommer på statens mät- och provråd. De föreskrivande myndigheterna är skyldiga att samråda med mät- och provrådet i frågor som gäller provning för obligatorisk kontroll. Det är emellertid inte tvingande att inordna den obligatoriska kontrollen i den organisatoriska ram som denna lag erbjuder.

3 § Har en riksprovplats utsetts för ett kontrollområde, skall obligatorisk kontroll inom kontrollområdet utföras vid riksprovplatsen, om inte annat följer av föreskrifter eller av beslut i det särskilda fallet.

— — —
Paragrafen motsvarar 3 § lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. vad gäller riksprovplatserna och den obligatoriska kontroll som skall utföras vid dessa. Presumtionen är liksom tidigare att obligatorisk kontroll skall utföras vid den för ändamålet utsedda riksprovplatsen.

I likhet med gällande ordning kan det inom kontrollområden för vilka riksprövplats har utsetts förekomma att kontrollen inte behöver utföras vid denna. Endast starka skäl bör dock föranleda ett sådant undantag, t. ex. att kontrollen avser obetydligheter.

Det förekommer att obligatorisk kontroll åläggs i form av egenkontroll, varmed menas kontroll som någon själv utför eller låter utföra på eget ansvar. Sådan kontroll omfattas i och för sig av definitionen på obligatorisk kontroll enligt 1 §. Det följer dock av föreskrifter eller beslutet att den inte skall utföras vid riksprövplats. Möjligheten att låta tillverkare och importörer själva utföra kontroll genom teknisk provning som underlag för s. k. tillverkardeklarationer kan väntas bli vanligt förekommande i framtiden.

4 § För obligatorisk kontroll som inte skall utföras vid en riksprövplats kan föreskrivas att provning skall ske vid laboratorier som är ackrediterade enligt 12 §.

Enligt paragrafen kan obligatorisk kontroll inte bara utföras vid riksprövplats utan också vid provningsorgan som är ackrediterade för ändamålet. Som framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 3.2.1) används i lagen "laboratorium" som beteckning för de organ som ackrediterats enligt 12 §.

Genom lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. öppnades en möjlighet att auktorisera provningsorgan för obligatorisk kontroll, vilket tidigare inte varit möjligt. Genom den nya lagen inrättas ett nytt system för frivillig ackreditering av laboratorier, som ersätter de auktoriserade provplatserna för obligatorisk och frivillig kontroll. En skillnad i förhållande till den tidigare provningsorganisationen är alltså att det inte görs någon skillnad på provningar för obligatorisk resp. frivillig kontroll.

I likhet med vad som tidigare har gällt reglerar den nya lagen det organisatoriska systemet för verksamheten med kontroll genom teknisk provning och mätning. Detta innebär att lagen enbart innehåller regler och krav, vilka gäller de olika provningsorgan, som ryms inom denna provningsorganisation. Som tidigare redovisats är det de föreskrivande myndigheterna, var och en inom sitt ansvarsområde, som beträffande obligatorisk kontroll föreskriver vilka produkt- och kontrollkrav som skall gälla, dvs. när, var och hur produkten skall kontrolleras.

Organisationen för mätning

5 § Med riksmätplats avses en statlig myndighet som enligt denna lag har utsetts

att för viss storhet officiellt svara för sådan mätning som i förhållande till nationella mätnormaler eller vetenskapligt definierade måttenheter säkerställer riktigheten av mätningar som utförs inom landet,

att se till att dessa mätnormaler och måttenheter är anknutna till internationellt antagna enheter.

Denna paragraf motsvarar 1 § lagen om riksmätplatser m. m. I paragrafen definieras begreppet riksmätplats. Viktiga uppgifter för den allmänna metrologiska verksamheten är bl. a. att definiera måttenheter samt att utveckla och använda såväl teoretiska och praktiska metoder som instrument och normaler för mätningar. Enligt paragrafen läggs det officiella ansvaret för denna verksamhet inom varje särskilt område på det organ

som har utsetts enligt bestämmelserna i denna lag till områdets riksmätplats.

Officiell allmän metrologisk verksamhet bedrivs för närvarande uteslutande vid statliga myndigheter. Enligt paragrafen skall statlig myndighet även fortsättningsvis ha det officiella ansvaret. I paragrafen anges slutligen de huvuduppgifter som skall utföras av en riksmätplats.

6 § En riksmätplats utses av regeringen för en eller flera storheter.

— — —
Paragrafen motsvarar 2 och 3 §§ lagen om riksmätplatser m. m.

Som nämnts i samband med den föregående paragrafen skall varje riksmätplats ta ansvaret för den officiella metrologiska verksamheten inom ett visst delområde. Detta har i denna paragraf uttryckts så att riksmätplats utses för en eller flera storheter.

I likhet med vad som gäller i fråga om en riksprövplats skall en riksmätplats enligt paragrafen utses av regeringen.

7 § Laboratorier som bedriver mätteknisk verksamhet kan ackrediteras enligt 12 § att utföra mätning som inte skall utföras vid en riksmätplats.

— — —
I likhet med vad som gäller i fråga om auktoriserade provplatser enligt lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. finns i lagen om riksmätplatser m. m. bestämmelser om auktorisation av vissa organ att utföra sådan mätning som inte skall utföras på en riksmätplats. De auktoriserade mätplatserna är således avsedda att utgöra ett komplement till systemet med riksmätplatser och i praktiken har den större mängden av mätningar kommit att utföras vid de auktoriserade mätplatserna.

Av 4 § framgår att obligatorisk kontroll fortsättningsvis kan utföras vid provningsorgan som är ackrediterade för ändamålet. Av den allmänna motiveringen (avsnitt 3.2.1) framgår att detta nya system för frivillig ackreditering av laboratorier skall omfatta ackreditering av såväl provningslaboratorier som mättekniska laboratorier. Den organisatoriska förändringen vad gäller mätsidan syftar till att få samma terminologi som på provningssidan och att undvika onödiga skillnader i förhållande till denna.

Riksprövplatsernas uppgifter

8 § Staten skall ha ett sådant inflytande över verksamheten och denna skall ha en sådan inriktning att riksprövplatsens oberoende ställning inte kan ifrågasättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om utförandet av den obligatoriska kontrollen och organisationen av verksamheten.

— — —
På förslag av lagrådet har det första stycket i paragrafen i det till lagrådet remitterade lagförslaget utgått med hänsyn till att bestämmelsen i förslaget är överflödig. Det nu föreslagna första och andra stycket i paragrafen har förtydligats på lagrådets inrådan.

Paragrafen som motsvarar 4 § lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. anger de grundläggande krav som måste ställas på en riksprövplats.

Riksprövplatserna skall var och en inom sitt område representera nödvändig sakkunskap. De skall också vara fristående från kommersiella och andra intressen på ett sådant sätt att deras objektivitet i förhållande till sitt kontrollområde inte kan ifrågasättas. Detta framstår som viktigt med

hänsyn till det förtroende som riksprövplatsen bör åtnjuta. Denna oberoende ställning bör manifesteras i ägarförhållandena, organisationen och den eventuella verksamhetsinriktning som provplatsen kan ha förutom den obligatoriska kontrollen.

I samtliga riksprövplatser, som regeringen hittills har utsett och som inte är myndigheter, har staten det bestämmande inflytandet. Att även fortsättningsvis kräva att staten skall ha det bestämmande ägarinflytandet inom de provplatser som utses och som inte är myndigheter, förefaller inte nödvändigt. För att få en garanti för att provplatsens oberoende ställning inte skall kunna ifrågasättas bör det vara tillräckligt att staten tillsammans med svenska kommunförbundet eller landstingsförbundet e. d. har det bestämmande inflytandet.

I paragrafens sista stycke får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att utfärda närmare föreskrifter om verksamheten vid riksprövplats och om hur kontrollen skall utföras.

9 § En riksprövplats som skall utföra obligatorisk kontroll får vid kontrollen utnyttja provningsresultat från tillverkare eller andra med motsvarande ansvar för produkten, om detta medges i föreskrifter eller i beslut i det särskilda fallet.

— — —

På lagrådets inrådan har det andra stycket i paragrafen i det till lagrådet remitterade lagförslaget utgått.

Paragrafen motsvarar 5 § lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m.

Normalt gäller att alla olika kontrollmoment som ingår i den obligatoriska kontrollen skall utföras av den för kontrollområdet utsedda riksprövplatsen. I paragrafen öppnas möjligheter till att vissa fabrikanter provningsresultat skall kunna utnyttjas. Detta bör endast gälla sådana kontrollområden för vilka riksprövplats är utsedd. Endast tillverkare eller andra med motsvarande ansvar för den produkt som skall kontrolleras, t. ex. en importör med egna laboratorieresurser, skall kunna komma i fråga. I övrigt bör det ankomma på de föreskrivande myndigheterna att överväga vilka kontrollmoment som kan utföras av angivna tillverkare och i vilka fall det inte får ske.

Att en riksprövplats liksom hittills får utnyttja provningsresultat från andra kontrollorgan som riksprövplatsen har förtroende för, har inte ansetts behöva komma till uttryck i lagtexten. Att sådana provningsresultat ligger till grund för riksprövplatsens bedömningar och beslut är på vissa områden vanligt förekommande, t. ex. inom Norden. Det är dock viktigt att komma ihåg att bedömningar och beslut i ett ärende alltid sker på riksprövplatsens ansvar även om ett utifrån kommande provningsresultat ligger till grund härför.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till en riksprövplats som är bolag eller annan juridisk person att besluta i ärende som rör myndighetsutövning och som gäller godkännande av personal, utrustning, förfarande, organisation, produkt eller anläggning eller fastställande av avgift för utförd kontroll.

— — —

På förslag av lagrådet har paragrafen förtydligats.

Paragrafen motsvarar 6 § lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m.

11 § En riksprövplats kan anlitas för kontroll som det åligger en myndighet att själv utföra eller låta utföra eller som enligt internationell överenskommelse skall utföras i viss ordning.

— — —

Paragrafen motsvarar 9 § lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m.

Prop. 1988/89:60

Enligt 1 § i lagen är det inte fråga om obligatorisk kontroll i lagens mening, i det fall då en myndighet i sin egenskap av tillsynsmyndighet enligt en viss lagstiftning utövar kontroll genom teknisk provning e. d. av anläggningar eller produkter vilka tillåtits genom myndighetens beslut. Paragrafen innebär att en sådan kontroll ändå skall kunna inrymmas i systemet på så sätt att en riksprövplats skall kunna anlitas för kontrollen.

Ackreditering av laboratorier

12 § Laboratorier kan få bekräftelse på sin kompetens att utföra en viss typ av provning eller mätning (ackreditering).

Statens mät- och provråd meddelar beslut om ackreditering och föreskriver de villkor som skall gälla för verksamheten.

— — —
Som framgår i den allmänna motiveringen (avsnitt 3.2.1) innebär ackreditering enligt det nya systemet en kompetensförklaring, som anger att det laboratorium som skall ackrediteras kan utföra visst slag av mätning eller provning, som skall preciseras så noga som möjligt. Som en viktig princip anges också att alla mättekniska och provtekniska laboratorier som uppfyller de krav som ackrediteringsorganet, dvs. statens mät- och provråd, ställer för en ackreditering också skall ha en rätt att efter ansökan bli ackrediterade. Någon behovsprövning grundad på en bedömning av marknaden får inte komma i fråga.

I det andra stycket i paragrafen anges att statens mät- och provråd skall meddela beslut om ackreditering.

13 § Ackreditering meddelas för viss tid eller tills vidare.

Statens mät- och provråd kan återkalla ackrediteringen om laboratoriet inte längre uppfyller fordringarna för ackreditering eller i något väsentligt hänseende bryter mot de villkor som gäller för verksamheten.

— — —
Paragrafen innehåller bestämmelser om giltighetstiden för ackreditering och om återkallelse av ackreditering.

Som redovisats ovan är ackrediteringssystemet helt frivilligt. Detta innebär att de som begär ackreditering givetvis underkastar sig de villkor som gäller ifråga om den ackrediterade verksamheten. Någon sanktion utöver den i paragrafen reglerade möjligheten att återkalla ackrediteringen vid brott mot dessa villkor i något väsentligt hänseende behövs därför inte.

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om ackreditering av laboratorier.

— — —
Enligt paragrafen skall regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om ackreditering av laboratorier. Bemyndigandet i fråga om rätten att meddela föreskrifter gäller föreskrifter om ackreditering såväl i fråga om provtekniska som mättekniska laboratorier. De föreskrifter som avses kan både komma att gälla de krav som skall ställas på de ackrediterade laboratorierna bl. a. i fråga om personal, utrustning och provningsmetoder och förfarandet vid ackrediteringen. I den allmänna motiveringen beskrivs syftet med ackrediteringen och de grundläggande dragen i förfarandet (avsnitt 2.2 och 3.2.1). Därvid framgår bl. a. att det behövs ett svenskt ackrediteringssystem som uppfyller de internationella krav som inom kort kommer att fastställas som europeisk stan-

dard. De föreskrifter i fråga om ackreditering som regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kommer att utfärda förutsätts således följa de specificerade internationella bestämmelserna om ackreditering.

Tillsyn

15 § Statens mät- och provråd utövar tillsyn över verksamhet enligt denna lag eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

— — —
Förevarande paragraf innehåller den grundläggande bestämmelsen om tillsyn.

Till skillnad från motsvarande bestämmelser i lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. och lagen om riksmätplatser m. m. (10 § resp. 6 §) omfattar tillsynen numera också de riksprövplatser och riksmätplatser som är statliga myndigheter. De statliga myndigheter, vars laboratorier kommer att ackrediteras enligt det nya systemet kommer givetvis att omfattas av statens mät- och provråds tillsyn enligt paragrafen.

Som redovisas i den allmänna motiveringen (avsnitt 3.2.1 och 3.2.2) skall tillsynen över ackrediterade laboratorier utövas i enlighet med vad som är internationellt brukligt, dvs. med bistånd av en teknisk kommitté och med utnyttjande av personer med fullgod teknisk kompetens. Tillsynen över riksprövplatser bör utformas med utgångspunkt från de internationella kriterierna och möjliggöra för tillsynsorganet att vid behov intyga att dessa kriterier är uppfyllda. Vad gäller riksprövplatserna måste formerna för hur statens mät- och provråd utövar sitt tillsynsansvar anpassas till vad som är lämpligt med hänsyn till förhållandena vid de särskilda riksprövplatserna och deras speciella kompetens inom resp. verksamhetsområde.

16 § Statens mät- och provråd har rätt att hos de organ som omfattas av tillsynen på begäran få tillträde till lokaler samt upplysningar och handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

— — —
Enligt paragrafen får tillsynsmyndigheten rätt till tillträde till lokaler samt rätt till de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Några tvångsmedel för utövandet av dessa befogenheter har inte bedömts nödvändiga. För ackrediterade laboratorier som i något väsentligt hänseende bryter mot villkoren kan ackrediteringen återkallas enligt 13 §.

Avgifter m. m.

17 § Riksprövplatser och riksmätplatser får ta ut avgift för att täcka kostnaderna för obligatorisk kontroll och för utförda mätningar enligt vad regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer närmare föreskrivet.

— — —
Paragrafen motsvarar 13 § lagen om obligatorisk kontroll för teknisk provning m. m. vad gäller riksprövplatser och 9 § lagen om riksmätplatser m. m.

I paragrafen fastslås rätten att ta ut avgift för den kontroll som har utförts av en riksprövplats och för de mätningar som har utförts av en riksmätplats. Paragrafen innehåller också ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter

om avgifter och om debiteringen av dessa avgifter liksom de övriga föreskrifter som behövs för tillämpningen av bestämmelsen.

Prop. 1988/89:60

18 § Ackrediterade laboratorier skall betala avgift till statens mät- och provråd för att täcka kostnaderna för ackrediteringen och tillsynen.

— — —
De ackrediterade laboratorierna skall genom att betala avgift för ackrediteringen ersätta statens mät- och provråds kostnader för denna. Denna skyldighet omfattar också de kostnader som sammanhänger med den fortlöpande tillsynen av att kraven för ackreditering är uppfyllda. Regeringen och statens mät- och provråd meddelar närmare föreskrifter för tillämpningen.

19 § En riksprovplats skall lämna bidrag till statens mät- och provråds kostnader för dess verksamhet enligt denna lag.

Bidragets storlek fastställs av regeringen.

— — —
Paragrafen motsvarar 11 § lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. I paragrafen föreskrivs att en riksprovplats liksom tidigare skall lämna bidrag till den centrala förvaltningsmyndighetens kostnader för administrationen av riksprovplats- och riksmätplatssystemet.

Sekretess

20 § Den som har tagit befattning med ett ärende enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han därvid fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

— — —
Vid beredningen av ärenden om ackreditering och i samband med den tillsyn som skall utövas enligt lagen kommer känsliga uppgifter om de provande organens affärsförhållanden att inhämtas.

Som tidigare redovisats kommer det både i samband med ackrediteringen och i den fortlöpande tillsynen vara fråga om ett tekniskt inriktat förfarande bl. a. under ledning av en teknisk kommitté och med utnyttjande av personer med fullgod teknisk kompetens. Oftast torde anlita personer få sådan anknytning till myndigheten att sekretesslagen blir tillämplig. Det kan dock inte uteslutas att i verksamheten behöver utnyttjas personer som inte har en sådan anknytning. Det har därför ansetts behövt med en särskild sekretessbestämmelse för sådana fall.

Till den del sådana uppgifter finns inom statens mät- och provråd eller andra myndigheter tillämpas sekretesslagens regler. Nu avsedda fall omfattas av 8 kap. 6 § enligt vilken bestämmelse särskilt förordnande om sekretess behövs av regeringen. Sådana förordnanden sker genom att viss verksamhet tas upp i bilagan till sekretessförordningen (1980:657). Tystnadsplikt bör dock gälla även för enskild som får ta del av vad som förekommer i ett ackrediterings- eller tillsynsärende. I paragrafen finns bestämmelser om en sådan tystnadsplikt.

Den som bryter mot tystnadsplikten kan enligt 20 kap. 3 § brottsbalken dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Överklagande m. m.

21 § Statens mät- och provråds beslut i ackrediteringsärenden enligt 12 och 13 §§ och tillsynsärenden enligt 16 § får överklagas hos kammarrätten.

Bestämmelserna i 23–25 §§ förvaltningslagen (1986:223) om hur beslut överklagas skall tillämpas också i fråga om beslut enligt 10 § av bolag eller annan juridisk person.

— — —

Som en konsekvens av lagrådets förslag att bestämmelsen i 9 § andra stycket i det till lagrådet remitterade lagförslaget skall utgå, utgår även det första stycket i denna paragraf i det till lagrådet remitterade förslaget.

I paragrafen behandlas rätten att överklaga de beslut som har meddelats med stöd av lagen.

Paragrafens första stycke upptar en bestämmelse om rätt att överklaga statens mät- och provrads beslut i ackrediteringsärenden och i tillsynsärenden enligt 16 § hos kammarrätten.

I det andra stycket i paragrafen anges att 23–25 §§ förvaltningslagen skall tillämpas vid överklagande av beslut av ett enskilt organ som har ställning av riksprovplats. De enskilda organ som har ställning som riksprovplats är AB Svensk Bilprovning, Svenska Elektriska Materielkontrollanstalten AB (SEMKO), AB Statens Anläggningsprovning och Apoteksbolaget AB.

Den 1 januari 1987 trädde den nya förvaltningslagen (1986:223) i kraft. Den innehåller regler beträffande handläggningen hos förvaltningsmyndigheterna, bl. a. om ordningen då ett beslut överklagas. Samma dag trädde lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter i kraft. Denna lag gäller sådana beslut av bolag och andra enskilda organ som enligt särskilda beslut får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innebär att den ordning för överklagande av beslut som gällde enligt den äldre förvaltningslagen (1971:290) behålls, då ett beslut av ett enskilt organ överklagas om inte någon annan ordning för att överklaga är föreskriven.

Genom det andra stycket i paragrafen införs den föreskrivna ordningen i förvaltningslagen vid överklagande i fråga om de beslut som de angivna enskilda organen meddelar i egenskapen av riksprovplats.

22 § Återkallar statens mät- och provråd en ackreditering enligt 13 § andra stycket får rådet besluta att återkallelsen skall gälla med omedelbar verkan.

— — —

Paragrafen innebär att i ett beslut om återkallelse av en ackreditering skall kunna bestämmas att beslutet skall gälla omedelbart.

Godtagande av vissa utländska provningsresultat m. m.

23 § Bestämmelserna i 24–28 §§ gäller provningsresultat och bevis om överensstämmelse som omfattas av den inom den Europeiska frihandelsammanslutningen gällande konventionen om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse, vilken undertecknades i Tammerfors den 15 juni 1988.

24 § Myndigheter och andra organ, vilka, genom godkännanden eller liknande beslut för vilka provningsresultat ligger till grund, medger att en produkt får föras ut på marknaden eller användas, skall därvid utan förnyad undersökning godta provningsresultat från de ackrediterade provningslaboratorier som anges av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

25 § Om det för en viss sektor finns ett avtal, som har tagits upp i bilaga III till konventionen, skall myndigheter och andra organ, vilka genom godkännande eller liknande beslut medger att en produkt får föras ut på marknaden eller användas, utan förnyad undersökning godta provningsresultat och bevis om överensstämmelse från de organ som anges av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

26 § Skyldighet enligt 24 eller 25 § att godta ett visst provningsresultat eller bevis om överensstämmelse skall inte hindra myndigheter och andra organ, vilka genom godkännande eller liknande beslut medger att en produkt får föras ut på marknaden eller användas, från att i rimlig omfattning göra stickprov.

Skyldighet enligt 24 eller 25 § att godta ett visst provningsresultat eller bevis om överensstämmelse skall inte gälla, om det finns skälig anledning att anta att provningsresultatet eller beviset är ofullständigt eller felaktigt.

27 § Om det är nödvändigt för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, egendom eller miljö, får utan hinder av 24 eller 25 § tillämpas bestämmelser i författning om återkallelse av en vara eller om förbud mot marknadsföring av en vara.

28 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underrättelseskyldighet i den utsträckning som följer av konventionen.

— — —
På förslag av lagrådet har andra stycket i 26 § i det till lagrådet remitterade lagförslaget omformulerats och avskiljts som en ny 27 §. Lagrådet har också funnit att konventionens artikel 2.4 om möjlighet att göra stickprovsundersökningar kräver en bestämmelse om undantag från skyldigheterna enligt konventionen.

Bestämmelserna i dessa paragrafer syftar till att med svensk rätt införliva skyldigheterna enligt den inom EFTA gällande konventionen om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse, som har undertecknats i Tammerfors den 15 juni 1988. Dessa bestämmelser i lagen förutsätter givetvis att konventionen efter godkännande av de fördragsslutande staterna träder i kraft. Konventionens bakgrund och syfte redovisas närmare i avsnitt 2.7 och konventionstexten jämte den svenska översättningen är fogad till propositionen som *bilaga 3*.

I 24 och 25 §§ föreskrivs de grundläggande skyldigheterna för myndigheter och andra organ, vilka fattar beslut om godkännande eller liknande beslut, som är grundade på resultat av utförda provningar, att godta utländska provningsresultat och bevis om överensstämmelse i enlighet med artikel 2 i konventionen. Enligt artikeln är det fråga om godkännanden eller liknande beslut som utgör en förutsättning för att en produkt skall få marknadsföras eller överhuvudtaget få användas.

Den i 24 § föreskrivna skyldigheten är grundad på själva konventionen (artikel 2.1) och innebär att provningsresultat från de utländska provningslaboratorier som med stöd av artiklarna 2.1 och 2.3.1 har tagits upp i bilaga IV till konventionen skall godtas utan en förnyad undersökning. Bilaga IV till konventionen är en förteckning där de provningsorgan, vars provningsresultat skall godtas enligt artikel 2.1 skall föras in efter bekräftelse av den ständiga kommittén enligt artikel 8 i konventionen i vilken varje fördragsslutande stat är representerad. I paragrafen bemyndigas också regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att tillkänna de vilka provningslaboratorier som har intagits i bilagan i enlighet med de angivna artiklarna.

Den i 25 § föreskrivna skyldigheten att godta provningsresultat eller bevis om överensstämmelse förutsätter att det inom berörd sektor eller kontrollområde, dvs. för den produkt, vars kontroll det gäller, finns ett avtal som har tagits upp i bilaga III till konventionen.

Liksom i 24 § bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att tillkännage vilka organ som med stöd av artiklarna 2.2 och 2.3.1 i konventionen har tagits in i bilaga IV till konventionen.

Enligt 26 § gäller inte skyldigheten enligt 24 och 25 §§ beträffande ett visst provningsresultat eller bevis, om det finns skälig anledning till misstanke att provningsresultatet eller beviset är felaktigt.

27 §, som motsvarar konventionens artikel 3.2, har utformats enligt förslag av lagrådet.

I 28 § bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om underrättelseskyldighet i den utsträckning som följer av konventionen. Enligt konventionen skall anmälan göras till den permanenta kommittén bl. a. i frågor rörande ackreditering av laboratorier (artikel 2.3.2) och när åtgärder vidtagits enligt några av undantagsreglerna i artikel 3.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om 1 – 22 §§, den 1 juli 1989, då lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. och lagen (1974:897) om riksmätplatser m. m. skall upphöra att gälla, och i övrigt den dag som regeringen bestämmer.

2. Om det i lag eller annan författning hänvisas till bestämmelser som ersätts genom bestämmelserna i den nya lagen, skall i stället de nya bestämmelserna tillämpas.

3. Bestämmelserna om ackrediterade laboratorier tillämpas på mätplatser som har auktoriserats enligt lagen (1974:897) om riksmätplatser m. m. I fråga om tidigare auktoriserade provplatser för obligatorisk eller frivillig kontroll tillämpas dock äldre bestämmelser intill dess statens mät- och provråd har beslutat om ackreditering enligt den nya lagen.

— — —

I den första punkten anges när den nya lagen skall träda i kraft och att lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. och lagen om riksmätplatser m. m. skall upphöra att gälla. I fråga om bestämmelserna om godtagande av vissa utländska provningsresultat m. m. (23 – 28 §§) är avsikten att de skall träda i kraft den 1 januari 1990, då konventionen är avsedd att träda i kraft. Eftersom detta emellertid förutsätter godkännande från alla de olika fördragsslutande länderna, bemyndigas regeringen att förordna om ikraftträdandet.

Enligt den tredje punkten i övergångsbestämmelserna skall de äldre reglerna tillämpas i fråga om tidigare auktoriserade provplatser. Detta gäller såväl i fråga om de provplatser som har auktoriserats för obligatorisk som för frivillig kontroll. I fråga om de auktoriserade mätplatserna enligt lagen om riksmätplatser m. m. skall de nya bestämmelserna vara tillämpliga. I den allmänna motiveringen (avsnitt 3.2.1) redovisas att det vad gäller mätsidan inte är några egentliga skillnader i de nya bestämmelserna i förhållande till de äldre bestämmelserna, eftersom mätsidan redan är anpassad till vad som är internationellt brukligt. Detta medför givetvis att det inte är några svårigheter att integrera de auktoriserade mätplatserna i det nya systemet.

6. Hemställan

Prop. 1988/89:60

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen
dels föreslår riksdagen att

1. godkänna konventionen mellan EFTA-länderna om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse samt protokollet rörande tillämpningen av konventionen avseende furstendömet Liechtenstein

2. anta förslaget till lag om kontroll genom teknisk provning och om mätning

3. godkänna riktlinjerna för statens mät- och provrads verksamhet, organisation och finansiering (avsnitt 3.3),

dels bereder riksdagen tillfälle att

4. ta del av vad jag har anfört om genomförandet av det nordiska samarbetsprogrammet för undanröjande av tekniska handelshinder (avsnitt 3.5).

7. Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Sammanfattning

Frågor om teknisk provning och kontroll har fått en allt mer betydelsefull roll i den internationella handeln. Om produktkraven varierar mellan olika länder måste produkterna tillverkas i olika utföranden och provning och kontroll upprepas i varje land dit produkterna säljs.

Ett omfattande och aktivt internationellt arbete för att avveckla hinder för handeln pågår på många nivåer. Vad gäller frågor som rör provning och kontroll är målsättningen att åstadkomma ömsesidiga godtaganden av provnings- och kontrollresultat i olika länder. I så fall behöver provning och kontroll utföras i endast ett land, normalt tillverkningslandet.

Mitt uppdrag gäller att kartlägga den internationella utvecklingen inom området kontroll genom teknisk provning och dra vissa slutsatser för svenskt vidkommande. Jag skall därvid ta ställning till om det mot bakgrund av den internationella utvecklingen behövs några förändringar i det svenska systemet för provning och kontroll. Vidare ingår det i mitt uppdrag att lämna förslag till behövliga ändringar vad gäller myndighetsorganisationen inom området provning och kontroll. Det ingår också i mitt uppdrag att belysa frågor om standardisering i den mån de har anknytning till området kontroll genom teknisk provning.

I uppdraget ingår inte att lösa problemen inom olika sektorer, utan att ge underlag för sektorsmyndigheternas åtgärder.

På global nivå har frågor om provning och kontroll som hinder för handeln tagits upp i GATT. I Norden har beslutats om ett program för avveckling av tekniska handelshinder, där nämnda frågor särskilt uppmärksammas. Frågornas behandling i dessa sammanhang har dock inte fått någon självständig betydelse för mina slutsatser.

Mina överväganden har främst sin utgångspunkt i det fördjupade samarbete mellan EFTA och EG som syftat till att uppnå ett europeiskt frihandelsområde (European Economic Space). Inom detta samarbete har vid flertal tillfällen betonats vikten av EG/EFTA-samarbete på området kontroll genom teknisk provning med målet att åstadkomma ömsesidiga godtaganden av provnings- och kontrollresultat. En snabb utveckling mot en gemensam syn på dessa frågor inom EFTA och EG är nu på väg.

Jag har till att börja med funnit att den svenska organisationen på provningsområdet med statens provningsanstalt som nationellt provningsorgan samt riksprövplatser för obligatorisk kontroll inom vissa kontrollområden inte behöver förändras. Däremot kan dessa organ behöva visa att de uppfyller vissa allmänna krav på provningslaboratorier som i fortsättningen kommer att gälla som europeiska standarder. Motsvarande gäller också andra svenska provningsorgan i den mån deras provningsresultat skall kunna godtas internationellt. Jag har dock funnit att den internationella utvecklingen bör leda till att tillsynen av riksprövplatserna får en mer teknisk inriktning och förstärks.

Min kartläggning har visat att ackreditering av provningsorgan kan väntas få en betydelsefull roll när det gäller att förbättra förutsättningarna för att provningsresultat från olika länder skall vara korrekta och därmed kunna godtas internationellt. Den svenska ordningen behöver därför

kompletteras med ett behovsanpassat system för frivillig ackreditering av provningslaboratorier enligt internationell modell. Jag har funnit att ett sådant system bör handhas av statens mät- och provråd (MPR) och ersätta den nuvarande auktorisationen för obligatorisk och frivillig kontroll. Som en följd därav och av andra förändringar i MPR:s verksamhet föreslår jag att MPR omorganiseras.

Den förändrade tillsynen av riksprovplatserna och införandet av ett ackrediteringssystem som ersättning för ordningen med auktoriserade provplatser föranleder vissa ändringar i lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. samt lagen (1974:897) om riksmätplatser m. m.

I Sverige har traditionellt verifikationer av föreskriven kontroll av produkter före marknadsföringen skett i form av ett offentlighetsgodkännande. Inom EG sker motsvarande verifikationer – i den mån de görs av fristående organ – ofta som privaträttslig certifiering mot en standard. Om myndighetsföreskrifterna och standarden i sak överensstämmer – som ofta är fallet – blir det tekniskt sett samma kontrollförfarande. För ett ömsesidigt godtagande av kontrollresultaten krävs ett ömsesidigt förtroende för att verifikationerna, oavsett juridisk form, säkerställer att produkterna uppfyller ställda krav. Utgångspunkten i EG:s synsätt och i ett nyligen framlagt förslag till EFTA-policy är att detta åstadkoms genom att certifieringsorganen uppfyller särskilda krav på opartiskhet och skall se till att den underliggande provningen bedrivs på ett objektivt sätt och med godtagbar kvalitet.

Vad som för svensk del krävs för att möjliggöra ett ömsesidigt godtagande av kontrollresultat är att antingen åstadkomma formella förutsättningar för överenskommelser om utbytbarhet mellan myndighetsgodkännanden och certifieringar eller att utforma föreskrifterna så att även den svenska verifikationen kan ske i form av certifiering. Det senare kan uppnås genom att övergå till en teknik motsvarande den i EG:s s. k. nya metod. Detta kan särskilt bli aktuellt på områden där EG/EFTA-arrangemang om ömsesidigt godtagande kan träffas. Allt detta är frågor för berörda myndigheter att ta ställning till. Det i sak betydelsefulla är att förtroende finns för det utländska kontrollresultatet och att svenska kontrollresultat åtnjuter förtroende i andra länder.

En viktig praktisk fråga är att EG:s synsätt, liksom den nya EFTA-policyn förutsätter att i normalfall leverantörens försäkran om överensstämmelse skall finnas som alternativ till certifiering. Ett utnyttjande av detta alternativ kan vara förenat med krav på övervakning från utomstående organ. Givetvis måste myndigheterna, när frågan blir aktuell, själva ta ställning till om denna verifikationsform kan godtas från säkerhetssynpunkt. Jag vill dock erinra om att även i Sverige betonas att det i första hand är tillverkaren som har ansvaret för produkternas säkerhet och att också här gäller att företagens egenkontroll bör utnyttjas i säkerhetsarbetet. Jag vill dessutom understryka att av staten föreskriven provning och kontroll endast är en av många faktorer som påverkar produkternas faktiska säkerhet.

Frågan om harmonisering av produktkrav ligger utanför mitt uppdrag.

Jag kan dock inte undgå att komma in på denna fråga, eftersom ömsesidigt godtagande kontrollresultat normalt förutsätter harmoniserade produktkrav. En allmän utgångspunkt är därvid att, om Sverige skall delta i internationellt samarbete för att eliminera hinder för handeln, måste svenska produktkrav i möjligaste mån harmoniseras med internationella krav. Hur långt man från svensk sida därvid är beredd att gå måste avgöras från fall till fall inom varje sektor.

För många svenska myndigheter kommer det därför att bli allt mer betydelsefullt att följa det internationella harmoniseringsarbetet på olika nivåer. Det gäller såväl utarbetandet av allmänna säkerhetskrav som utformningen av standarder och andra tekniska specifikationer. På detaljnivå kommer arbetet i ökande omfattning att äga rum inom ramen för standardiseringsverksamheten. I synnerhet kommer det europeiska standardiseringsarbetet att få ökad betydelse. Viktiga slutsatser för min del är att myndigheterna i större omfattning kommer att behöva utnyttja resultat från detta arbete i sin regelskapande verksamhet och att de därför måste följa och vid behov delta i sådant standardiseringsarbete. Ännu viktigare kan det bli för dem att delta i annat internationellt arbete med harmonisering av regler. Överallt gäller principen att ju tidigare man kan lägga fram synpunkter och förslag, desto bättre möjlighet finns att få dem beaktade.

Ett särskilt problem gäller myndigheternas personella och ekonomiska resurser för internationellt arbete. Likartade problem uppstår för de fackliga organisationerna som i dag deltar i myndigheternas regelarbete på olika sätt och också får ett ökat behov av insyn i och eventuellt deltagande i internationellt arbete.

Utvecklingen medför att staten får ett ökat intresse i standardiserings- och certifieringsverksamhet. Detta aktualiserar nya frågor som gäller myndigheternas och standardiseringsorganens roller och kontakter. Det måste också skapas lämpliga förutsättningar för de fackliga organisationernas medverkan i standardiseringsarbetet.

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1985:1105) om obligatorisk
kontroll genom teknisk provning m. m.

Härigenom föreskrivs att 2, 3, 7–10, 12 och 14 §§ lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. skall ha följande lydelse:

2 §

Nuvarande lydelse

För varje område för obligatorisk kontroll (kontrollområde) kan *en riksprovplats utses eller en eller flera provplatser auktoriseras (auktoriserade provplatser)*.

Om det finns särskilda skäl, kan två eller flera riksprovplatser utses för samma kontrollområde.

Föreslagen lydelse

För varje område för obligatorisk kontroll (kontrollområde) kan *utses en riksprovplats*.

För obligatorisk kontroll kan föreskrivas att provning skall ske vid organ som har ackrediterats enligt 8 §.

3 §

Har en riksprovplats *eller en auktoriserad provplats* utsetts för ett kontrollområde, skall obligatorisk kontroll inom området utföras vid denna, om inte annat följer av föreskrifter eller av beslut i det särskilda fallet.

Har en riksprovplats utsetts för ett kontrollområde, skall obligatorisk kontroll inom området utföras vid denna, om inte annat följer av föreskrifter eller av beslut i det särskilda fallet.

7 §

(En auktoriserad provplats skall utföra den obligatoriska kontrollen på ett sakkunnigt, objektivt och även i övrigt lämpligt sätt. Auktorisation meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.)

Regeringen får meddela föreskrifter om ackreditering av provningsorgan. Ackreditering utgör en bekräftelse av att provningsorganet är kompetent att utföra sådan provning för vilken ackreditering meddelas.

8 §

Auktorisation meddelas för viss tid eller tills vidare. Auktorisation kan återkallas, om provplatsen inte fullgör sin skyldighet enligt 7 § eller annars i något väsentligt hänseende bryter mot de villkor som gäller för verksamheten.

Ackreditering meddelas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Alla provningsorgan som uppfyller fordringarna för ackreditering har rätt att efter ansökan bli ackrediterade.

Ackreditering kan återkallas om ett provningsorgan inte längre uppfyller fordringarna för ackreditering eller annars i något väsentligt hänseende bryter mot de villkor som gäller för verksamheten.

9 §

En riksprovplats *eller auktoriserad provplats* kan utses för kontroll som det åligger en myndighet att själv utföra eller låta utföra eller som enligt internationell överenskommelse skall utföras i viss ordning.

En riksprovplats kan utses för kontroll som det åligger en myndighet att själv utföra eller som enligt internationell överenskommelse skall utföras i viss ordning.

10 §

Tillsyn över verksamheten vid riksprovplatser *som inte är statliga myndigheter* och vid auktoriserade provplatser utövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Tillsyn över verksamheten vid riksprovplatser och ackrediterade provningsorgan utövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Tillsynen skall ha sådan inriktning och omfattning som är internationellt brukligt.

12 §

(En auktoriserad provplats skall ersätta den myndighet som har meddelat auktorisationen för kostnader med anledning av denna.)

Ackrediterade provningsorgan skall erlägga avgift för ackrediteringen till den myndighet som handhar denna.

14 §

(Regeringen får meddela föreskrifter om auktorisation att inom ett visst område utföra kontroll genom teknisk provning, analys eller annan liknande undersökning, som inte utgör obligatorisk kontroll enligt 1 § (auktorisering för frivillig kontroll). I fråga om sådan auktorisation tillämpas vad som gäller om auktoriserade provplatser enligt 7–10 och 12 §§.)

Ackrediteringsverksamhet skall i övrigt bedrivas i enlighet med vad som är internationellt brukligt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989. I fråga om tidigare auktoriserade provplatser för obligatorisk eller frivillig kontroll tillämpas dock äldre bestämmelser.

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1974:897) om riksmätplatser m. m.

Prop. 1988/89:60
Bilaga I

Härigenom föreskrivs att 1 samt 4—8 §§ lagen (1974:897) om riksmätplatser m. m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Med riksmätplats avses statlig myndighet som enligt denna lag utsetts

att för viss storhet officiellt svara för sådan mätning som i förhållande till nationella *prototyper* eller vetenskapligt definierade måttenheter säkerställer riktigheten av mätningar som utförs inom landet,

att se till att dessa *prototyper* och måttenheter är anknutna till internationellt antagna enheter.

Med riksmätplats avses statlig myndighet som enligt denna lag utsetts

att för viss storhet officiellt svara för sådan mätning som i förhållande till nationella *mätnormaler* eller vetenskapligt definierade måttenheter säkerställer riktigheten av mätningar som utförs inom landet,

att se till att dessa *mätnormaler* och måttenheter är anknutna till internationellt antagna enheter.

4 §

Myndighet som regeringen bestämmer får meddela auktorisation för visst organ att utföra viss mätning som ej ankommer på riksmätplats. Auktorisation får meddelas endast den som har kompetent personal och lämplig utrustning för mätningen.

Organ som erhållit auktorisation benämns auktoriserad mätplats.

Regeringen får meddela föreskrifter om ackreditering av organ för att utföra viss mätning. Ackreditering utgör en bekräftelse av att organet är kompetent att utföra sådan mätning för vilken ackreditering meddelas.

Ett organ som har blivit ackrediterat benämns ackrediterad mätplats.

5 §

(Auktorisation meddelas för viss tid eller tills vidare).

Ackreditering meddelas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Alla organ som uppfyller fordringarna för ackreditering har rätt att efter ansökan bli ackrediterade.

Ackreditering kan återkallas om en ackrediterad mätplats inte längre uppfyller fordringarna för ackreditering eller annars i något väsentligt hänseende bryter mot de villkor som gäller för verksamheten.

6 §

Myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över verksamheten vid auktoriserad mätplats som ej är statlig myndighet.

Tillsyn över verksamheten vid riksmätplatser och ackrediterade mätplatser utövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Tillsynen skall ha sådan inriktning och omfattning som är internationellt brukligt.

7 §

(Beslut varigenom auktorisation meddelats för annat organ än statlig myndighet kan återkallas, när i denna lag angiven förutsättning ej längre föreligger eller det i övrigt finnes särskild anledning därtill).

Ackrediteringsverksamhet skall i övrigt bedrivas i enlighet med vad som är internationellt brukligt.

8 §

Auktoriserad mätplats skall ersätta kostnaderna för auktorisationen.

Ackrediterade mätplatser skall erlägga avgift för ackreditering till den myndighet som handhar denna.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989. Bestämmelserna om ackrediterade mätplatser tillämpas även på mätplatser som har auktoriserats enligt äldre lag.

Sammanfattning av remissyttranden över betänkandet (SOU 1988:6) Provning och kontroll i internationell samverkan

Prop. 1988/89:60
Bilaga 2

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgivits av

- kommerskollegium
- statens räddningsverk
- flygtekniska försöksanstalten
- socialstyrelsen (SoS)
- televerket efter hörande av televerket radio
- trafiksäkerhetsverket (TSV)
- sjöfartsverket
- statens väg- och trafikinstitut
- riksskatteverket (RSV)
- näringsfrihetsombudsmannen (NO)
- konsumentverket
- statens livsmedelsverk
- arbetarskyddsstyrelsen
- statens planverk
- statens industriverk (SIND)
- sprängämnesinspektionen
- styrelsen för teknisk utveckling (STU)
- statens provningsanstalt (SP)
- statens mät- och provråd (MPR)
- affärsverket FFV
- statskontoret
- riksrevisionsverket (RRV)
- statens naturvårdsverk
- statens kärnkraftsinspektion (SKI)
- kemikalieinspektionen
- statens strålskyddsinstitut (SSI)
- statens energiverk (STEV)
- Göta hovrätt
- kammarrätten i Jönköping
- statens maskinprovningar
- försvarets materielverk (FMV)
- AB Statens Anläggningsprovning
- AB Svensk Bilprovning
- Centralorganisationen SACO/SR lämnar som eget yttrande inkommet remissvar från medlemsförbundet Sveriges Civilingenjörsförbund. Remissvar från SACO/SR-föreningen inom MPR bifogas centralorganisationens yttrande.
- Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)
- Kooperativa förbundet (KF)
- Landsorganisationen i Sverige (LO)
- Landstingsförbundet
- SEMKO, Svenska Elektriska Materielkontrollanstalten AB

SHIO-familjeföretagen
SIS Informationstekniska standardiseringen
SIS-Standardiseringskommissionen i Sverige
SPRI Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut
Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF)
Svenska Elektriska Kommissionen (SEK)
Svenska Handelskammarförbundet
Svenska kommunförbundet
Sveriges Elektroindustrieförening (Elif)
Sveriges Grossistförbund
Sveriges Handelsagenters förbund
Sveriges Industriförbund
Sveriges Köpmannaförbund
Sveriges Mekanstandardisering
Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)

Svensk Industriförening och Byggstandardiseringen har anslutit sig till SIS yttrande. Sveriges Mekanförbund har anslutit sig till Industriförbundets yttrande.

Stöldskyddsföreningen, Tryckkärlekskommissionen, Bilindustriföreningen samt Industrins Byggmaterialgrupp har på eget initiativ avgivit yttrande.

Allmänt

Avsikten med detta avsnitt är att ge en överblick över remissinstansernas svar.

Två av utredarens huvuduppgifter har varit att kartlägga den pågående internationella utvecklingen inom området provning och kontroll samt att bedöma eventuella konsekvenser av denna utveckling för Sveriges del och behov av åtgärder. Utredarens överväganden har främst sin utgångspunkt i det fördjupade samarbete mellan EFTA och EG, som syftar till att uppnå ett europeiskt frihandelsområde (European Economic Space). Utvecklingen går snabbt mot en gemensam syn hos EG och EFTA på frågor inom området kontroll genom teknisk provning. Utredarens främsta slutsatser är att ett svenskt ackrediteringssystem för provningsorgan bildas samt att tillsynen av riksprovplatserna förstärks. En gemensam syn på området kontroll genom teknisk provning är nu på väg.

Följande remissorgan ansluter sig helt och hållet eller i stort till de överväganden och förslag som anförs i betänkandet: *statens räddningsverk, SoS, televerket efter hörande av televerket radio, TSV, sjöfartsverket, statens väg- och trafikinstitut, RSV, arbetarskyddsstyrelsen, STU, MPR, FFV, naturvårdsverket, SKI, kemikalieinspektionen, SSI, STEV, maskinprovningar, försvarets materielverk, AB Statens Anläggningsprovning, AB Svensk Bilprovning, SACO/SR-föreningen inom MPR, IVA, KF, LO, Landstingsförbundet, SIS, Spri, SAF, Handelskammarförbundet, Sveriges*

Grossistförbundet, Kommunförbundet, Sveriges Handelsagenters förbund, Köpmannaförbundet samt TCO.

Kommerskollegium, arbetarskyddsstyrelsen, SP, MPR, LO, SEMKO, SIS samt *Spri* uttrycker tillfredsställelse över den detaljerade genomgång utredaren har gjort av området provning och kontroll.

Planverket, statskontoret, RRV samt *SHIO-familjeföretagen* anser att organisationen av ackrediteringssystemet bör få ett annat utseende än utredaren föreslår.

Kommerskollegium, SAF och *Industrieförbundet* ställer sig tvivlande till förtjänsten med att behålla riksprovplatssystemet.

SP och *SEMKO* anser att utökad tillsyn av riksprovplatserna i de flesta fall inte är nödvändig.

Göta hovrätt menar att en genomgripande förändring av lagtexten skulle kunna göra bestämmelserna tydligare.

Ett av remissorganen – *Elif* – ställer sig helt avvisande till betänkan-
dets förslag om ackreditering och omorganisation av MPR. Enligt för-
eningen kan ett ackrediteringssystem av sådant slag inte bidra med annat
än extra besvär och kostnader och en helt onödig byråkratisk överbyggnad.
Sverige bör visserligen anpassas till den ordning som råder inom EG men
läget inom EG är ännu oklart.

Harmonisering av produktkrav och verifikationsformer

Harmonisering av produktkrav

För att uppnå ökad frihandel är det, enligt utredaren, nödvändigt att svenska produktkrav i största möjliga utsträckning harmoniseras med internationell standard. En viktig anledning till standardernas stora betydelse är EG:s nya metod för harmonisering av produktkrav. Tillämpningen av denna innebär att harmoniserade standarder utarbetade av europeiska standardiseringsorgan får utgöra det konkreta innehållet i EG:s säkerhetskrav. Säkerhetskraven är utformade som direktiv och är allmänt formulerade. I motsats till standarder är direktiven rättsligt bindande. Remissorganen ställer sig med stor enighet bakom tanken på harmonisering.

Industrieförbundet och *Köpmannaförbundet* betonar att det svenska harmoniseringsarbetet bör hålla ett högt tempo.

TSV, NO, arbetarskyddsstyrelsen, planverket samt *Tryckkärlskommis-
sionen* understryker att ett ökat bruk av standarder inte får innebära hinder för teknisk utveckling. Bruket av detaljerade standarder kan leda till att nya handelshinder uppstår menar arbetarskyddsstyrelsen och planverket. Enligt arbetarskyddsstyrelsens mening kan hänvisning till standard i myndigheternas föreskrifter leda till att produktkrav ställs som inte är av betydelse för den föreskrivande myndigheten. Orsaken är att standarden kan omfatta ett större område än det som myndigheten har föreskrivnings-

rätt inom. Vidare menar arbetarskyddsstyrelsen att omdömen om EG:s nya metod måste vänta till dess den kommit i bruk.

SSI pläderar för att myndigheterna ges möjligheten att underkänna produkter som uppfyller standard om standarden visar sig vara omodern.

SIS vill i detta sammanhang peka på möjligheten till nationella avvikelser i Europastandard enligt CEN/CENELEC:s regler. Denna möjlighet torde underlätta anpassningen för sektorsmyndigheterna.

Handelskammarförbundet anser att man i Sverige bör presumera att produkter tillverkade enligt europeisk standard uppfyller tillfredsställande säkerhetskrav. Föreskrivande myndighet som vill upprätta särskild svensk standard måste under sådana förhållanden visa att säkerheten äventyras om så inte sker.

SoS anser att även handeln med tjänster i vissa fall bör studeras. Styrelsen syftar i första hand på användningen av laboratorieresultat från andra länder.

FMV menar att effektivt harmoniseringsarbete förutsätter ökade ansträngningar för att gemensam terminologi skapas inom olika sektorer.

Väsentligt är menar *NO* att standardens utformning inte ger försteg åt företag som deltagit i standardiseringsarbetet.

Kommerskollegium och *planverket* föreslår att kommerskollegium ges en mer betydelsefull roll i samordningen av frågor angående tekniska handelshinder än det har idag.

Harmonisering av verifikationsformer

Utredaren redogör för utvecklingen inom EG mot begränsning av statlig generell förhandskontroll till högriskområden. För produkter som tillverkas enligt standard lämnas verifikation i form av tillverkarens försäkran om överensstämmelse med standard (s. k. tillverkardeklaration) eller certifiering av ett fristående organ. Eftersom svensk verifikation till stor del sker genom myndighetsgodkännanden är det, enligt utredaren, viktigt att utbytbarhet mellan myndighetsgodkännanden och certifieringar uppnås. Alternativt kan myndighetsföreskrifterna utformas så att även utförd svensk kontroll verifieras genom certifiering. Flertalet av remissorganen ställer sig positiva till en harmonisering av verifikationsformerna.

I betänkandet föreslås att föreskrivande myndigheter kan undanta vissa produkter som godkänts av myndighet i annat land från kravet på svenskt myndighetsgodkännande. Alternativt kan svenska myndigheterna avstå från kravet på myndighetskontroll och presumera att produkter som genomgått viss angiven kontroll (certifiering) uppfyller ställda krav.

Arbetarskyddsstyrelsen vill i båda dessa fall framhålla att en ändring av arbetsmiljölagen är nödvändig. Presumtion förutsätter därutöver att en certifieringsordning av acceptabel nivå måste finnas etablerad såväl i Sverige som i andra länder samt att produktkraven är preciserade i internationella standarder. Det måste också finnas större möjligheter för myndigheterna att ingripa genom marknadskontroll. Styrelsen menar att även ökat användande av certifieringar i Sverige kräver utökade möjligheter för myndigheterna att genomföra marknadskontroll. Beslut av privaträttsliga

certificeringsorgan kan i motsats till myndighetsbeslut inte överklagas. Möjligheter att rätta till sådana beslut måste skapas.

Prop. 1988/89:60
Bilaga 2

Bruket av tillverkardeklaration

Utredaren framhåller att myndigheterna har ansvaret att besluta när tillverkardeklaration får användas. Enligt utredaren är en utveckling mot ökat användande av sådan kontroll i myndighetens säkerhetsarbete logisk. Utredaren menar att den ökade användningen av tillverkardeklarationer inom EG ska ses mot bakgrund av att där genomförs lagregler om strikt produktansvar för tillverkare. En lagstiftning om strikt produktansvar förbereds också i Sverige.

MPR, AB Svensk Bilprovning, Grossistförbundet, Industriförbundet samt *Bilindustriföreningen* understryker behovet av att bruket av tillverkardeklarationer gynnas.

SIND menar att möjligheten att utnyttja tillverkardeklarationer inte ägnats tillräcklig uppmärksamhet i betänkandet.

Enligt *MPR:s* uppfattning är det angeläget att de olika verifieringsformerna blir klara och entydiga liksom reglerna för när den ena eller andra formen skall eller får användas.

Konsumentverket, AB Svensk Bilprovning samt *Köpmannaförbundet* anser att utökat produktansvar inte garanterar upprätthållandet av en rimlig säkerhetsnivå. Användningen av tillverkardeklarationer måste kombineras med marknadskontroll.

LO har liknande synpunkter och menar att det principiella innehållet i en svensk lagstiftning om produktansvar måste vara känt innan ställning kan tas till i vilken omfattning tillverkardeklarationer kan accepteras. I produktlagstiftningen måste även regleras hur återkallelse av produkter som avviker från standard ska gå till samt vilka sanktioner som kan tillämpas i sådana fall.

Myndigheternas deltagande i harmoniseringsarbetet

Enligt utredaren är det viktigt att svenska myndigheter följer det internationella harmoniseringsarbetet såväl när det gäller utarbetandet av allmänna säkerhetskrav som utarbetandet av tekniska specifikationer inom ramen för standardiseringsverksamheten. Denna tanke möter gillande från flertalet av remissorganen.

SIS, SEK, Handelskammarsförbundet, Industriförbundet samt *Köpmannaförbundet* anser att myndigheterna bör ges klara riktlinjer för deltagandet i harmoniseringsarbetet.

LO framhåller vikten av att följa det internationella harmoniseringsarbetet så väl att det går att avgöra var preciseringar av kravnivåer kommer att ske. En grundläggande förutsättning för framgångsrikt internationellt harmoniseringsarbete är att det finns en likformighet i synen på säkerhetsnivåerna menar *LO*.

TCO menar att deltagande från myndigheternas sida dels kommer att ha betydelse för myndigheternas regelskapande verksamhet och dels vara

nödvändigt för att få svenska synpunkter beaktade i standardiseringsarbetet.

Arbetarskyddsstyrelsen bedömer att den faktiska säkerhetsnivån till stor del kommer att fastställas i standarder. Myndigheten ställer sig avvisande till utredarens påstående att de offentlighetsrättsliga föreskrifterna är den främsta källan till tekniska handelshinder (s 57 i betänkandet).

SoS noterar att producenterna lägger stor vikt vid internationellt standardiseringsarbete, och menar att beslut kan komma att präglas av ensidighet om inte myndigheterna deltar i större utstäckning än vad som idag är fallet.

AB Svensk Bilprovning, menar att arbetet med myndighetsföreskrifter och standardisering bör löpa relativt parallellt. Frågan om samordning mellan myndigheter och standardiseringsorgan bör därför ägnas särskild uppmärksamhet. *Arbetarskyddsstyrelsen* redovisar liknande synpunkter.

Konsumentverket anser att verket bör delta aktivt i standardiseringsarbetet för att förhindra harmonisering som leder till säkerhetskrav på en lägre nivå än den svenska. *KF* har liknande synpunkter.

Planverket framhåller att myndigheterna endast bör fastställa allmänna produktsäkerhetskrav och överlåta tekniska lösningar till parterna på marknaden. Det finns ingen anledning till ökat myndighetsengagemang i det internationella harmoniseringsarbetet.

Utredaren har understrukt behovet av förtroende från myndigheternas sida för nationellt och internationellt standardiseringsarbete och att myndigheternas och standardiseringsorganens roller hålls klart åtskilda. De förslag som väckts för att förstärka SIS samarbetsdelegation och att upprätta avtal mellan staten och SIS har utredaren bedömt som mycket intressanta.

LO instämmer i att ett behov av förstärkt samarbete mellan staten och standardiseringsorganen föreligger med det tillägget att även fackliga organisationer måste få ökade möjligheter att delta i standardiseringsarbetet. *MFR* lämnar liknande synpunkter.

S/S är berett att diskutera dessa förslag med företrädare för regeringen.

Sveriges Mekanstandardisering ställer sig frågande inför ett avtal mellan staten och SIS och vad ett sådant skulle innehålla. Något behov för ett sådant finns inte enligt organet eftersom det idag inte finns några formella hinder för myndigheternas deltagande i standardiseringsarbetet.

De fackliga organisationernas deltagande i harmoniseringsarbetet

Även de fackliga organisationerna bör delta i större utsträckning i harmoniseringsarbetet menar utredaren. Inget av remissorganen har invändningar på denna punkt. När det gäller såväl arbetet med svenska remissvar på EG-direktiv som standardiseringsorganens arbete med tekniska specifikationer gör utredaren bedömningen att goda möjligheter finns för fackligt deltagande.

SACO/SR menar att de svårigheter som kan uppstå för fackliga organisationer att ta del i harmoniseringsarbetet inte får lägga hinder i vägen för

ett svenskt deltagande. Begränsat inflytande är bättre än att helt sakna möjligheter att påverka utvecklingen.

LO framhåller att de fackliga organisationerna liksom myndigheterna måste ges tillfälle att framföra sina ståndpunkter tidigt i harmoniseringsarbetet. För att garantera de fackliga intressenas representation i standardiseringsarbetet bör staten sluta avtal med SIS i denna fråga. *LO* hänvisar i detta sammanhang till CEN/CENELEC:s rekommendation om fackligt deltagande i nationellt standardiseringsarbete.

TCO menar att principerna om partssamverkan i den svenska arbetsmiljölagsstiftningen bör vara vägledande för de fackliga organisationernas deltagande i standardiseringsarbetet.

SIS och *SEK*, som understryker behovet av facklig medverkan, menar att förutsättningarna för de fackliga organisationerna att delta i standardiseringsarbetet inte skiljer sig från andras. De kan arbeta i svenska nationella bakgrundskommittéer till det internationella arbetet. De kan också, vilket *SEK* framhåller som den bästa vägen för deltagande, delta i de nationella delegationerna till europeiska standardiseringskommittéer.

Konsumentintressenas representation

Konsumentverket, *MPR* och *KF* påpekar behovet av att konsumentintressena finns representerade i standardiseringsarbetet. Konsumentverket menar att konsumentorganisationerna kommer att behöva utbilda egna experter eftersom det torde bli mycket svårt att finna utomstående expertis med konsumentpolitisk insikt. Konsumentverket och *KF* pekar på den starka representationen av näringslivsintressen som en av de viktigaste anledningarna till ökat deltagande från konsumentorganisationerna.

Finansiering av deltagande i standardiseringsarbetet

Myndigheterna

I betänkandet sägs att användandet av standardisering på sikt bör leda till effektivitetsvinster för myndigheternas del. Utredaren menar dock att behov av medelstillskott kan föreligga hos myndigheterna i ett inledande skede av standardiseringsarbetet.

Kommerskollegium, *NO* och *Industrins Byggmateriälgrupp* instämmer i utredarens antagande om effektivitetsvinster medan *arbetarskyddsstyrelsen* och *SSI* menar att standardiseringsarbete ofta är tidskrävande på grund av svårigheter att väga samman vitt skilda intressen.

Vad gäller behovet av finansiellt tillskott till myndigheterna får utredaren medhåll från bl. a. *SoS*, *TSV*, *konsumentverket*, *arbetarskyddsstyrelsen*, *MPR*, *FMV*, *KF*, *LO*, *Sveriges Grossistförbund* och *Sveriges Mekanstandardisering*.

RRV anser att resurser kan frigöras genom avveckling av *MPR*. Dessa kan utnyttjas av myndigheterna för deltagande i europeiskt standardiseringsarbete.

SSI menar att myndigheternas ökade kostnader i detta sammanhang bör finansieras av industrin för att inte belasta fel samhällssektor.

Enligt *LO* får medel för deltagande i standardiseringsarbetet inte tas från myndigheternas resurser för utformandet av föreskrifter rörande krav på säkerhetsnivå och dylikt.

De fackliga organisationerna

Utredaren framhåller att det hittills alltid varit det företag eller den organisation där en expert varit verksam som har stått för kostnaden för deltagandet i standardiseringsarbetet. Att rubba på denna princip för att ge de fackliga organisationerna resurser skulle få svåröverskådliga effekter.

LO menar att förutsättningarna för fackliga organisationer och företag att delta är olika. *LO* kan inte instämma i utredarens synpunkter på finansieringen av de fackliga organisationernas deltagande. Resurser måste ställas till deras förfogande. *TCO* har liknande synpunkter.

Näringslivet

Enligt *Industrins Byggmaterialgrupp* besväras även den medelstora och mindre industrin av bristande resurser för deltagande i standardiseringsarbetet. Endast större industri med exportintressen har sådana möjligheter. I övrigt måste staten ställa finansiella resurser till förfogande.

Behovet av ackreditering

Svenskt ackrediteringssystem

Utredarens bedömning av utvecklingen inom EG och EFTA leder bl. a. till slutsatsen att Sverige bör inrätta ett frivilligt system för ackreditering av provningsorgan i syfte att stärka förtroendet för svensk provning och kontroll internationellt. Med mycket få undantag ställer sig remissorganen bakom detta.

Arbetskyddsstyrelsen, SIS, Handelskammarförbundet samt *Industriförbundet* menar att utvecklingen inom EG och EFTA i vissa fall ännu inte är helt känd. Eftersom en svensk ordning inte bör avvika från den som råder inom övriga Västeuropa måste Sverige följa denna utveckling noga.

Planverket förespråkar att principerna i det ackrediteringssystem som används inom byggbranschen beaktas då ett svenskt ackrediteringssystem skapas.

SSI ser behovet av goda möjligheter till samarbete mellan myndigheter i olika länder som en anledning till harmonisering av tillsyn och kontroll. Institutet menar dock att laboratoricackrediteringens principer inte bör gälla generellt för myndigheternas provande verksamhet. Dessa principer bör gälla för kontroll i stor skala, men i de fall då snabba beslut krävs för enstaka exemplar av någon produkt bör myndigheten kunna agera mer pragmatiskt.

RRV anser inte att den internationella utvecklingen fordrar att de svenska principerna för den offentliga kontrollverksamheten ändras. Uttrycket ackreditering är dessutom olämpligt i de sammanhang som avses i betänkandet.

Elif har lång erfarenhet av provning och certifiering inom elområdet och är övertygad om att den lösning som EG till slut väljer blir mer pragmatisk än den utredaren föreslår. Förslaget skulle enbart leda till "extra besvär och kostnader och en helt onödig byråkrati".

Behovet av ackrediteringssystem inom vissa sektorer

Livsmedelsverket, arbetarskyddsstyrelsen, sprängämnesinspektionen, SIS-Informationstekniska standardiseringen, Bilindustriföreningen samt *Industrins Byggmateriellgrupp* vill samtliga peka på avgränsade omåden där det inte finns behov av ett ackrediteringssystem av det slag som föreslås i betänkandet (bl. a. tillsyn av livsmedels- och dricksvattenlaboratorier, besiktning av vissa cisterner, provning och certifiering inom sektorn informationsteknik samt inom bil- och byggbranscherna). Tillfredsställande system finns redan eller kan lätt skapas i dessa fall.

SP och *SEMKO* anser att systemet i första hand ska gälla provningsorgan som inte medverkar i internationellt samarbete.

STEV utgår från att *SEMKO*:s deltagande i internationellt samarbete inte försvåras.

Tekniska resurser

SP menar liksom utredaren att ett ackrediteringssystem måste bygga på de nationella tekniska resurserna inom varje sektor. Effektivt resursutnyttjande förutsätter ett fungerande samarbete.

Naturvårdsverket gör liknande påpekanden och betonar framförallt vikten av myndigheternas deltagande.

LO menar att det förtroende som finns för svensk provning och kontroll grundar sig på riksprövplatssystemet. Riksprövplatssystemet leder till gott utnyttjande av den begränsade kompetens som finns i Sverige. Vidare gynnar det utvecklingen av mät- och provningsteknik samt erfarenhetsåterföring.

Även *SEMKO* pekar på betydelsen av riksprövplatsernas medverkan.

Behovsanpassat system

Utredaren förespråkar att ett behovsanpassat ackrediteringssystem byggs upp.

NO förutsätter att ackreditering av provningsorgan kommer att grundas på kompetensprovning och inte på bedömningar av marknadens behov.

Ackreditering efter metod

Utredaren menar att ett svenskt ackrediteringssystem bör efterlikna dem i andra länder bl. a. i det avseendet att ackreditering bör ske efter kompe-

tens att genomföra provning med hjälp av viss metod och inte, som är den i Sverige förhärskande principen, efter kontrollområde.

Enligt *arbetarskyddsstyrelsen* kan det inte vara lämpligt att ackreditering sker efter annan dimension, t. ex. provningsmetod, än den som tillämpas vid provning hos riksprövplatserna.

SoS och *Spri* menar att provning av medicinteknisk utrustning bör ske inom ett kontrollområde. Det kan vara svårt att få en klar bild av utrustningens funktion om resultat från flera olika provningsorgan som provat delar av utrustningen måste sammanställas.

Riksprövplatssystemet

Utredarens ståndpunkt är att riksprövplatssystemet inte behöver förändras.

NO har observerat tecken på fördyringar då riksprövplatser fått monopolställning. Andra problem är att hålla isär monopoldel och konkurrensutsatt verksamhet samt den dubbelroll vissa riksprövplatser får som myndigheter och näringsidkare.

SAF menar att riksprövplatssystemet kan vara ett hinder för Sverige i det västeuropeiska harmoniseringsarbetet. Ett avskaffande skulle dessutom leda till friare konkurrens och kvalitetsutveckling inom området provning och kontroll. *Kommerskollegium* och *Industriförbundet* ställer sig också tveksamma till riksprövplatssystemet.

Utökad teknisk tillsyn av riksprövplatserna

Utredarens förslag att samtliga riksprövplatser underkastas en utökad teknisk tillsyn tillstyrks av nästan samtliga remissorgan som berör frågan.

RRV anser att tillsynen bör omfatta riksprövplatser som inte är myndigheter.

Enligt *SP* kan tillsynen av riksprövplatser skjutas på framtiden.

SEMKO menar att behovet av utökad tillsyn av väl etablerade riksprövplatser – som t. ex. *SEMKO* – är litet. Ett system med ackreditering av riksprövplatserna bör inte vara tvingande.

MPR anser att särskild ackreditering av riksprövplatser är obefogad och endast skulle skapa oklarhet om ackrediteringssystemets funktion.

AB Svensk Bilprovning har inget att erinra mot att ackreditering av riksprövplatser införs om detta skulle visa sig nödvändigt.

Nationella provningsorgan

Frågan om hur och i vilken utsträckning nationella provningsorgan (i Sverige *SP*) ska visa att de uppfyller internationella kriterier har enligt utredaren ännu inte fått någon lösning internationellt. Utredaren lämnar inte något förslag till hur denna ska lösas för svensk del.

SP menar att anstalten genom internationella kontakter samt kvalitets-säkringssystem har skapat ett stort förtroende för *SP*:s kompetens.

Enligt *MPR* går den internationella utvecklingen mot att även nationella provningsorgan måste få sin kompetens bekräftad.

Prop. 1988/89:60
Bilaga 2

Ackrediteringssystemets uppgifter och organisation

Ansvarsfördelningen i ett svenskt ackrediteringssystem

En majoritet av remissorganen instämmer i utredarens förslag att ge *MPR* ansvaret för ett svenskt ackrediteringssystem av internationell modell. Bland dessa kan nämnas *SoS*, *konsumentverket*, *arbetarskyddsstyrelsen*, *STU*, *SP*, *MPR*, *naturvårdsverket*, *SKI*, *FMV*, *AB Svensk Bilprovning*, *SACO/SR*, *LO*, *Landstingsförbundet*, *SEMKO*, *SIS*, *SAF*, *Svenska Handelskammarförbundet*, *Svenska Kommunförbundet*, *Sveriges Grossistförbund* samt *TCO*.

Kammarrätten i Jönköping anser att rättssäkerhetsskäl talar för att avslag på ansökan om eller återkallande av ackreditering bör kunna prövas i någon högre instans.

Enligt *SIS* bör en vidgning av huvudmannskapet för *MPR* ske.

Kommerskollegium understryker att myndigheterna bör ha rätt att utse de provningsorgan vars provningsresultat deras beslut om godkännanden grundar sig på. Detta står i samklang med EFTA:s ramkonvention på området. *Kommerskollegium* kräver en översyn av myndighetsorganisationen på provningsområdet. I avvaktan på att en sådan görs bör *MPR* sköta ackreditering av provningsorgan vars resultat ska godtas internationellt. Även kontrollagen bör bli föremål för en genomgripande översyn.

Planverket, *RRV* samt *Bilindustriföreningen* anser att den ackrediterande verksamheten bör kunna föras till de föreskrivande myndigheterna.

För *planverket* faller det sig naturligt att myndigheterna även bör ha ansvaret för var provning ska ske liksom de har ansvaret för vad som ska prövas samt när och hur det ska ske. Verksamheten är ordnad på så vis inom flera sektorer och principen innebär att tillverkardeklarationer kan utnyttjas på ett smidigt sätt. *Bilindustriföreningen* har liknande synpunkter.

Myndighetskrav på att obligatorisk kontroll ska utföras av auktoriserade företag innebär enligt *RRV* stora ingrepp i näringsfriheten. Myndigheterna har nyligen fått ett större ansvar att utreda vilka kostnader nya bestämmelser innebär för näringslivet. Av denna anledning är det lämpligt att myndigheterna ges ansvaret att auktorisera provplatser.

Statskontoret menar att frivillig ackreditering bör kunna handhas av privaträttsliga organ. *SHIO-familjeföretagen* framför liknande synpunkter.

SP menar att det ur rationalitetssynpunkt bör prövas att som en självständig enhet ansluta denna verksamhet till *SP*'s organisation enligt internationell förebild.

Ansvaret för teknisk tillsyn av riksprovplatserna

Utredaren föreslår att *MPR* får ansvaret för en förstärkt teknisk tillsyn av riksprovplatserna. Nästan samtliga av de remissinstanser som kommen-

terar detta förslag är positiva. Till dessa hör *RSV*, *FFV*, *naturvårdsverket*, *SKI*, *AB Svensk Bilprovning*, *Sveriges Grossistförbund* samt *Sveriges Köpmannaförbund*.

Prop. 1988/89:60
Bilaga 2

Statskontoret har i en undersökning av små myndigheter kommit till slutsatsen att ansvaret för tillsyn bör lämnas till de föreskrivande myndigheterna. Dessa har redan ansvaret för att de föreskrifter som utfärdas ansluter till europeisk standard. De har även stor teknisk kompetens inom sina sektorer. Statskontoret menar att det egna förslaget överensstämmer med principerna i regeringens förslag till uppgifter för statens telenämnd.

RRV samt *planverket* gör liknande kommentarer och hänvisar till statskontorets undersökning.

MPR anser att den nya riksprovplatslagens övergångsbestämmelser bör ändras så att den nuvarande lagens tillämpning tidsbegränsas.

Ackreditering av certifieringsorgan

Utredaren menar att det är för tidigt att ta ställning till om kompetensbekräftelse av svenska certifieringsorgan kommer att behövas. Om en utveckling sker mot ökat utnyttjande av certifieringar även i Sverige, är det emellertid troligt att ett sådant ackrediteringssystem behövs. I så fall bör även denna typ av ackrediteringar handhas av *MPR*.

MPR och *SIS* ställer sig bakom utredarens förslag. *SIS* menar att ackreditering av certifieringsorgan inte är lika nödvändigt i Sverige som i vissa andra länder i Europa.

SEK menar att betänkandet inte utmynnar i tillräckligt klara riktlinjer för nödvändiga organisatoriska förändringar av provnings- och certifieringsverksamheten i Sverige. En framkomlig väg är att med betänkandet som grund inrikta arbetet inom varje sektor mot anpassning till internationella förhållanden.

MPR:s roll som central myndighet

Sammantaget innebär utredarens förslag att *MPR*'s roll som central myndighet för frågor om mätteknik samt provning och kontroll stärks.

Mot detta invänder *SP* att *MPR* inte har visat sig villigt att utveckla behovsanpassade lösningar inom olika sektorer. *SP* framhåller att anstalten har de nödvändiga kontakterna och den kompetens som krävs för att arbeta med sådana uppgifter.

MPR:s organisation

Angående *MPR*'s organisation föreslår utredaren att mät- och provnämnderna ersätts med tekniska kommittéer där specialister ingår. *MPR* bör ha tillgång till experter för kvalificerad teknisk bedömning och övervakning. Vidare bör mät- och provcentrum slås ihop, samhällsintressena bör repre-

snteras i MPR:s styrelse i stället för som nu i mät- och provnämnderna och MPR bör utveckla ett kvalitetssystem för den egna verksamheten. Förslagen tillstyrks av i stort sett samtliga organ som behandlar dem.

NO understryker att experter måste väljas så att jävslänkande situationer undviks.

Naturvårdsverket betonar myndigheternas behov av insyn i MPR:s verksamhet. Ett löpande samarbete måste komma till stånd och de föreskrivande myndigheterna bör representeras i de tekniska kommittéerna. Verket framhåller vidare att experter från SP inte bör ges en mer framträdande roll än andra vid tillsynen av riksprovplatser. Kompetent fristående experter kan med fördel anlitas från övriga EG- och EFTA-länder.

STU befarar att de tekniska intressena får för litet inflytande över MPR:s verksamhet i de rådgivande tekniska kommittéerna som utredaren föreslår.

MPR menar att rådet redan vidtagit åtgärder i den riktning utredaren indikerar. Utomstående experter anlitas och ett internt kvalitetssystem utarbetas. Förändringarna kommer således att bli mindre än vad utredaren hävdar. Likväl är det viktigt att ändringarna genomförs för att MPR ska kunna arbeta effektivt och enligt internationell praxis.

SACO/SR-föreningen inom MPR vill inför arbetet med MPR:s organisation understryka vikten av att personalen i framtiden ges representation i styrelsen. Den nye chefen för MPR måste vara utsedd innan arbetet med organisationsfrågorna börjar. Organisationskommittén ska inte bestå av personal från MPR eller utredningen, utan ska ha en opartisk sammansättning.

Finansiering av ackrediteringssystemet

Utredaren menar att ackrediteringssystemet bör vara självfinansierande via avgifter för ackreditering. Initialt kan dock medel behöva tillskjutas från andra delar av MPR:s verksamhetsområde. Ett mindre antal av de remissorgan som behandlar förslaget till omorganisation av MPR kommenterar finansieringen av den nya verksamheten.

MPR anser att systemet ska avgiftsfinansieras i sin helhet. Det måste finnas möjlighet till periodisering av kostnader och intäkter över åren. MPR:s rörliga kredit kan behöva utökas.

AB Svensk Bilprovning anser att finansieringen av MPR:s verksamhet genom medel från riksprovplatserna som nu sker är olämplig. Inför den fortsatta verksamheten bör en översyn ske.

SP har liknande synpunkter och förespråkar avgiftsfinansiering.

Även *SEMKO* instämmer i detta eftersom finansiering genom avgifter för ackreditering ger ett konkurrensneutralt system och gynnar utvecklingen av ett system av provplatser som arbetar till lägre kostnad än dagens system. MPR bör fräntas det nuvarande inflytandet över fastställandet av riksprovplatsavgifterna. Rådande förhållande är olämpligt bl. a. därför att huvuddelen av MPR:s intäkter grundar sig på dessa avgifter.

Mätområdet

Rörande mättekniken lämnar några remissinstanser synpunkter.

Statskontoret föreslår att mätrådets verksamhet förs till SP eftersom det är onödigt att dela upp den mättekniska verksamheten i två organisationer.

MPR menar att mätsidan måste företrädas i *MPR:s* styrelse och i det verkställande arbetet eftersom stora krav på kompetens kommer att ställas även i framtiden. *SACO/SR-föreningen inom MPR* framför liknande synpunkter.

STU, MPR samt *AB Svensk Bilprovning* pekar på behovet av att finansieringen av mätplatsverksamheten får en långsiktig lösning.

Övrigt

FMV anser det nödvändigt att distributionsskedet beaktas så att utförd produktcertifiering inte äventyras av osakkunnig hantering. Vidare är en belysning av ackrediterade organs framtida funktion inom EG nödvändig eftersom de kommer att beröra den svenska teknikutvecklingen.

I det lagförslag utredaren presenterar sägs att ackrediteringsverksamhet samt tillsyn av mät- och provningsorgan bör bedrivas i enlighet med vad som är internationellt brukligt. *LO* anser att sådana hänvisningar till internationell praxis måste åtföljas av reservationer för att svenska avvikelser kan göras i de fall då internationell praxis inte överensstämmer med den svenska synen.

Sveriges Mekanstandardisering ställer sig frågan hur tvister som berör både EFTA- och EG-länder ska lösas. Kommer EFTA-länderna att godta beslut i EG-domstolen där man inte har säte?

Convention on the Mutual Recognition of Test Results and Proofs of Conformity

The Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, the Kingdom of Norway, the Kingdom of Sweden and the Swiss Confederation, hereinafter referred to as the Contracting States,

DESIRING to contribute to a homogeneous and dynamic European economic space,

CONSIDERING that the international harmonization of standards and technical regulations and of guidelines for methods and procedures for testing and certification is a valuable contribution to the free movement of products,

CONSIDERING that this harmonization must be supplemented by mutual recognition of test results and proofs of conformity and desiring therefore to promote co-operation between their testing, inspection, certification and accreditation bodies and concerned authorities as well as the use of suppliers' declarations of conformity,

RECOGNIZING that a product lawfully marketed in one Contracting State should in principle be permitted to circulate freely and to be used in the other Contracting States,

RECOGNIZING that no Contracting State is prevented by this Convention from concluding mutual recognition agreements in the field of testing, inspection and certification with other countries,

CONSIDERING that no provision of this Convention may be interpreted as exempting the Contracting States from their obligations under other international agreements such as the Convention establishing the European Free Trade Association (EFTA) and the GATT Agreement on Technical Barriers to Trade set up within the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT);

Konvention om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse

Republiken Österrike, Republiken Finland, Republiken Island, Konungariket Norge, Konungariket Sverige och Schweiziska Edsförbundet, härnedan kallade de Fördragsslutande Staterna,

SOM ÖNSKAR bidra till ett enhetligt och dynamiskt europeiskt ekonomiskt område,

SOM BEAKTAR att en internationell harmonisering av standarder och tekniska föreskrifter samt riktlinjer för metoder och förfaranden vad gäller provning och certifiering är ett värdefullt bidrag till ett fritt varuutbyte,

SOM BEAKTAR att denna harmonisering måste kompletteras med ett ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse och som därför önskar främja samarbetet mellan sina provnings-, kontroll-, certifierings- och ackrediteringsorgan och berörda myndigheter liksom användningen av leverantörers försäkran om överensstämmelse,

SOM ERKÄNNER att en vara som är lagligen marknadsförd i en Fördragsslutande Stat i princip bör tillåtas att cirkulera fritt och användas i de andra Fördragsslutande Staterna,

SOM ERKÄNNER att ingen Fördragsslutande Stat genom denna Konvention är förhindrad att ingå överenskommelser med andra länder om ömsesidigt godtagande inom provnings-, kontroll- och certifieringsområdet,

SOM BEAKTAR att ingen bestämmelse i denna Konvention får tolkas så att de Fördragsslutande Staterna befrias från sina skyldigheter enligt andra internationella överenskommelser, såsom Konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA) och GATT-överenskommelsen om tekniska handelshinder upprättad inom Allmänna tull- och handelsavtalet (GATT);

HAVE AGREED as follows:

General provisions

Article 1

1. This Convention is applicable to all products, which in any of the Contracting States are subject to mandatory requirements concerning testing or proofs of conformity or other forms of verification or approval before being put on the market or used.

2. Terms contained in this Convention shall have internationally accepted meanings, especially as laid down in the documents listed in Annex I to this Convention.

3. For the purpose of this Convention the term "test results" includes test reports and the term "proofs of conformity" includes inspection reports, suppliers' declarations of conformity, certificates and marks of conformity, attestations of conformity and other results of actions demonstrating conformity.

Article 2

1. The Contracting States, when granting approval or admitting products to be put on the market or to be used, shall ensure that relevant bodies within their territories accept without re-examination test results from testing laboratories which have been accredited in accordance with the criteria laid down in documents listed in Annex II to this Convention and which are located within the territory of another Contracting State.

2. The Contracting States, when granting approval or admitting products to be put on the market or to be used, shall ensure that relevant bodies within their territories accept and recognize as equivalent to their own without re-examination test results and proofs of conformity from relevant bodies in another Contracting State in accordance with an agreement listed in Annex III to this Convention.

HAR KOMMIT ÖVERENS om följande:

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

1. Denna Konvention äger tillämpning på alla varor som i någon av de Fördragsslutande Staterna är underkastade tvingande krav beträffande provning eller bevis om överensstämmelse eller andra former av verifikation eller godkännande innan de förs ut i marknaden eller används.

2. De uttryck som förekommer i denna Konvention skall ha en internationellt godtagen innebörd, särskilt den som anges i de dokument som är upptagna i Bilaga I till Konventionen.

3. I denna Konvention innefattar uttrycket "provningresultat" provningsrapporter och uttrycket "bevis om överensstämmelse" kontrollrapporter, leverantörers försäkran om överensstämmelse, intyg och märkning, bestyrkande samt andra resultat av åtgärder som påvisar överensstämmelse.

Artikel 2

1. De Fördragsslutande Staterna skall, då de ger godkännande eller tillstånd till att varor förs ut i marknaden eller används, säkerställa att behöriga organ inom deras territorier utan förnyad undersökning godtar provningresultat från provningslaboratorier, som är belägna inom en annan Fördragsslutande Stats territorium och som har ackrediterats i enlighet med de kriterier som förekommer i de dokument som är upptagna i Bilaga II till denna Konvention.

2. De Fördragsslutande Staterna skall, då de ger godkännande eller tillstånd till att varor förs ut i marknaden eller används, säkerställa att behöriga organ inom deras territorier utan förnyad undersökning godtar och erkänner som likvärda sina egna, provningresultat och bevis om överensstämmelse från behöriga organ i en annan Fördragsslutande Stat i enlighet med en överenskommelse som är upptagen i Bilaga III till denna Konvention.

3.1 The accredited testing laboratories referred to in paragraph 1 above, as well as relevant bodies from which test results or proofs of conformity are recognized under agreements referred to in paragraph 2 above shall be endorsed by the Standing Committee referred to in Article 8 and listed in Annex IV. Any withdrawal of accreditation or recognition shall promptly be reflected in Annex IV to this Convention.

3.2 The Contracting States shall present accredited laboratories located within their territories to the Standing Committee for endorsement, indicating the scope of the tests and the relevant test methods for which the accreditations are valid. They shall likewise inform the Standing Committee of any suspension or withdrawal of accreditation.

3.3 The administrative bodies of the agreements referred to in Article 7 shall present bodies from which test results or proofs of conformity are recognized under such an agreement to the Standing Committee for endorsement. They shall likewise inform the Standing Committee of any suspension or deletion of such bodies under such an agreement.

3.4 If so requested by a Contracting State the Standing Committee shall decide on the deletion of a testing laboratory or other body from the list in Annex IV.

4. The Contracting States shall not be prevented from carrying out reasonable spot checks within their territories.

Article 3

1. Where there are valid reasons to suspect that specific test results or proofs of conformity are incomplete or incorrect, a Contracting State may refuse to accept such results or proofs.

2. When necessary to protect human, animal or plant life or health, property or the environment a Contracting State may take appropriate measures to recall or prohibit the marketing of a product even if it has passed a

3.1. De ackrediterade provningslaboratorier som avses i punkt 1 ovan liksom de behöriga organ vars provningsresultat eller bevis om överensstämmelse har godtagits i de överenskommelser som avses i punkt 2 ovan, skall bekräftas av den i Artikel 8 omnämnda Permanenta Kommittén och skall upptas i Bilaga IV. Varje återkallande av en ackreditering eller ett godtagande skall omedelbart anges i Bilaga IV till denna Konvention.

3.2. De Fördragsslutande Staterna skall till den Permanenta Kommittén för bekräftelse anmäla de ackrediterade laboratorier som är belägna inom deras territorier med angivande av provningarnas omfattning och de tillämpliga provningsmetoder för vilka ackrediteringarna gäller. De skall dessutom informera den Permanenta Kommittén om varje tillfälligt upphörande eller återkallelse av en ackreditering.

3.3. De administrerande organen för de överenskommelser som avses i Artikel 7 skall till den Permanenta Kommittén för bekräftelse anmäla sådana organ vars provnings och kontrollresultat har godtagits i en sådan överenskommelse. De skall dessutom informera den Permanenta Kommittén om tillfällig avstängning eller strykning av något organ inom en sådan överenskommelse.

3.4. Om en Fördragsslutande Stat så kräver, skall den Permanenta Kommittén besluta om ett provningslaboratorium eller annat organ skall strykas från förteckningen i Bilaga IV.

4. De Fördragsslutande Staterna skall inte hindras från att i rimlig omfattning göra stickprov inom sina territorier.

Artikel 3

1. Då det föreligger skälig anledning anta att ett visst provningsresultat eller bevis om överensstämmelse är ofullständigt eller felaktigt, får en Fördragsslutande Stat vägra att godkänna ett sådant resultat eller bevis.

2. När så är nödvändigt för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, egendom eller miljö, får en Fördragsslutande Stat vidta lämpliga åtgärder för att återkalla eller förbjuda marknadsföringen av en vara,

test or a procedure of proof of conformity in another Contracting State.

3. Prohibitions and restrictions caused by measures in accordance with paragraphs 1 or 2 must not, however, constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination or a disguised restriction on trade between the Contracting States.

4. A Contracting State undertaking a measure under this Article shall immediately inform the Standing Committee referred to in Article 8 of such a measure.

Article 4

The Contracting States shall take such reasonable measures as may be available to them to ensure that local government bodies and non-governmental bodies within their territories comply with the provisions of the Convention. In addition, Contracting States shall not take measures which have the effect, directly or indirectly, of requiring or encouraging such bodies to act in a manner inconsistent with the provisions of this Convention.

Sectoral Agreements

Article 5

1. The Governments of the Contracting States are entitled under this Convention to conclude agreements referred to in Article 2(2). They may entrust competent bodies with the task of concluding such agreements if these bodies are not entitled by law to conclude such agreements. The national implementation of such agreements may necessitate the amendment of national legislation.

2. Agreements between competent bodies that provide for the mutual recognition of test results and proofs of conformity may be included in Annex III to this Convention if they comply with the provisions of this Convention.

3. The Contracting States shall ensure that competent bodies within their territories which initiate or are invited to be a member of a new agreement shall inform the Standing Committee thereof.

även om den har godtagits i ett provnings- eller kontrollförfarande i annan Fördragsslutande Stat.

3. Förbud och begränsningar, som föranletts av åtgärder i enlighet med punkt 1 eller 2, får emellertid inte innefatta någon godtycklig eller oberättigad diskriminering eller någon förtäckt begränsning av handeln mellan de Fördragsslutande Staterna.

4. En Fördragsslutande Stat som vidtar en åtgärd enligt denna Artikel skall omedelbart underrätta den Permanenta Kommitté som avses i Artikel 8 om åtgärden.

Artikel 4

De Fördragsslutande Staterna skall vidta sådana skäliga åtgärder som står till buds för att säkerställa att lokala myndighetsorgan eller enskilda organ inom deras territorier efterkommer bestämmelserna i Konventionen. Vidare får de Fördragsslutande Staterna ej vidta åtgärder med den direkta eller indirekta effekten, att sådana organ uppmanas eller uppmuntras till att handla på ett sätt som inte är förenligt med bestämmelserna i denna Konvention.

Sektorsöverenskommelser

Artikel 5

1. De Fördragsslutande Staternas regeringar är enligt denna Konvention berättigade till att ingå de överenskommelser som avses i Artikel 2(2). De får ge organ, som saknar egen legal behörighet, rätt att ingå sådana överenskommelser. Det nationella fullgörandet av sådana överenskommelser kan nödvändiggöra ändringar i den nationella lagstiftningen.

2. Överenskommelser mellan behöriga organ som reglerar ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse får medtas i Bilaga III till denna Konvention, om de är förenliga med bestämmelserna i Konventionen.

3. De Fördragsslutande Staterna skall säkerställa, att behöriga organ inom deras territorier, som tar initiativet till en ny överenskommelse eller erbjuder att bli delaktiga däri, meddelar detta till den Permanenta Kommittén.

Article 6

1. Any Contracting State may propose that an agreement be included in or deleted from Annex III to this Convention.

2. The inclusion of agreements in Annex III to this Convention and the deletion therefrom shall be decided upon by the Standing Committee.

3. The Standing Committee shall base its decision to include an agreement in Annex III to this Convention on the conformity of the agreement with the provisions of this Convention, in particular Article 7 thereof.

4. The Standing Committee may decide to delete an agreement from Annex III to this Convention if it no longer complies with the provision of this Convention, if competent bodies from less than three Contracting States are members thereof or if it ceases to function.

Article 7

1. Only agreements of which competent bodies from at least three Contracting States are members may be included in Annex III to this Convention.

2. In order to be included in Annex III the provisions of an agreement must contain at least the following:

(a) products or product sectors to be covered;

(b) requirements for the products;

(c) procedures for testing or for proving conformity and stipulation of mutual acceptance;

(d) guidance on how trade and industry can benefit from the facilities offered by the agreement;

(e) rules for the administration of the agreement;

(f) conditions for participation ensuring a fair balance of rights and obligations for all parties;

(g) procedures for dispute settlement.

3. Agreements shall, as far as possible, be based on harmonized requirements for the products concerned, for the proofs of confor-

Artikel 6

1. Varje Fördragsslutande Stat får föreslå, att en överenskommelse medtas eller stryks i Bilaga III till denna Konvention.

2. Den Permanenta Kommittén skall besluta om vilka överenskommelser som skall medtas eller strykas i Bilaga III till denna Konvention.

3. Den Permanenta Kommittén skall grunda sitt beslut om att en överenskommelse skall medtas i Bilaga III till denna Konvention på dess förenlighet med bestämmelserna i Konventionen, i synnerhet vad gäller Artikel 7.

4. Den Permanenta Kommittén får besluta om att stryka en överenskommelse i Bilaga III till denna Konvention om den ej längre är förenlig med bestämmelserna i Konventionen, om behöriga organ från minst tre Fördragsslutande Stater är medlemmar i överenskommelsen eller om den upphör att gälla.

Artikel 7

1. Endast överenskommelser vari behöriga organ från minst tre Fördragsslutande Stater är medlemmar, får medtas i Bilaga III till denna Konvention.

2. För att kunna medtas i Bilaga III skall bestämmelserna i en överenskommelse innehålla minst följande:

(a) produkter eller produktsektorer som skall täckas;

(b) produktkrav;

(c) förfaranden vad gäller provning eller bevis om överensstämmelse samt villkoren för ömsesidigt godkännande;

(d) riktlinjer för hur handel och industri kan dra fördel av de lättnader som erbjuds genom överenskommelsen;

(e) regler för administreringen av överenskommelsen;

(f) villkor för deltagande som garanterar alla parter en rättvis fördelning av rättigheter och skyldigheter;

(g) förfaranden vad gäller biläggande av tvister.

3. Överenskommelser skall, så långt möjligt, grundas på harmoniserade krav vad beträffar de ifrågakvarande produkterna, bevi-

mity and for the necessary test methods.

4. The administrative body of each agreement shall annually report to the Standing Committee on the operation of the agreement.

Standing Committee

Article 8

1. A Standing Committee is hereby established in which each Contracting State shall be represented and have one vote.

2. The Standing Committee shall act by unanimity unless otherwise provided for in this Convention. Decisions and recommendations shall be regarded as unanimous unless any representative of a Contracting State casts a negative vote. Those decisions and recommendations which are to be made by majority vote require the affirmative vote of at least four Contracting States.

3. The Standing Committee shall meet whenever necessary but at least once a year. Any Contracting State may request that a meeting be held.

4. The Standing Committee shall adopt its own rules of procedure which shall, inter alia, contain provisions for the convening of meetings and for the designation of the Chairman and his term of office.

5. The Standing Committee may decide to set up any Sub-Committee or Working Party that can assist it in carrying out its duties.

6. The Standing Committee may invite observers and experts to attend meetings of the Committee.

Article 9

1. It shall be the responsibility of the Standing Committee to administer this Convention and to monitor its proper implementation as well as to review the operation of the agreements included in Annex III to this Convention. For these purposes it shall take decisions in the cases provided for in this Convention as well as make recommendations for the furtherance of the objectives of the Convention.

sen om överensstämmelse och de nödvändiga provningsmetoderna.

4. Varje överenskommelses administrerande organ skall årligen rapportera till den Permanenta Kommittén om tillämpningen av överenskommelsen.

Den Permanenta Kommittén

Artikel 8

1. En Permanent Kommitté upprättas härmed i vilken varje Fördragsslutande Stat skall vara representerad och inneha en röst.

2. Den Permanenta Kommittén skall verka enhälligt såvida ej annat föreskrivs i denna Konvention. Beslut och rekommendationer skall anses såsom enhälliga, såvida inte något ombud från en Fördragsslutande Stat avger en nej-röst. Ifråga om beslut och rekommendationer som skall antas med majoritet krävs att minst fyra Fördragsslutande Stater avger ja-röster.

3. Den Permanenta Kommittén skall mötas när så är nödvändigt, dock minst en gång om året. Varje Fördragsslutande Stat får begära att ett möte sammankallas.

4. Den Permanenta Kommittén skall anta sin egen arbetsordning, vilken bl. a. skall innehålla bestämmelser för sammankallande av möten, utseende av ordförande och fastställande av dennes mandattid.

5. Den Permanenta Kommittén får besluta om att tillsätta en underkommitté eller arbetsgrupp, som kan bistå kommittén vid fullgörandet av dess uppgifter.

6. Den Permanenta Kommittén får inbjuda observatörer och sakkunniga att delta i Kommitténs möten.

Artikel 9

1. På den Permanenta Kommitténs ansvar skall falla att administrera denna Konvention och övervaka dess korrekta genomförande liksom att granska tillämpningen av de överenskommelser som medtagits i Bilaga III till Konventionen. För detta ändamål skall kommittén såväl fatta beslut i de fall som anges i denna Konvention som utfärda rekommendationer för att främja dess syften.

2. If in the Standing Committee a consensus cannot be reached on the endorsement or deletion of a testing laboratory or a relevant body according to Article 2(3), the Standing Committee shall promptly set up a Working Party with the task of preparing a decision. Each Contracting State may nominate one member to the Working Party. The Working Party shall present its report containing findings and recommendations within three months to the Standing Committee, after which the Standing Committee shall act within two months by majority vote.

3. At the request of a Contracting State, the Standing Committee shall examine cases where measures under Article 3 have been taken. It may recommend by majority vote that any Contracting State involved in such a case take appropriate measures to prevent similar cases from occurring in the future. This shall not prevent the application of Article 10.

4. The Standing Committee may recommend amendments to the text of this Convention. It shall adopt by decision amendments to the Annexes to this Convention.

5. If a representative of a Contracting State in the Standing Committee has accepted a decision with reservation, subject to the fulfilment of constitutional requirements, the decision shall enter into force, if no date is contained therein, on the first day of the second month after notification of the lifting of the reservation.

6. The Standing Committee shall annually review the implementation and operation of the Convention, taking into account the objectives thereof. The Contracting States shall provide the necessary information for the reviews. The results of the reviews shall be published.

Dispute Settlement

Article 10

1. If a dispute arises between any of the Contracting States as to any matter affecting

2. Om samstämmighet (consensus) ej kan uppnås i den Permanenta Kommittén beträffande bekräftelse eller uteslutning av ett provningslaboratorium eller ett behörigt organ i enlighet med Artikel 2(3), skall den Permanenta Kommittén omedelbart tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att förbereda ett ställningstagande. Varje Fördragslutande Stat får utse en deltagare i arbetsgruppen. Arbetsgruppen skall inom tre månader till den Permanenta Kommittén avge en rapport innehållande slutsatser och rekommendationer, varefter den Permanenta Kommittén skall verka inom två månader genom majoritetsbeslut.

3. På begäran av en Fördragslutande Stat skall den Permanenta Kommittén undersöka sådana fall där åtgärder enligt Artikel 3 har vidtagits. Kommittén får genom majoritetsbeslut rekommendera varje Fördragslutande Stat, som berörs av ett sådant fall, att vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att liknande fall uppstår i framtiden. Detta skall inte hindra tillämpningen av Artikel 10.

4. Den Permanenta Kommittén får rekommendera ändringar i texten till denna Konvention. Kommittén får besluta om ändringar i Bilagorna till Konventionen.

5. Om en Fördragslutande Stats ombud i den Permanenta Kommittén har godkänt ett beslut, med förbehåll för att konstitutionella krav måste tillgodoses, träder beslutet i kraft den första dagen i den andra månaden efter underrättelse om upphävande av förbehållet, såvida inte någon annan tidpunkt anges.

6. Den Permanenta Kommittén skall årligen granska genomförandet och tillämpningen av Konventionen med hänsyn till dess syften. De Fördragslutande Staterna skall tillhandahålla nödvändig information för denna granskning. Granskningsresultaten skall offentliggöras.

Biläggande av tvister

Artikel 10

1. Om en tvist uppstår mellan några av de Fördragslutande Staterna beträffande en

the operation of this Convention and if no satisfactory solution is found between the Contracting States concerned, any of them may refer the matter to the Standing Committee.

2. The Standing Committee shall, after examining the matter, endeavour to reach a settlement of the dispute that is acceptable to the Contracting States concerned.

3. If no such settlement can be reached, any of the Contracting States may request that the matter be referred for examination to a panel of independent governmental or non-governmental experts to be set up by the Standing Committee.

4. On the basis of the report of the panel containing its findings and recommendations, the Standing Committee shall, by majority decision, take appropriate action. It may, if the circumstances are serious enough, authorize one or more Contracting States to suspend in respect of any other Contracting State the application of such obligations under this Convention as it considers appropriate.

Final Provisions

Article 11

The Contracting States shall promptly after the entry into force of this Convention inform the Standing Committee of measures in existence or taken to ensure the implementation and administration of this Convention. Any changes of such measures thereafter shall also be notified to the Standing Committee.

Article 12

The Annexes to this Convention shall form an integral part thereof.

Article 13

Any Contracting State may withdraw from this Convention provided it gives twelve months' notice in writing to the depositary which shall notify all other Contracting States.

fråga som rör tillämpningen av denna Konvention och om någon tillfredsställande lösning ej kan uppnås mellan de berörda Fördragsslutande Staterna, får endera av dem hänskjuta frågan till den Permanenta Kommittén.

2. Den Permanenta Kommittén skall efter att ha utrett frågan, söka uppnå att tvisten biläggs på ett sätt som kan godtas av de berörda Fördragsslutande Staterna.

3. Om tvisten inte kan biläggas på detta sätt, får envar Fördragsslutande Stat begära, att frågan hänskjuts för utredning till en panel av oberoende statliga eller icke-statliga sakkunniga, som skall tillsättas av den Permanenta Kommittén.

4. Den Permanenta Kommittén skall, på grundval av de slutsatser och rekommendationer som framkommit i panelens rapport, vidta lämpliga åtgärder genom majoritetsbeslut. Kommittén får, om omständigheterna är tillräckligt graverande, ge en eller flera Fördragsslutande Stater rätt att, i förhållande till en annan Fördragsslutande Stat, underlåta att uppfylla sådana åtaganden i denna Konvention som kommittén finner lämpligt.

Slutbestämmelser

Artikel 11

De Fördragsslutande Staterna skall omedelbart efter denna Konventions ikraftträdande informera den Permanenta Kommittén om de åtgärder som är i kraft eller har vidtagits för att säkerställa genomförandet och administreringen av denna Konvention. Varje ändring därefter av dessa åtgärder skall också meddelas den Permanenta Kommittén.

Artikel 12

Bilagorna till denna Konvention skall utgöra en integrerande del därav.

Artikel 13

Varje Fördragsslutande Stat får frånträda denna Konvention under förutsättning att skriftlig underrättelse därom lämnas tolv månader i förväg till depositarien, som skall underrätta övriga Fördragsslutande Stater.

Article 14

1. This Convention shall enter into force on 1 January 1990 provided that the Contracting States before that date have deposited their instruments of acceptance with the Government of Sweden which shall act as depositary.

2. If this Convention does not enter into force on 1 January 1990 it shall do so on the first day of the second month following the deposit of the last instrument of acceptance.

3. The depositary shall notify the Contracting States of the date of the deposit of the instrument of acceptance of each Contracting State and of the date of the entry into force of the Convention.

4. The Secretariat services for this Convention shall be provided by the EFTA Secretariat.

Article 15

This Convention, which is drawn up in a single copy in the English language, shall be deposited with the Government of Sweden which shall deliver a certified copy thereof to each Contracting State.

In witness whereof the undersigned, duly authorized thereto, have signed the present Convention.

Done at Tampere this fifteenth day of June 1988.

For the Republic of Austria
Robert Graf

For the Republic of Finland
Pertti Salolainen

For the Republic of Iceland
Steingrimur Hermannsson

For the Kingdom of Norway
Asbjørn Eikeland

For the Kingdom of Sweden
Anita Gradin

For the Swiss Confederation
Jean-Pascal Delamuraz

Artikel 14

1. Denna Konvention träder i kraft den 1 januari 1990 under förutsättning att de Fördragsslutande Staterna före denna dag har deponerat sina godkännandeinstrument hos Sveriges regering, som skall vara depositarie.

2. Om denna Konvention inte träder i kraft den 1 januari 1990, sker detta den första dagen i den andra månaden efter deponering av det sista godkännandeinstrumentet.

3. Depositarien skall underrätta de Fördragsslutande Staterna om dagen för varje Fördragsslutande Stats deponering av godkännandeinstrument och om dagen för Konventionens ikraftträdande.

4. Sekretariatstjänster för denna Konvention skall tillhandahållas av EFTA-sekretariatet.

Artikel 15

Denna Konvention, som är upprättad i ett enda exemplar på engelska språket, skall deponeras hos Sveriges regering, som skall översända en bestyrkt kopia därav till varje Fördragsslutande Stat.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna Konvention.

Som skedde i Tammerfors den 15 juni 1988.

För Republiken Österrike
Robert Graf

För Republiken Finland
Pertti Salolainen

För Republiken Island
Steingrimur Hermannsson

För Konungariket Norge
Asbjørn Eikeland

För Konungariket Sverige
Anita Gradin

För Schweiziska Edsförbundet
Jean-Pascal Delamuraz

Annex I

List of documents on definitions referred to in Article 1 (2)

- (a) ISO/IEC Guide 2-1986, General Terms and their definitions concerning standardization and related activities
- (b) General Agreement on Tariffs and Trade, Agreement on Technical Barriers to Trade, Geneva 1979, Annex 1, Terms and their definitions for the specific purposes of this agreement; definitions of central government body, local government body and non-governmental body.

Annex II

List of documents defining accreditation criteria referred to in Article 2 (1)

- (a) ISO/IEC Guide 25-1982, General requirements for the technical competence of testing laboratories.
- (b) ISO/IEC Guide 38-1983, General requirements for the acceptance of testing laboratories.

Annex III

List of agreements referred to in Article 2(2)

Annex IV

List of testing laboratories and relevant bodies from which test results or proofs of conformity are recognized under agreements referred to in Article 2 (3.1)

Bilaga I

Förteckning över dokument beträffande de definitioner som avses i Artikel 1(2).

- (a) ISO/IEC Guide 2-1986, Allmänna uttryck och definitioner beträffande standardisering och närliggande verksamheter
- (b) Allmänna tull- och handelsavtalet, överenskommelse om tekniska handels hinder, Genève 1979, Bilaga 1, Uttryck och deras definitioner för denna överenskommelses särskilda ändamål; definitioner av statligt myndighetsorgan, lokalt myndighetsorgan och enskilt organ.

Bilaga II

Förteckning över dokument som definierar de ackrediteringskriterier som avses i Artikel 2(1)

- (a) ISO/IEC Guide 25-1982, Allmänna krav på den tekniska kompetensen hos provningslaboratorier
- (b) ISO/IEC Guide 38-1983, Allmänna krav för godkännande av provningslaboratorier

Bilaga III

Förteckning över de överenskommelser som avses i Artikel 2(2)

Bilaga IV

Förteckning över provningslaboratorier samt relevanta organ vars provnings- eller kontrollresultat har godtagits i de överenskommelser som avses i Artikel 2 (3.1).

Protocol relating to the application of the Convention on the Mutual Recognition of Test Results and Proofs of Conformity to the Principality of Liechtenstein

The Signatory States of the Convention on the Mutual Recognition of Test Results and Proofs of Conformity and the Principality of Liechtenstein,

CONSIDERING that the Principality of Liechtenstein forms a customs union with Switzerland pursuant to the Treaty of 29 March 1923,

CONSIDERING that the Principality of Liechtenstein has expressed the wish that all the provisions of the Convention should be applied to it and to this end, in so far as this is necessary, proposes to give special powers to Switzerland,

HAVE AGREED as follows:

1. The Convention shall apply to the Principality of Liechtenstein as long as it forms a customs union with Switzerland and Switzerland is a Party to the Convention.

2. For the purposes of the Convention, the Principality of Liechtenstein shall be represented by Switzerland.

3. This Protocol shall be ratified by the Signatory States of the Convention and the Principality of Liechtenstein. The instruments of ratification shall be deposited with the Government of Sweden which shall notify all other Contracting Parties.

4. This Protocol shall enter into force on the deposit of instruments of ratification by all Contracting Parties.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, duly authorized thereto, have signed the present Protocol.

Done at Tampere this fifteenth day of June 1988, in a single copy in the English language which shall be deposited with the Government of Sweden, by which certified copies shall be transmitted to all other Contracting Parties.

Protokoll rörande tillämpningen av Konventionen om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse avseende Furstendömet Liechtenstein

De stater som har undertecknat Konventionen om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse samt Furstendömet Liechtenstein,

SOM BEAKTAR att Furstendömet Liechtenstein bildar en tullunion med Schweiz i enlighet med avtalet den 29 mars 1923,

SOM BEAKTAR att Furstendömet Liechtenstein har uttryckt önskemål om att alla bestämmelser i Konventionen även skall tillämpas på Liechtenstein och därför avser att ge särskild fullmakt till Schweiz i den mån detta visar sig nödvändigt,

HAR KOMMIT ÖVERENS om följande:

1. Konventionen skall tillämpas på Furstendömet Liechtenstein så länge det ingår i en tullunion med Schweiz och Schweiz är part i Konventionen.

2. Vad gäller tillämpningen av Konventionen skall Furstendömet Liechtenstein företrädas av Schweiz.

3. Detta Protokoll skall ratificeras av de stater som har undertecknat Konventionen samt av Furstendömet Liechtenstein. Ratifikationsinstrumenten skall deponeras hos Sveriges regering, som skall underrätta övriga fördragsslutande parter.

4. Detta Protokoll träder i kraft då alla Fördragsslutande Parter har deponerat sina ratifikationsinstrument.

TILL BEKRÄFTELSE härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.

Som skedde i Tammerfors den 15 juni 1988, i ett enda exemplar på engelska språket, som skall deponeras hos Sveriges regering, vilken skall översända bestyrkta kopior därav till övriga Fördragsslutande Parter.

For the Republic of Austria <i>Robert Graf</i>	För Republiken Österrike <i>Robert Graf</i>
For the Republic of Finland <i>Pertti Salolainen</i>	För Republiken Finland <i>Pertti Salolainen</i>
For the Republic of Iceland <i>Steingrímur Hermannsson</i>	För Republiken Island <i>Steingrímur Hermannsson</i>
For the Principality of Liechtenstein <i>René Ritter</i>	För Furstendömet Liechtenstein <i>René Ritter</i>
For the Kingdom of Norway <i>Asbjørn Eikeland</i>	För Konungariket Norge <i>Asbjørn Eikeland</i>
For the Kingdom of Sweden <i>Anita Gradin</i>	För Konungariket Sverige <i>Anita Gradin</i>
For the Swiss Confederation <i>Jean-Pascal Delamuraz</i>	För Schweiziska Edsförbundet <i>Jean-Pascal Delamuraz</i>

Förslag till

Lag om kontroll genom teknisk provning och mätning

Häri genom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Med obligatorisk kontroll avses i lagen sådan kontroll genom teknisk provning, analys eller annan liknande undersökning som

1. är föreskriven i lag eller annan författning, eller
2. åläggs någon genom beslut av en myndighet, eller
3. är förutsättning för att en ekonomisk förmån, ett tillstånd eller annat liknande skall ges enligt föreskrift i författning.

Organisationen för provning för obligatorisk kontroll

2 § För varje område för obligatorisk kontroll (kontrollområde) kan en riksprövplats utses.

Om det finns särskilda skäl, kan två eller flera riksprövplatser utses för samma kontrollområde.

Riksprövplatser utses av regeringen.

3 § Har en riksprövplats utsetts för ett kontrollområde, skall provning för obligatorisk kontroll inom kontrollområdet utföras vid riksprövplatsen, om inte annat följer av föreskrifter eller beslut i det särskilda fallet.

4 § För obligatorisk kontroll som inte skall utföras på en riksprövplats kan föreskrivas att provning skall ske vid laboratorier som är ackrediterade enligt 12 §.

Organisationen för mätning

5 § Med riksmätplats avses statlig myndighet som enligt denna lag har utsetts

att för viss storhet officiellt svara för sådan mätning som i förhållande till nationella mätnormaler eller vetenskapligt definierade måttenheter säkerställer riktigheten av mätningar som utförs inom landet,

att se till att dessa mätnormaler och måttenheter är anknutna till internationellt antagna enheter.

6 § En riksmätplats utses av regeringen för en eller flera storheter.

7 § Organ som bedriver mätteknisk verksamhet kan ackrediteras enligt 12 § att utföra mätning som inte skall utföras på en riksmätplats.

Riksprövplatsernas uppgifter

8 § En riksprövplats skall utföra obligatorisk kontroll på ett sakkunnigt, objektivt och även i övrigt lämpligt sätt.

Det allmänna skall ha ett bestämmande inflytande över verksamheten. Denna skall ha sådan inriktning att riksprövplatsens oberoende ställning inte kan ifrågasättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om verksamheten.

Prop. 1988/89:60
Bilaga 4

9 § En riksprövplats som skall utföra obligatorisk kontroll får vid kontrollen utnyttja provningsresultat från tillverkare eller andra med motsvarande ansvar för produkten, om detta medges i föreskrifter eller i beslut i det särskilda fallet.

Vid tillämpning av första stycket skall riksprövplatsen godkänna den vars provningsresultat skall utnyttjas.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till en riksprövplats som är bolag eller stiftelse att pröva frågor som gäller godkännande av personal, utrustning, förfarande, organisation, produkt eller anläggning eller fastställande av avgift för utförd kontroll.

11 § En riksprövplats kan utses för kontroll som det åligger en myndighet att själv utföra eller låta utföra eller som enligt internationell överenskommelse skall utföras i viss ordning.

Ackreditering av laboratorier

12 § Laboratorier kan få bekräftelse på sin kompetens att utföra en viss typ av provning eller mätning (ackreditering).

Statens mät- och provråd meddelar beslut om ackreditering.

13 § Ackreditering meddelas för viss tid eller tills vidare.

Ackrediteringen kan återkallas om laboratoriet inte längre uppfyller fordringarna för ackreditering eller i något väsentligt hänseende bryter mot de villkor som gäller för verksamheten.

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om ackreditering av laboratorier.

Tillsyn

15 § Statens mät- och provråd utövar tillsyn över verksamhet enligt denna lag eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

16 § Statens mät- och provråd har rätt att hos de organ som omfattas av tillsynen på begäran få tillträde till lokaler samt upplysningar och handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

Avgifter m. m.

17 § Riksprövplatser och riksmätplatser får ta ut avgift för obligatorisk kontroll och för utförda mätningar enligt vad regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer närmare föreskriver.

18 § Ackrediterade laboratorier skall betala avgift för ackrediteringen till statens mät- och provråd.

19 § En riksprövplats skall lämna bidrag till statens mät- och provråds kostnader för dess verksamhet enligt denna lag.

Bidragets storlek fastställs av regeringen.

20 § Den som har tagit befattning med ett ärende enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han därvid fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Överklagande m. m.

21 § Beslut i fråga om godkännande av tillverkare eller annan enligt 9 § får överklagas hos statens mät- och provråd. Mät- och provrådets beslut i ett sådant ärende får inte överklagas.

Statens mät- och provråds beslut i ackrediteringsärenden enligt 12 och 13 §§ och tillsynsärenden enligt 16 § får överklagas hos kammarrätten.

Bestämmelserna i 23–25 §§ förvaltningslagen (1986:223) om hur beslut överklagas skall tillämpas också i fråga om beslut enligt 10 § av bolag eller stiftelser.

22 § En myndighet som återkallar en ackreditering enligt 13 § andra stycket får besluta att återkallelsen skall gälla med omedelbar verkan.

Godtagande av vissa utländska provningsresultat m. m.

23 § Bestämmelserna i 24–27 §§ gäller provningsresultat och bevis om överensstämmelse som omfattas av den inom den Europeiska frihandels-sammanslutningen gällande konventionen om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse, vilken undertecknades i Tammerfors den 15 juni 1988.

24 § Myndigheter och andra organ, vilka, genom godkännanden eller liknande beslut för vilka provningsresultat ligger till grund, medger att en produkt får föras ut på marknaden eller användas, skall därvid utan förnyad undersökning godta provningsresultat från de ackrediterade provningslaboratorier som anges av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

25 § Om det för en viss sektor finns ett avtal, som har tagits upp i bilaga III till konventionen, skall myndigheter och andra organ, vilka genom godkännande eller liknande beslut medger att en produkt får föras ut på marknaden eller användas, utan förnyad undersökning godta provningsresultat och bevis om överensstämmelse från de organ som anges av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

26 § Skyldighet att godta ett visst provningsresultat eller bevis om överensstämmelse enligt 24 eller 25 § skall inte gälla, om det finns skälig anledning att anta att provningsresultatet eller beviset är ofullständigt eller felaktigt.

De i första stycket angivna skyldigheterna hindrar inte att man med stöd av andra bestämmelser beslutar om återkallelse eller förbud mot marknadsföring av en vara om det är nödvändigt för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, egendom eller miljö.

27 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underrättelseskyldighet i den utsträckning som följer av konventionen.

Prop. 1988/89:60
Bilaga 4

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om 1–22 §§, den 1 juli 1989, då lagen (1985:1105) om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. och lagen (1974:897) om riksmätplatser m. m. skall upphöra att gälla, och i övrigt den dag som regeringen bestämmer.

2. Om det i lag eller annan författning hänvisas till bestämmelser som ersätts genom bestämmelserna i den nya lagen, skall i stället de nya bestämmelserna tillämpas.

3. Bestämmelserna om ackrediterade laboratorier tillämpas på mätplatser som har auktoriserats enligt lagen (1974:897) om riksmätplatser m. m. I fråga om tidigare auktoriserade provplatser för obligatorisk eller frivillig kontroll tillämpas dock äldre bestämmelser intill dess statens mät- och provråd har beslutat om ackreditering enligt den nya lagen.

Utdrag ur Protokoll vid sammanträde 1988-11-07

Närvarande: f. d. regeringsrådet Stig Nordlund, regeringsrådet Elisabeth Palm, justitierådet Johan Lind.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 27 oktober 1988 har regeringen på hemställan av statsrådet Roine Carlsson beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om kontroll genom teknisk provning och mätning.

Förslaget har inför lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Annika Marcus.

Förslaget föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

8 §

Det måste förutsättas att regeringen inte utser en riksprövplats om regeringen inte anser sig kunna utgå från att riksprövplatsen kan utföra den obligatoriska kontrollen på ett sakkunnigt och i övrigt lämpligt sätt. Vid utförandet av kontrollen har riksprövplatsen till följd av föreskrifterna i 1 kap. 9 § regeringsformen att iaktta saklighet och opartiskhet. Mot bakgrund av det nu anförda torde man kunna slopa bestämmelserna i första stycket i förslaget såsom överflödiga.

I specialmotiveringen anges i anslutning till andra stycket i förslaget att det är tillräckligt att staten tillsammans med Svenska kommunförbundet eller landstingsförbundet e. d. har det bestämmande inflytandet i en riksprövplats. Både kommunförbundet och landstingsförbundet är enskilda sammanslutningar som inte kan hänföras till det i stycket använda uttrycket "Det allmänna". För att lagtexten bättre skall återspegla vad som åsyftas föreslår lagrådet att andra stycket ges följande lydelse: "Staten skall ha ett sådant inflytande över verksamheten och denna skall ha en sådan inriktning att riksprövplatsens oberoende ställning inte kan ifrågasättas."

Både i 3 § och i tredje stycket förevarande paragraf talas om "föreskrifter". I 3 § avses att täcka det fallet att man genom föreskrift vill låta kontroll ske hos någon annan än en riksprövplats under det att man i förevarande paragraf åsyftar att föreskrifter kan ges om hur kontrollverksamheten vid en riksprövplats skall utföras och organiseras. För att skillnaden skall komma tydligare fram föreslår lagrådet följande lydelse av tredje stycket: "Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om utförandet av den obligatoriska kontrollen och organisationen av verksamheten."

9 § och 21 §

I 9 § andra stycket föreslås att en riksprövplats skall godkänna en tillverkare när dennes provningsresultat skall utnyttjas.

Bestämmelsen har hämtats från 5 § andra stycket lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. Varken i förarbetena till den lagen

eller i lagrådsremissen klargörs varför godkännande skall lämnas och vilka rättsverkningar ett godkännande får.

Under föredragningen har upplysts att avsikten med bestämmelsen är att slå fast att en riksprövplats som godkänt en tillverkare skall utnyttja dennes provningsresultat framgent. Bestämmelsen avser att förhindra att en riksprövplats utnyttjar en tillverkares provningsresultat endast när den t. ex. på grund av arbetsanhopning inte har möjlighet att själv utföra alla kontrollmoment. Riksprövplatsens ansvar för kontrollen kvarstår emellertid även om en annans provningsresultat utnyttjas och den kan återkalla ett godkännande om den finner att tillverkarens provningsresultat inte är tillförlitligt. Ett sådant beslut föreslås i 21 § kunna överklagas hos statens mät- och provråd. Över rådets beslut skall talan inte kunna föras.

Enligt lagrådets mening finns det inte något behov av att i lagen reglera det inbördes förhållandet mellan en riksprövplats och en tillverkare. I vart fall kan en reglering inte ske så knapphändig och på så oklara grunder som föreslagits. Lagrådet föreslår därför att bestämmelsen i 9 § andra stycket utgår. I konsekvens härmed föreslås att även 21 § första stycket utgår. Behålles emellertid det föreslagna godkännandet bör reglerna om överklagande i 21 § första stycket ändras så att statens mät- och provråds beslut i frågor om godkännande av tillverkare får överklagas hos kammarrätten, eftersom godkännandet till sin karaktär utgör en form av tillstånd för tillverkaren att få sina provningsresultat utnyttjade.

10 §

Paragrafen motsvarar 6 § i den tidigare gällande lagen om obligatorisk kontroll genom teknisk provning m. m. Till den paragrafen hade överförts de bestämmelser som fanns i lagen (1975:444) om beslutanderätt för riksprövplats som inte är myndighet. Sistnämnda lag motiverades bl. a. med hänvisning till 11 kap. 6 § regeringsformen, som numera föreskriver att överlämnande av förvaltningsuppgift till bolag, förening, samfällighet, stiftelse eller enskild individ skall ske genom lag, då uppgiften innefattar myndighetsutövning. I motiven angavs vidare att man fick räkna med att "t. ex. bolag eller stiftelser kan komma att utses till riksprövplatser". Det tillades att, i den mån det blev aktuellt att överlämna beslutanderätt även till annat organ, frågan fick tas upp i annat sammanhang.

Under föredragningen av den nu aktuella lagrådsremissen har upplysts att det hittills inte funnits anledning att utse en stiftelse till riksprövplats. Anledning saknas därför att i detta sammanhang nämna stiftelse vid sidan om bolag och inga andra juridiska personer. Att en enskild individ inte kan utses till riksprövplats framgår av 8 § i det remitterade lagförslaget. Den föreslagna 10 § bör sålunda avse riksprövplats som är bolag eller annan juridisk person. En sådan ändring föranleder också jämkning av 21 §.

Av 10 § bör dessutom enligt lagrådets mening tydligare framgå att de förvaltningsuppgifter som överlämnas innefattar myndighetsutövning.

Mot bakgrund av det anförda förordar lagrådet att 10 § får följande lydelse: "Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till en riksprövplats som är bolag eller annan juridisk person att

besluta i ärende som rör myndighetsutövning och som gäller godkännande av personal, utrustning, förfarande, organisation, produkt eller anläggning eller fastställande av avgift för utförd kontroll.”.

Prop. 1988/89:60
Bilaga 5

26 §

De föreslagna bestämmelserna i andra stycket gör det möjligt för en myndighet att besluta om återkallelse av en vara eller meddela förbud mot marknadsföring av en vara utan hinder av utländska provningsresultat resp. bevis om överensstämmelse, under förutsättning att det är nödvändigt att fatta beslutet för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, egendom eller miljö.

Själva utformningen av bestämmelserna är en annan än vad som anges i 6 och 8 §§ i förslaget till produktsäkerhetslag (prop. 1988/89:23) som förutsättning för att meddela säljförbud resp. åläggande om återkallelse. Såvitt lagrådet kunnat finna innefattar emellertid inte de nu föreslagna bestämmelserna någon egentlig avvikelse i sak från de nyss angivna föreskrifterna i den föreslagna produktsäkerhetslagen. Den lagen bör alltså kunna tillämpas utan att någon form av kollision uppkommer med de nu aktuella reglerna rörande verkningarna av utländska provningsresultat eller bevis om överensstämmelse (jfr prop. 1988/89:23 s. 28 ff).

Enligt lagrådets mening bör andra stycket formuleras om och bilda en särskild paragraf; stycket reglerar nämligen en helt annan situation än den som avses i första stycket. Lagrådet föreslår följande lydelse.

”27 §. Om det är nödvändigt för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, egendom eller miljö, får utan hinder av 24 eller 25 § tillämpas bestämmelser i författning om återkallelse av en vara eller om förbud mot marknadsföring av en vara.”

Detta förslag förutsätter att nuvarande 27 § omnumreras till 28 §.

Vid genomgång av konventionen i de delar som inte återspeglas i 23–27 §§ har tvekan uppstått om inte bestämmelsen i artikel 2:4 kräver en föreskrift om undantag från 24 och 25 §§. Artikeltexten är oklar till sin innebörd. Under föredragningen av remissen har upplysts, att artikeln avses medge att stickprov tas för att pröva riktigheten av ett provningsresultat från ett ackrediterat laboratorium eller ett annat organ som nämns i 25 §. Det synes nödvändigt att i lagen föreskriva undantag från 24 och 25 §§ också för detta fall.

	sid.
Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	3
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 november 1988	7
1 Inledning	7
2 Allmänna utgångspunkter	9
2.1 Kontrollformsutredningen	9
2.2 Provning, kontroll och ackreditering	11
2.3 Ömsesidiga godtaganden av provnings- och kontrollresultat ...	14
2.4 Provning och kontroll i Sverige	16
2.5 Provning och kontroll inom EG	18
2.6 EFTA/EG-samarbete inom området kontroll genom teknisk provning	20
2.7 EFTA-konventionen om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse	21
2.8 Det nordiska samarbetsprogrammet för avskaffande av tekniska handelshinder	23
3 Mina förslag	25
3.1 Godkännande av konvention mellan EFTA-länderna	25
3.2 En ny lag om kontroll genom teknisk provning och om mätning	26
3.2.1 Ett nytt ackrediteringssystem	26
3.2.2 Riksprovplatserna m. m.	29
3.2.3 Godtagande av utländska provningsresultat m. m. till följd av EFTA-konventionen om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse ...	32
3.2.4 Ikraftträdande	33
3.3 Statens mät- och provråd	34
3.3.1 Behov av en central förvaltningsmyndighet för teknisk kontroll och mätteknik	34
3.3.2 MPR:s organisation	36
3.3.3 Finansiering	37
3.4 Ackreditering av certifieringsorgan	38
3.5 Genomförandet i Sverige av det nordiska samarbetsprogrammet för undanröjande av tekniska handelshinder	38
4 Upprättade lagförslag	40
5 Specialmotivering	40
5.1 Lag om kontroll genom teknisk provning och om mätning	40
6 Hemställan	52
7 Beslut	52
Bilaga 1 Sammanfattning av betänkandet (SOU 1988:6) Provning och kontroll i internationell samverkan och betänkandets lagförslag	53
Bilaga 2 Sammanfattning av remissyttranden över betänkandet (SOU 1988:6) Provning och kontroll i internationell samverkan	60
Bilaga 3 Konvention om ömsesidigt godtagande av provningsresultat och bevis om överensstämmelse	74
Bilaga 4 Lagrådsremissens lagförslag	86
Bilaga 5 Lagrådets yttrande	90

